

De die natali / [Censorinus].

Contributors

Censorinus.
Beroaldo, Filippo, 1453-1505.

Publication/Creation

Venice : B. de Vitalibus, 1498-1500]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/hnh89mkx>

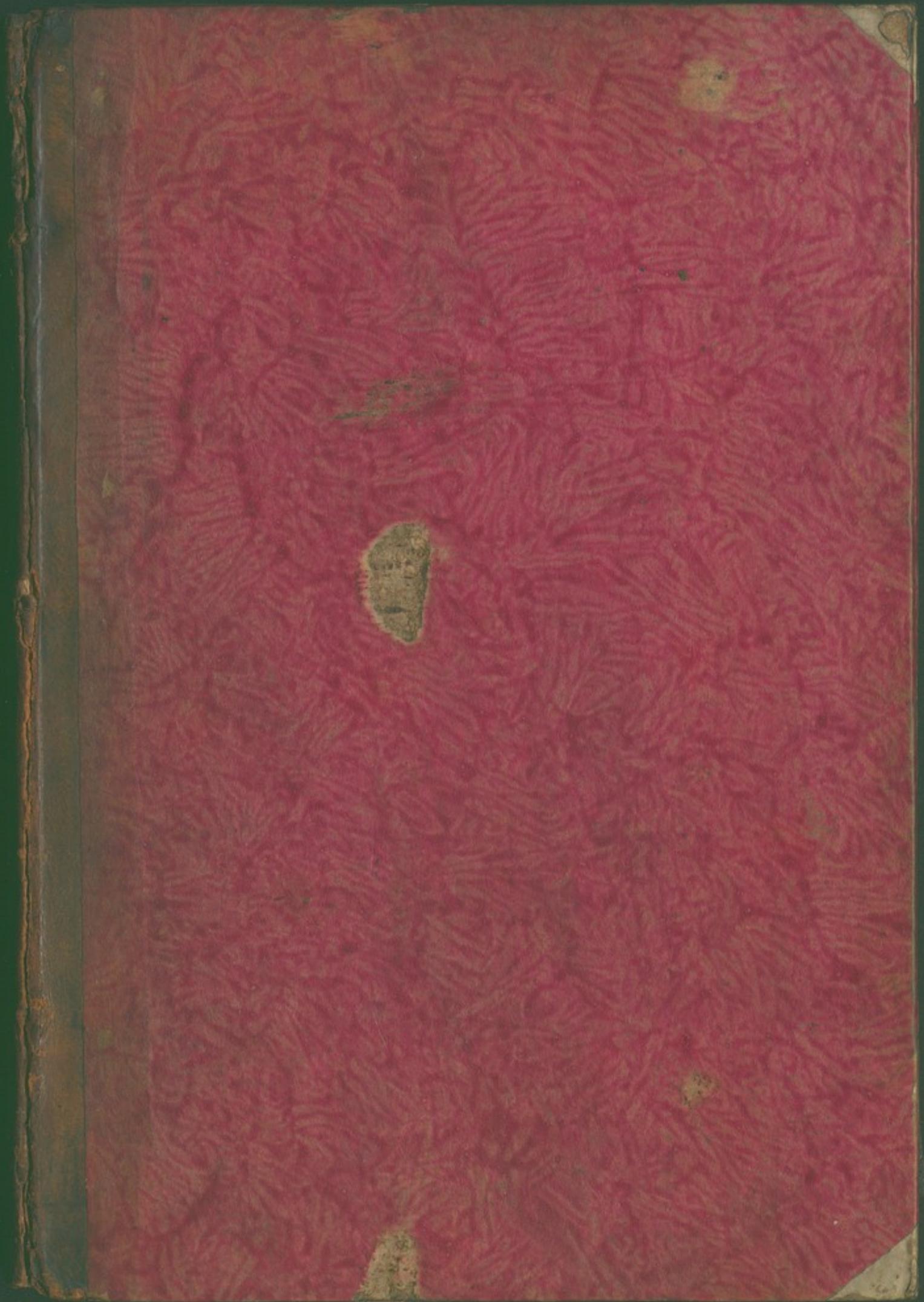
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Cass. I. b. 27.

Ver
v
95-00

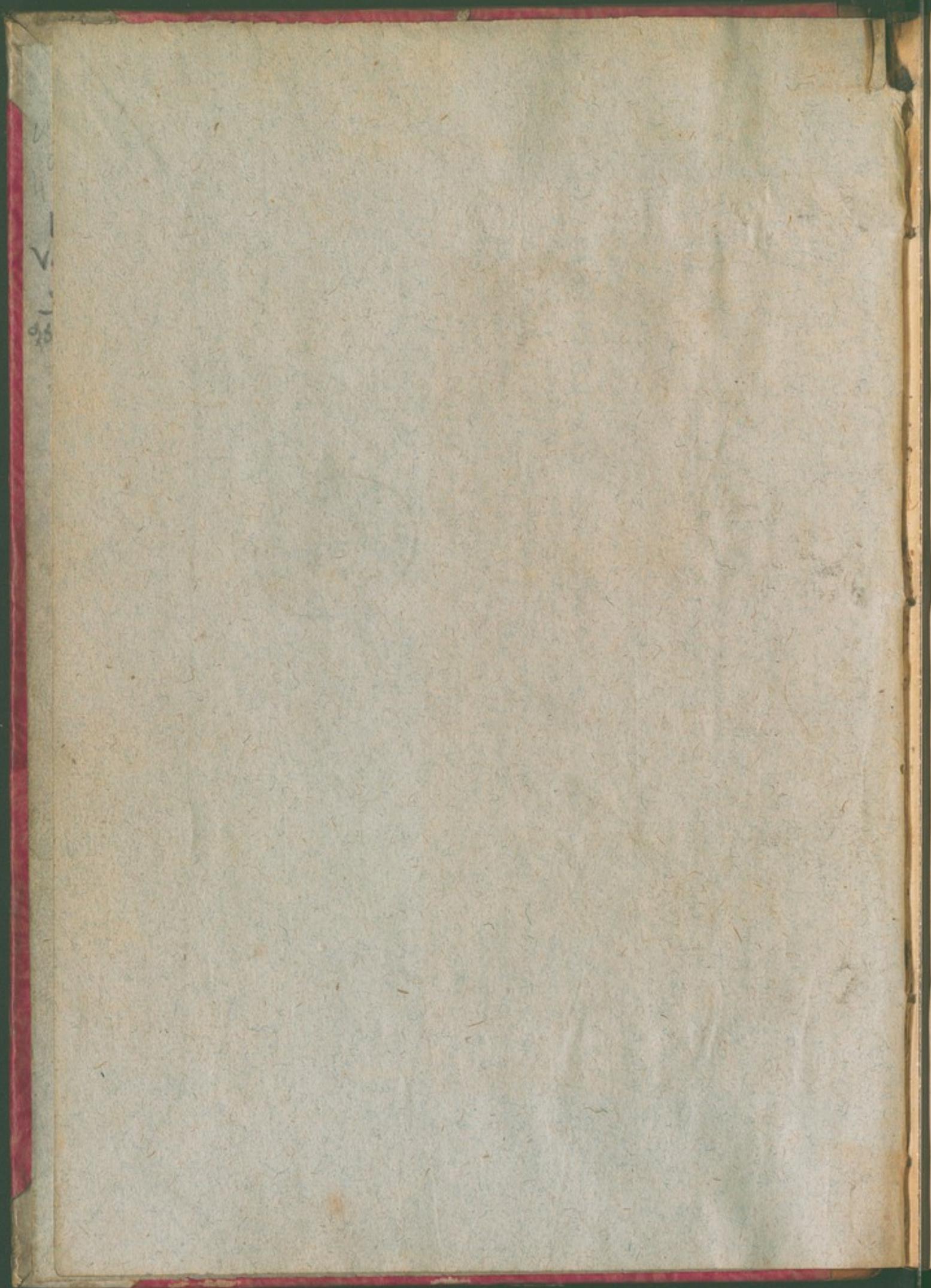
Censorium | Venetorum Vitalibus
Huius 4846 Bergardini de
Prodoti 5540 (141)
Pellechi 3470
? Novelli 66 550
? M. Monti 66 1
Dri 1

CENSORINUS, De die natali. Tabula Cebetis Theban i per Lodoovicum
Ordaxium e graeco conversa. Plutarachus, De invidia et odio. Basilius,
Oratio de invidia per Nicolaum Perottum traducta. Basilius, Epistola
de vita solitaria per Franciscum Filephum e graeco traducta. S. I. a.
et typ. n. (Venetiis, Bernardinus Venetus de Vitalibus, ca. 1500). 4°. Rom. et graec.
char., c. sign., 30 ll., 42 ff. n. n. Mit einigen hübischen grossen
Holzschnitten italien. Etwas knapp beschritten, sonst gut erhaltenes
Exemplar. Alter Halblederbud.

Hain 4846; Proctor 5540, Type 3; Brit. Mus. Cat. V, S. 550; Schweißer II,
S. 100. Veröffentlichungen d. Musikbibl. P. Hirsch I S. 90. Kein Exemplar in den Berliner
Bibliotheken. Only one copy in U. S. A. (according to Winship). **Pellegrini 3410. G. KW. 6412.**
Sehr interessante Schrift des im 3. Jahrhundert lebenden römischen Grammatikers Cen-
surinus, die u. a. folgende, z. T. medizinisch wichtige, Abschnitte enthält: *De semine hominis.*
Quid primum in infante formatur. De circulo zodiaci. Opiniones pythagoricae de partu. De musica.
*De spacio terrae et syderum distantia. Distinctiones aetatum hominis secundum opiniones mul-
torum. De naturali institutione. De metris et pedibus. De rhythmo. De metris et pedibus.* — Enthält viele grieo-
chische Textstellen.

Auf dem Vorsatzbl. alter Stempel: Domus Lugdunensis Soc. Jesu, auf Bl. 1 alter Besitz-
vermerk: *Benedicti Symphorianj Curtij.*

44829

Index librorum: qui in hoc uolumine continentur;

Censorinus de die natali. Ad. Q. Cerellium;

Tabula Cebetis per Lodouicū Odaxiū e græco cōuersa.

Plutarchus de Inuidia & Odio.

Basilii Oratio de Inuidia per Nicolaū Perottū traducta.

Basilii Epistola de Vita solitaria ad Gregorium Nazanze
num per Franciscum Filelphum e græco traducta.

Benedicti Symphoriani Curiij

Ad nobilem Bartholomeum blanchinum Philippi
Beroaldi Boñ .Epistola.

Vlchrum est congerere nomismata Illustrium
uirorum: Pulchrius bibliothecam librotū mo-
numentis instruere: Pulcherrimum uero utrūq;
cōficere. Tu utroq; studio delectaris & hoc geminato ho-
nestamento censeris qui & bibliothecam libris refertam
habes & cultissimum quodam quasi lararium nitore no-
mismaton exornas: quibus ex ære argento auro expressas
effigies clarissimorū in omni uirtutis genere uirorum con-
spiciuntur easq; multiugas quibusdam quasi loculamē-
tis gradatim digestas ciuib⁹ alienigenis hospitibus ma-
ximeq; eruditis ostentas. luculentum sāne negocium / sicut
.n. libri loquētes sunt scriptorum imagines ita nomisma-
ta uultus sunt silentes: inde sit ut & litterarum iucūditati-
bus mens instruatur & imaguncularum inspectiōe oculi
pascantur. Hoc duplici pabulo tibi cum primis feriato-
ociosocq; licet saginari cū & libros subide repastines quo
pastu nil suauius: & ex multifario nomismatum contem-
platu tempestiuiter recreeris: Hoc nimirum specimen est
fœcūdæ probitatis: necesse est n. affatim in illo esse uirtu-
tum qui sic amat alienas imagines: Nec tu mutorum (ut
aiunt) magistroq; lectione cōtentus: uiuæ uocis quæ ple-
nius alere creditur alimēta perquiris quoddie gymnaſiū
nostrum inuisis ut nos qualiacunq; detonantes inaudias.
Noſtri nominis nostræq; quātulacūq; est eruditiois ama-
tor laudator imitator. Tu me non tantum ut municeps
municipem diligis sed ut discipulus doctorem amanter
obſeruas & officioſe pſequeris: Quas ob res cū nuperri-

me scriptores aliquot ex situ puluereo erutos correxissem:
tibi eos potissimum dedicaui & sub tuo nuncupatim no-
mine impressoribus inuulgandos dedi: ut hi quoq; biblio-
thecam tuam faceret instructorem: inibiq; inter alias ui-
uentium conditorum imagines loquerentur. Agmē dicit
Censorinus: qui de die natali uolumē illustre cōdidit, do-
ctrinæ neq; protritæ neq; promiscuæ: quē Sidonius apol-
linaris testimonio laudis extollit. Secūdo loco est Cebetis
tabula: qua nihil absolutius: q̄ humanæ uitæ decipula gra-
phice & cū decore depinguntur: quam latinitate donauit
luculentus interpres mihiq; amicissimus: de quo illud dici
meritissimo potest: Cecropiæ cōmune decus latiæq; mi-
neruæ. In tertio loco est Basilius: cuius opuscula cōmen-
dat sanctitas scribētis & eruditio tertiior ad formādas adu-
lescentulorum mentes oppido q̄ cōducibilis. Nouissimus
agmen cogit Plutarchi libellus: quo quid ab odio inuidia
distet discerticulo quodam elegantissimo explicatur. Te
hortor Bartholomee mi blanchine ut libellos hosce in unū
quasi corpus constipatos studiose perlegas: habeasq; fre-
quenter in manibus: quoq; lectione doctrina fiat cumula-
tior mēs sanctior vita frugalior: sed ne morosior sit pro-
logusq; fabula: Vale: & me quod facis ama.

CENSORINI OPVSCVLVM DE DIE NATA/
LI AD.Q ,CERELLIVM.

VNERA ex auro uel quæ ex argento
nitent; celato opere nō nūq̄ materia ca/
riora;cæteraq; hoc genus blandimenta
fortunæ inhiant hi: Q ui uulgo diuites
uocātur: Te aūt. Q . Cerelli uirtutis nō
minus q̄ pecuniar̄ diuitē idest uere di/
uitem ista nō capiunt: Nō q̄ earum possessionē uel etiam
usum a te omnino abieceris: Sed q̄ sapientium disciplina
formatus satis liquido cōpensti huiusmodi sita in lubrico
bona/malaue per se nō esse: Sed Των μεσων: hoc est bo/
nor̄ malorumq; media censeri: Hæc ut comicus ait Terē/
tius perinde sunt: ut illius est animus: q̄ ea possidet. Q ui
uti scit: ei bona/illi qui nō utitur bene/mala. Igit̄ quoniā
quisq; nō quāto plura possidet: sed quāto pauciora optat:
tanto est locupletior. Opes tibi in animo maximæ: & ea
quæ nō modo bona generis humani procedunt: Sed quæ
ad deorum immortaliū æternitatē penitus accedant. Q d̄
&n, Xenophon socraticus dicit: Nihil egere est deor̄. Q uā
minime autē p̄ximū a diis. Q uare cū dona preciosa necq;
tibi p animi uirtutē desint: nec mihi p rei tenuitatē super/
sint. Q uodcūq; hoc libri est: meis opibus cōparatū nata/
litii titulo tibi misi: in quo non ut plerisq; mos est: aut hic
apertæ philosophiaæ precepta ad beate uiuendū: quæ tibi
scriberē: mutuatus sum. aut ex artibus rhetor̄ locos lau/
dibus tuis celebrandis persecutus. Ad id.n.uirtutū omniū
fastigīū ascēdisti: ut cuncta ista: quæ uel sapiēter monent̄:
uel familiariter predicanter: uita/moribusq; superaueris.
Sed ex philologis cōmentariis quasdā quæstiunculas de/

legi : quæ congestæ possunt aliquantum uolumen effice/
re. Idq; a me docendi studio / uel ostentandi uoto nō fieri
prædico: ne iti me / uetus elogium iure dicatur: Sus miner
uam docet. Cum tuo collatu scirè me didicisse: ne benefici
is tuis uiderer ingratus: nostrorū ueterū sanctissimorū ho/
minū exempla sum secutus. Illi. n. q alimēta patriā lucē/
se deniq; ipsos deorū dono habebant: Ex oībus aliquid deis
sacrabant: magis adeo / ut se gratos approbarent: q q deos
arbitrarēt / hoc indigere . itaq; cū perceperāt fruges: anteq;
uescerētur: deis libare iſtituerūt . Et cū agros atq; urbes de/
orum munere possiderent : partē quandā tēplis facellisq;
ubi eos colerent: dicauere . Q uidam etiā pro cætera bona
corporis ualitudine crinem deo sacrū pascebāt. Ita ego / a/
quo plura in litteris percæpi: tibi hæc exigua reddo liba/
mina. Nūc qm liber de die natali iſcribit: a uotis auspicia
sumātur. Itaq; hūc diē: quod ait Persius: Numera meliore
lapillo. idq; q s̄xpissime facias: exopto. Et quod idē subiū
git: Fande merū genio. hic forsitan quis quærat: Q uid cau/
ſaſit: ut merū fundendū genio: nō hostia faciēdū putauε/
rit: Q uod. s. ut Varo testatur in eo libro: cui titulus est ar/
ticulus: siue de numeris: id moris institutiq; maiores nostri
tenuerūt: ut cū die natali mun⁹ annale genio soluerēt: ma/
num / a cæde / ac sanguine abstinerēt: ne die. qua ipsi lucē ac
cepissēt: aliis demerēt. Deniq; delii ad Apollinis genitoris
arā: ut Timæus auctor ē: nemo hostiā cædit. Illud ēt i hoc
die obſeruādū quod genio facto neminē oportet aīgusta/
re : q eū / q fecerit. Sed & hoc a quibusdā ſæpe quæſitū sol/
uendū uidetur: Q uid sit genius: cur ue eum potissimum
ſuo quisq; natali ueneretur.

De genio & ſare

Enius est deus; cuius in tutela ut q̄sc̄p natus est
g uiuit: siue etiā q̄ ut generamur: curat: siue q̄ una-
ginit nobiscū. Siue ēt q̄ nos genitos suscipiat:
ac tueatur. Certe a gnignendo genius appellatur: Eūdem
esse geniū & larē multi ueteres memoriæ pdiderūt. In qs.
ēt. C. Flaccus i libro quē ad cæsarē de indigitamētis reli-
quit scriptū: hūc i nos maximā: quinimo oēm habere pote
statē creditū ē. Nōnulli binos genios i his dūtaxat domib⁹
quæ essent maritæ: colēdos putauere. Euclides at socratic⁹
duplicē oībus oīo nobis geniū dicit appositū. Q uam rem
apud Lucilliū i libro satyraꝝ. ix. licet cognoscere. Gēio iḡ
potissimū p oēm ætatē quorānis sacrificam⁹. q̄q non solū
hic: sed & alii sunt præterea dei cōplures hoī uitā p sua q̄s/
q̄ portiōe adminiculātes. Q uos uolētē cognoscere idigita
mentorꝝ libri satis edocebūt: Sed oēs hi semel i uno quoq̄
hoīe numinū suoꝝ effectū representat. Q uo circa nō p oē
uitæ spaciū nouis religiōibus arcessunt̄. Genius at ita no/
bis assiduus obseruator apposit⁹ē: ut ne pūcto quidē tēpo
ris lōgius abscedat. Sed ab utero matris acceptos ad extre
mū uitæ diē comitef. Sed eū singuli hoīes suos tātūmodo
pprios colāt natales: Ego tñ duplīci quotānis officio huiu
sce religiōis astringor. Nā cū ex te tuaq̄ amicitia honorē/
dignitatē/dec⁹/ atq̄ præsidiū: cūcta deniq̄ uitæ premia re
cipiam: nephas arbitror: si diē tuū/ qui te mihi in hāc lucē
ædidit: meo illo pprio negligētius eelebrauero/ ille. n. mi/
hi uitā: iste fructū uitæ atq̄ ornamētū peperūt: qm̄ ætas/a
die natali initiū sumit: sūtq̄ aī hūc diē multa: quæ ad ho/
minū p̄tinēt originē: nō alienū uidet de his dicere prius:
quæ sūt natura ppria. Igitur quæ ueteribus de natura hu/
mana fuerint opiniones ex his quædā breuiter exponam.

Variæ opiniones ueteræ philosophoræ de generatione.

Rima & generalis quæstio iter antiquos sapientiam
studiosos uersata ē : q̄ cū cōstet hoīes singulos ex
parētū semib⁹ eē p̄creatos successiōe plis multa
ſecula progare: alii ſemp hoīes fuifſe: nec unq̄ niſi ex hoī/
bus natos: atq; eoꝝ grā caput exordiūq; nullū extitiffe ar/
bitrati ſunt. Alii uero fuifſe tps: cū hoīes nō eēnt: & his or/
tū aliqñ / p̄cipiūq; natura tributū: ſed prior illa ſnīa: qua
ſemp humanū gen⁹ fuifſe credit: auctores hēt Pythagorā
Samiū: & Cereiū Lucanū & Architā tarētinū: oēſq; adeo
pythagoricos: ſed & Plato atheniēſis & Xenocrates: & Di
cearc⁹ Miffeni⁹. Itē antiquæ academiæ philofophi: nō ali
ud uidentur opinati. Aristoteles quoq; stagirites & Theo/
phraſtus multiq; præterea nō ignobiles p̄ipathetici idē ſcri
pſerunt: eiusq; rei exempla dñt: q; negāt oīo poſſe reperiri
auſne aī an oua generata ſint: cū & ouū ſine aue: & auis
ſine ouo gigni non poſſit: itaq; & oīum: quæ i ſemipiterno
iſto mūdo ſemp fuerūt: futuraq; ſunt: aiūt principiū fuifſe
nullū: ſed orbē eſſe quendā generatiū naſcentiūq; : i quo
uniuſcuiusq; geniti initiū ſimul & finis eſſe uideatur. qui
āt hoīes aliquos primigenios diuinitus natura factos cre/
derēt: multi fuerunt: ſed aliter atq; aliter hac existimatione
uersati. Nā ut omittā: quod fabulares poetarꝝ historiæ fe/
rūt hoīes primos aut p̄methei molli luto eē formatos: aut
Deucaliōis pyrrhæq; duris lapidib⁹ eē natos. Virg. Hic la
pides pyrrhæ iactos Saturnia regna / & alibi quo tpe pri/
mū Deucaliō uacuū lapides iactauit i orbem: Vnde hoīes
nati durū gen⁹. quidā ex iſlis ſapiētiæ p̄fessorib⁹ nescio
an magis móſtruofas: certe nō minus icredibiles rationū
ſuarum proferunt opiniones, Anaximander milesius ui-

deri sibi ex aq̄ terraq; calefactis exortos ēē siue pisces siue
piscib⁹ similia aīalia: in his hoīes cōcreuisse: fœtusq; ad pu
bertatē itus retētos tū demū ruptis illis uiros mulieresq;
q iam se alere possent pcessisse. Empedocles at egregio suo
carmine: qđ cuiusmodi eē prædicat: Lucretius: ut uix ha
mana uideat stirpe creatus: Tale quiddā cōfirmat: primo
mēbra singula ex terra quasi prægnāte passim: ædita deit
de coiisse & effecisse solidi hoīis materiā igni simul & hu
mori pmixtā. Cætera qđ necesse ē psequi: q nō capiant si
militudinē ueritatis. Hæc eadē opinio et i Parmenide uel
inserta fuit pauculis exceptis ab Empedocle dissentiente.
Democrito uero abderitæ ex aqua limoq; primū uisū esse
hoīes pcreatōs. nec longe secus Epicurus. Is. n. credidit li
mo calefacto uteros nescio quos radicib⁹ terræ increuisse:
& infātibus ex se æditis ingeniū lactis humorē natura mi
nistrāte præbuisse. quos ita educatos & adultos genus ho
minū ppagasse. Zenō citiæus Stoicæ sectæ cōditor: princi
piū humano gentiē ex nouo mūdo cōstitutū putauit. pri
mosq; hoīes ex solo adminiculo diuini ignis idest dei pui
dentia genitos. Deniq; etiā uulgo creditū est: ut pleriq; ge
nealogiæ auctores sunt. quarundā gentiū: q ex aduenticia
stirpe nō sint principes terrigenas eē: ut in attica & arcadia
thessaliaq; eosq; autochthonas uocitari: ut in Italia poeta
cecinit nymphas indigenasq; faunos nemora quædā tenuis
se nō difficile rudis antiquor; credulitas recepit. Nūc uero
eo licentiæ poeticæ pcessit libido: ut uix auditu ferēda cō
fingat: post hominū memoriā pgeneratis iā gētibus & ur
bibus cōditis hoīes e terra diuersis modis æditos: ut in atti
ca fert regiōe Erichthonius ex uulcani semine hō exortus:
& in colchide uel boetia consitis anguis dentibus armati

partus/ e/ quibus mūtuā iter se cæde necatis patuci supasse
tradunt. q in cōdītu thebaꝝ cadmo fuerūt adiumento, nec/
nō in agro tarquinienſi puer dicit̄ diuinitus exortus noīe
Fages: qui disciplinam cecinerit extispicii: quam lucumo/
nes hætruriæ potētes exſcripſerunt. De ſemine hoīs,

Actenū de prima hoīum origine. Cæterę qđ ad
h pñtes nřos p̄tinet natales/ eorūq; initia q̄ potero
cōpēdio dicā. Igitur ſemē unde exeat: iter ſapiē
tiꝝ pfeſſores nō conſtat. Parmenides. n. tū ex dextris/tum
lauiſ p̄tibus adoriri putauit. Hippoṇi uero metapōtino/
ſiuē ut Aristoxenus auctor ē. Samio/ex medullis p̄fluere
ſemē uidet̄. Idq; eo p̄bari: qđ poſt emiſſionē/ pecudū ſi q̄s
mares perimat/ medullas utpote exhaustas nō repiat. Sed
hāc opinionē nōnulli refellūt/ ut Anaxagoras; Democrit⁹
& Alcmæon Crotoniates. Hi. n. poſt græcā cōtentioṇē nō
medullis mó/ ueꝝ & adipe/ multaq; carne mares exhauri/
ri rñdent. Illud quoq; ambiguā facit inter auctores opinio
nē/ utrū ne ex patris tātūmodo ſemine partus naſcatur: ut
Diogenes/ & Hippoṇ ſtoiciq; ſcripſere. An etiā ex matris:
ut Anaxagoræ/ & Alcmæoni: necnō Parmenidi Empedo/
cliq; & Epicuro uifum: Quād differēs nō diffinīte ſe ſcire
Alcmæon confeſſus eſt: ratus neminem poſſe perspicere.

Quid primum in infantē formatur.

Mpedocles/ quē i hoc Aristoteles ſecut⁹ ē: ante
e oīa cor iudicauit i crescere/ q̄ hoīs uitā maxie cō
tineat. Hippoṇ uero caput: in quo ē principale
cerebrum. Democritus aluū cū capite: quē plurimi hñt ex
inani. Anaxagoras cerebrū: unde oēs ſūt ſenſus: Diogenes
Apolloniates/ ex humore primū carnē fieri exiſtimauit: tū
ex carne neruos & oſſa/ & cæteras partes enaſci. At ſtoici

una totū infantē figurāri dixerūt: ut una nascat̄ / alaturq;. Sūt q id opinētur ipsa fieri natura: ut Aristoteles atq; Epicurus. Sunt qui potētia spiritus semē comitantis / ut Stoici ferūt uniuersi. Sūt qui æthereū calorē inesse arbitrant̄ qui mēbra disponat Anaxagorā s̄ecuti: utcūq; tamē format̄ in fans: quēadmodū in matris utero alat̄: duplex opio ē. Anaxagoræ. n. cæterisq; cōpluribus p umbilicū cibus administrari uidet̄. At Diogenes & Hippo existimauere eē i aluo pminēs qddā / qd̄ i fans ore apprehēdat: ex eo alimentū ita trahat: ut cū æditus ē ex m̄ris uberib⁹. Cæterę ut mares fœminæue nascant̄: qd̄ causæ eēt: uarie ab eisdē philosophis pditū ē. Nā ex quo parēte seminis ap̄lius fuit: eius sexū re præsentari dixit Alcmæon: ex seminibus at tenuuioribus fœmias. Ex dēsioribus mares fieri Hippo affīmat. Vtrius uero parētis sedē prius occupauerit: eius reddi naturā Democritus rettulit. At iter se certare fœmias & mares & penes utrū uictoria sit: eius habitū referri auctor ē Parmenides. Ex dextris ptib⁹ pfuso semine mares gigni: At lœuis fœmias. Anaxagoras Empedoclesq; cōsentiūt. Q uorū opiniones ut de hac specie cōgrue: ita de similitudine liberorū dispiles. Sup q̄ re Empedoclis disputata rō talis pfert̄. Si par calor i parētū seminibus fuit: p̄rī similē marē p̄creari. Si frigidus fœminā m̄ri similē: q̄ si p̄ris calidus erit: & frigidus m̄ris puerū fore: q̄ matris uultū rep̄ntet. At si calidus m̄ris: p̄ris at si erit frigidus puellā futurā q̄ p̄ris reddat similitudinē. Anaxagoras at eius parētis faciem referre liberos iudicauit: q̄ seminis ap̄lius cōtulisset. Cæterę Parmenidis fñia est: cū dexteræ p̄tes dederit: tūc filios p̄ri cōsimiles: cū lœue tūc m̄ri. Sequit̄ uero de geminis: q̄ ut aliqñ nascant̄ mō seminis fieri. Hippo ratus: id. n. cū ap̄lius ē: q̄ uni satis

fuerit: bifariā didūci: id ipsū fer mīc Empedocles uidet̄ sen
sisse. Nā cās qdē cur diuidere: nō posuit: ptū tātūmō ait:
& si utrūq; sedes æque calidas occupauerit: utrūq; marē
nasci. Si frigidas, æque utrāq; fœminā. Si uero alterę cali-
diorē, alterę frigidiorē, dispari sexu, ptū futurę. De cōfor-
matione āt ptus nihilomin⁹ i priā hebdomade dētes hoī ca-
dere: i secūda, pubē apparere. i tertia, barbā nasci. i q̄rta,
vires. i q̄nta, maturitatē ad stirpē reliquēdā. i sexta, cupidi-
tati⁹ tētari, i septiā, prudētiā linguāq; cōsumari. i octaua,
eadē manere. i deciā hoīem fieri morti matuꝝ. tñ i secūda
hebdomade uel īcipiente tertia, uocē crassiorē & inæq;bilē
fieri: qđ Aristoteles appellat Τραγιδίου. Antiqui nři hir-
qtallire: & īde ipsos putāt hirqtallos appellari: q̄ tū corp⁹
hircū olere incipiat. De tertia āt ætate adolescentulorꝝ tres
grad⁹ eē factos i græcia prius q̄ ad uiros puēiat̄. qđ uocēt̄
ānoꝝ. xiiii. παιδα melle phebō. deiñ. xvi. ephebō: tūc.
xvii. εφεΦη Boꝝ. Præterea multa sūt de his hebdomadib⁹:
q̄ medici ac philosophi libris mādauerūt: unde appet ut i
morbis dies septimi suspecti sūt & crissimi dicuntur. ita p-
oēm uitā septimū quēq; ānū piculosū & uelut crismō eē,
& climactericum uocari. sed ex his genethliaç̄i, alios aliis
difficiliores eē dixerūt. Et nōnulli eos potissimū, quos ter-
næ hebdomades cōficiūt, putāt obseruādos. Hoc ē unū &
xx. &. xlvi: & deide. Ixiii. postremū, lxxxiiii. i quo staleas
terminū uitæ defixit. Alii āt nō pauci unū oīum difficilli-
mū cliaxtera pdidei. āno. s. uno de qnq;gesimo, quē cōplēt
āni septies septenī: ad quā opinionē pluriorꝝ cōsensus incli-
nat. Nā q̄drati numeri porētissimi dicūt̄. Dēiq; plato ille,
uenia cæterorꝝ philosophiæ sāctissimus: q̄drato nūero āno
tū uitā humāna consumari putauit. s. nouenario: q̄ cōplēt̄

annos. Ixxxx. & unum. Fuérunt etiā qui utrūqe recipiant numere unum de quinquaginta: & Ixxxii. & minorē noctur nis genesib9. maiorē diurnis ascriberēt. Pleriqus aliter mo ti/duos istos nueros subtiliter disreuerē dicentes: Septē nariū ad corpus/nouenariū ad aīum p̄tinere. Hunc medi cine corporis & Apollini attributū: illū musis: quia mor bos aī/quos appellat pathe/musica lenire ac sanare cōsue uerit. Itaqup̄ primū climactera annū. xlix. eē p̄diderūt. Vlti mū āt. xci. mediū uero ex utroqe pmixtū āno. iii. &. lx. quē hebdomades. viiiii. uel. vii. enteades cōficiūt. Hūc licet qdā periculosisſimū dicant: qe ad corpus & aīum pertineat: Ego tn cæteris no duco infirmorē:nā utrūqe qdē supradi ctum cōtinet numere: sed neutrū quadratū. & ut ē ab utro qe nī alienus: ita i neutro potēs/nec multos sane/quos uetus claro noīe celebrat/hic annus absumpsit. Aristotelem stagiritē reperit: sed hūc ferūt naturalē stomachi infirmitatē/crebrasqe morbidi corporis offensiōes adeo uirtute ani mi diu sustētasse: ut mirū sit ad ānos. Ixiii. eū uitā ptulisse: qū ultra no ptulisse. Quare sc̄tissime Cerelli cū istū annū/q maxie fuerat corpori formidolosus sine ullo icōmodo tran sieris:cæteros qū leuiores sūt: climacteras/min9 tibi extime sco. Præserti cū i te aī potius qū corporis naturā sciā dñari & eosqe uiros/q tales fuerūt no pri9uita excessisse: qū ad ānū il lū. Ixxxii. p̄uenerit: i quo Plato finē uitæ et legitimū eē exi stimauit. Et habuit legitimū. hoc anno & Dionysius Hera cleotes/ut uita abiret: cibo abstinuit. Et cōtra Diogenes cy nicus cibi cruditate in colerā solutus est. Eratosthenes quo qe ille orbis terrare mēsor & Xenocrates platonicus ueteris academiæ prīceps ad eundē annū uixerūt. No pauci ēt p aī spiritū molestiis corporis supatis limitē istū transgressi

sunt ut Carteades: a quo tertia academia est: quae dicitur noua et
uel Cleathes q[uod] uno minus certum expleuit. At Xenophanes
Colophoni⁹ maior annorum c. fuit. Democritum quoque abde-
ritem & Isocrate rhetore fere prope ad id aetatis pueris:
quo Gorgias leotinum: quem oīum ueterum maxime senem fuisse:
&. vīii. supra. c. annos habuisse constat. Quod si cultoribus
sapietiae siue per aiū uirtutē seu lege fati diuina obtigit uita:
nō despero/q[uod] te quoque diu corpore atque aīo ualēte lōgior
maneat senectus. Quād n. ueterum nūc memoria suscepimus:
prudētia uel temperātia uel iustitia uel fortitudine tibi ante-
stare dicimus. Quis ergo si adesset nō ī te oīum uirtutum
prædicationē cōferret? Quis tuis laudibus se postponi eru-
besceret? Illud certe ut arbitror dignum est prædicatione: q[uod]
cū illis ferme oīibus quis prudētissimis & pcula rep. mo-
tis nō cōtigerit sine offēsione & odio plerūque capitali uitā
degere. Tu tñ officis municipalib⁹ fūctus honore sacerdo-
tis ī prīcipibus tuæ ciuitatis cōspicuus ordinis ēt equestris
dignitatem gradū pūncialiū supgressus nō mō sine repre-
hēsiōe & iuidia semp fuisti: uerū ēt oīum oīo amore cū ma-
xima gloria cōsecut⁹. Quis a te nosci aut ex ap̄lissimo se-
nat⁹ ordine nō expetiuit? aut ex humiliore plebis nō opta-
uit? Quis mortalium uel te uidit: uel de tuo noīe accepit?
q[uod] & loco fr̄is germani diligit: & iure parentis ueneretur?
Quis ignorat probitatē primā fidē sumā benignitatē icre-
dibilē modestiā uerecūdiāque singulatē? Cæteraque humani
tatis officia penes te unū esse: & quād maiora: q[uod] possint di-
gne/a quoque referri? Quare & ego his nūc cōmemorandis
supſedebo. De eloquētia quoque fileo: quā oīa nīra pūicias
tribunalia oīes præsides nouere. Quād denique urbs Roma
& auditoria sacra mirata sunt, hæc se & ad p̄fīs & ī futura

sæcula / satis ipsa nobilitat. Nūc uero quaten⁹ de die natali
scribo / meū mun⁹ iplere conabor. tēpus quoq; hodiernū /
quo maxie flores q̄ potero lucidissimis notis signabo . Ex
quo ēt prim⁹ ille tuus natalis liqdo noscet . tēpus at nō diē
tātūmodo id ē mensem uel ānū uertēte appello . sed & qđ
quidā lustrū / aut unū annū magnū uocāt: & quod sæculū
noiant . Cæterū de æuo qđ ē tēp⁹ unū & maximū nō mul
tū ē / quod i præsentia dicat⁹ . Est . n . mēsiū sine origie / sine
fine: qđ eodē mō semp fuit : semp futurū est . neq; ad quēq;
hoīum magis q̄ ad alterū ptinet , hoc i tria diuidit tpa præ
teritū / præsens / futur⁹: ex qbus præteritū initio caret: exi
ta futur⁹ . præsens aut̄ quod mediū est: adeo exiguū & icō
prehensibile est: ut nullā accipiat lōgitudinē: neq; aliud eē
uideat: q̄ trāslacti futuriq; cōiunctio: adeo porro istabile ut
ibidē sit nūq; & quicqd trāscurrit: a futuro decerpit . Hæc i
ter se tpa ante actū dico & futurū: neq; ppria sunt: neq; ita
ut alterū altero lōgius breuiusue uideat . Quicqd . n . non
hēt finē collationē mēsuræ non recipit . Quapp æuū neq;
ānor⁹ neq; sæculoꝝ nūero . nec deniq; ullo finito tpis modu
lo metiri conabor . hæc . n . ad ætate infinitā nō sūt brumalis
uni⁹ istar horæ . Itaq; ut sæcula possim pcurref: & hoc nīm
pīs dīsignat omīssis aureis argēteisq; & hoc gen⁹ poeticis a
cōdītu urbīs Romæ pīrīz nīx cōis exordiar . De sæculo .

Aeculū est spatiū uitæ hūanæ lōgissimū partu &
morte diffinitū . Quare q̄ ānos . xxx . sæculū puta
rūt: multū uident errasse: hoc . n . tps geneā uoca
ti Heraclitus auctor ē . q̄a orbis ætatis i eo sit spatio . Orbē
aut̄ uocāt ætatis: dū natura humana ad se mētē reuertitur
hoc qđē geneas tps . Alii aliter diffiniere: Heraclit⁹ānos . v .
& . xx . scribit dici Genean / Zenon . xxx . Sæculū aut̄ qđ sit

ūsq; adhuc arbitror ad subtile examinatiū nō esse. Poetæ q
dem multa īcredibilia scripsérūt. nec minus historici græ
ci: quāuis a uero par nō fuit decedere: ut Herodotus: apud
quē legim⁹: Argathoniu Thartessior⁹ regē. c. & l. annorū
fuisse. Aut Ephorus q tradit arcadas dicere apud se reges
antiquos aliquot ad. ccc. uixisse ānos. Verū hæc ut fabulo
sa prætereo. Sed iter ipsos astrologos q i stellæ signorūq;
rōne uerū scrutatur; nequaq; ēt cōuenit. Epigenes. cxii. ānis
lōgissimā uitā cōstituit. Berossus aūt. cvi. Alii ad. cxx. ānos
pduci posse. Q uidā ēt ultra credidere. Fuere q nō idē pu
tarēt ubiq; obseruādū. Sed uarie p diuersas regiones put
i singulis sit. cæli ad circulū finitorē inclinatio: qđ uocat
clima: sed licet ueritas i obscurō lateat: tñ i una quaq; ciui
tate quæ sint naturalia sæcula rituales ethruscor⁹ uidēt do
cere: i qb⁹ scriptū eē fert. initia sic ponī sæculor⁹. Q uo die
urbes atq; ciuitates cōstituerēt: de his q eo die nati eēnt: eū
q diutissime uixisset: die mortis suæ primi sæculi modulū
finire. Eoq; die q eēnt reliq i ciuitate de his rursū ei⁹ morte:
q q lōgissimā egisset ætatē finē eē sæculi secūdi. Sic dein
ceps tps reliquoꝝ termiari. Sed ea q ignorarēt hoīes portē
ta mitti diuinit⁹: qb⁹ admonerēt: unū qđq; sæculū eē fini
tū: Hæc portēta ethrusci p aruspicii discipliæq; suæ pitia
diligēter obseruata i libros rettulerūt. Q uare i thuscis hi
storiis q octauo eoꝝ sæculo scriptæ sūt: ut Varro testat&
quot numero sæcula ei gēti data sint: & trāsactor⁹ singula
quāta fuerint: qbusue ostentis eoꝝ exitus designati sint: cō
tineat. Itaq; scriptū ē. Q uatuor prima sæcula annoꝝ fuisse
.cv. Q uintū. cxxiii. Sextū unū de uiginti &. c. Septimū
totidem. Octauū tū demū agi. Nonū & decimū supesse.
Quibus transactis finē fore nominis ethrusci. Romanor⁹

aūt sæcula quidā ludis sæcularibus putant distingui. Cui
rei fides si certa est: modus Ro. sæculi est icertus. Tépor
enī interualla: qbus ludi isti debeat referri, nō mó qta fu
erint retro: ignorat: sed ne qdē qta esse debeat: scit. Nā ita
institutū esse centesimo quoq; anno fieret. Id tum Antias
aliiq; historici auctores sūt: Tū Varro de scænicis origini
bus libro primo ita scriptū reliquit: Cū multa portēta fi
eret: & mūrus & turris: quæ sunt inter portam collinā &
exquiline de cælo essent tacta. Et ideo libros sybillinos
decēntri adissent: renunciauerunt: uti diti patri & Proser
pinæ ludi Tarentini in cāpo martio fieret tribus noctib⁹:
& hostiæ furuæ imolarent: utiq; ludi centesimo quoq; an
no fieret. Itē. T. Liuius. L.c. xxxvi. eodē āno ludos sæcula
res cæsar ingēti appatu fecit. Quos cētesimo quoq; anno:
his. n. terminus sæculi: fieri mos. utq; x. c. quoq; anno re
petant: tā cōmētarii. xv. uirosq; diui Augusti edicta testa
ri uident: adeo ut Horatiū Flaccus in carmine, quod de
sæcularibus ludis cantatū est; id tépus hoc modo designa
uerit. Certus undenos decies p annos orbis ut cantus refe
ratq; ludos: Ter die clara totidēq; grata: nocte frequētes.

De temporibus ad pariendum aptis:

Vperest dicere de téporibus: qbus ptus soleat eē
ad nascendum maturi. Qui locus eo mihi cura
maiore tractād⁹ ē: q; quādā necesse ē/ de Astro
logia, Musicaq; & Arithmetica attigere. Iā primū quo to
post cōceptionē mēse ifantes ædi soleat: frequēter agitatū
inter ueteres nōdū cōuenit. Hippo metapōtinus/a septi
mo ad decimū mensem nasci posse existimauit. Nā septi
partū iā eē maturæ/ eo q; i oībus numeris septēnarius pluri
mū possit. Si qdē septimis formēt détes mēsibus: additisq;

alteris recti cōsistere incipiamus. & post septimū cadāt an
nū. xiiii. at pubescere soleamus. Sed hāc a septē mēsibus
incipientē matūritatē usq; ad decimū perductā. Ideo q; in
aliis oībus hæc eadē natura ē: ut. vii. mēsibus annisue tres
aut mēses, aut āni ad cōsumationē accedāt. Nā dētes. vii.
mensū īfanti nasci & maxie. x. p̄fici mēse. vii. anno p̄ios
eōr; excidere. decimo ultimos: post. xiiii. annū nōnullos.
sed omnis intra septimū decimū ānū pubescere: huic op̄i
tioni ī pte aliq repugnat. Alii in pte cōsentīūt. Nā. vii. mē
se patere mulierē posse plurimi affirmant: ut Theano. py
thagoricus. Aristoteles pipatheticus. Diocles. Euenus. stra
ton. Empedocles. Epigenes: multiq; præterea: quoq; oīum
cōsensus euriphonē gnidiū nō deterret: id ipsum ītrepide
pnegantē. Cōtra eū ferme oēs Epicarmū secuti octauo mē
se nasci negauerūt. Diocles tamē caristiūs & Aristoteles
stagirites aliter sentiūt. ix. aūt &. x. mēse tū chaldæi pluri
mi & idē supranominatus Aristoteles ædi posse ptū puta
uerūt. Neq; Epigenes bizātius. ix. fieri posse cōtēdit. Nec
Hippocrates cohūs. x. Cæterz. xi. mense Aristoteles solus
recipit. cæteri uniuersi iprobarūt. Sed nunc chaldeor; rō
breuiter tractāda ē. Explicādūq; cur. vii. mense. &. viii. &
. x. tātū posse nasci hoīes arbitrent̄. Ratiōes chaldeor; de
tpe part⁹. Ante oīa igif dicūt actū uitāq; nostrā stellis tā
uagis q; stantib⁹ eē subiectā: earūq; uario multiplici⁹ cur
su gen⁹ humanū gubernari. Sed ipsar; motus schemataq;
& effectus a sole crebro īmutari. Nā ut aliæ occasū non
nullæ stationē faciāt: nosq; oēs hac sua dispilitate piter af
ficiāt Solis fieri potētia. Itaq; eū. q; stellas ipsas q; b⁹ moue
mur. pmouet aīam nobis dare: q; regamur. potētissimūq;
ī nos eē moderariq; quādo post cōceptionē ueniāus in lu

cē. Sed hoc p̄ tres facere cōspectus. Q uicqd at sit cōspe-
ctus & quot eius genera ut liquido perspici possit: pauca
prædicam.

De circulo zodiaci.

Irculus est ut ferūt signiferi: quem græci uocant
zodiacō in quo sol & luna cæteræq; stellæ uagæ
ferunt / hic in .xii. ptes totidē signis redditas æq;
biliter diuisus ē eū sol anuo spatio metit ita in uno quoq;
signo ferme unū mensem morat'. Sed signū quodlibet cū
cæteris singulis habet mutuū conspectū nō tamē unifor-
mē cū oībus: nā ualidiores alii / ifirmiores alii habent'. Igi-
tur quo tēpore partus cōcipit' sol in aliquo signo sit neces-
se est in aliqua eius pticula: quē locū cōceptionis proprie-
appellat. Sunt at hæ pticulæ in uno quoq; signo tricenæ:
totius uero zodiaci nūero .ccclx. has meras græci uocant:
& hæ pticulæ nobis uelut fata sūt nā qua potissimū oriē-
te nascant plurimū refert. Sol ergo cū in p̄ximū signum
trāscedit locū illū cōceptiōis aut ibecillo uidet cōspectu,
aut et nec cōspicit. Nā plures p̄ximātia sibimet zodia in-
uicē se uidere oīo negauere: at cū i tertio ē signo hoc ē uno
medio iterposito / tū primū illū locū unde pfectus ē: uide
re dī. Sed ualde obliquo & inualido lumine q cōspect⁹ di-
citur κα. Τα. εξα. γωνον q̄a sextam partē circuli subcedit.
Natura cuius a priō zodio ad tertiu sit a tertio ad qntū.
Inde porro ad septimū ac deinceps alternæ lineæ emittat'
hexagoniæ q lateralis forma i eodē circulo scriberet: hūc
qdā cōspectū nō usquequaq; receperūt: qd̄ minimū ad ma-
turitatē ptus uidebat cōfere. Cū uero i quartū signū pue-
nit & media duo sūt uidet κα. Τα. Τε. Τρα. γωνον: qm̄ li-
nea q uisus p̄tēdit quartā partē orbis abscidit cū at in qui-
to ē trib⁹ interiacētib⁹ mediis κα. Τριγωνον aspicit:

hā tertiā signiferi pte uisus ille metitur: quæ duæ uisiones
TεΤραγονικεΤριγωνi p quā efficaces incrementū
ptus multū amiculat. Cæteræ a loco sexto cōspectu omni
caret efficiētia. eius .n. linea nullius poligonæ efficit la
tus. At a septio zodio qđ ē cōtrariū plenissimus potētissi
musq; cōspectus quosdā iā maturos ifantes educit: q septē
mēstres appellat. qa. vii. mēse nascūt: at si itra hoc spaciū
maturescere uterus n̄ poruerit. viii. mēse nō edit: ab octa
uo. n. signo ut a sexto ī efficax uisus. sed uel nono mēse
uel. x. Sol. n. a nono zodio particulā cōceptionis rursam
cōspicit καΤαΤριγονη. & a. x. καΤαΤεΤραγονων
q cōspectu ut supra iā dictū ē p q efficaces sunt. Cæteræ. xi.
n̄ putar nasci qa lāguido iā radio ifirmū lumē καΤαξ,
αγονων mittat multominus. xii. unde cōspectus p nullo
habet. Itaq; scdm rationē hāc επταμιηoi nascūt κα
ΤαΔιαμεΤρον εψηεαμιηoi aut καΤα Τριγονων.
Δεκαμιηoi. uero καΤαΤεΤραγονων.

Opiniones pythagoricæ de partu.

Ac chaldæorū suā explicata transeo ad opinionē
pythagoricā Varroni tractatā in libro q uocatur
tubero: & itus scribit de origine humana: q qđ
rō præcipue recipiēda ad ueritatē pxime uideūt accedere.
Alii. n. pleriq; cū oēs partus nō uno tēpore fiant maturi
una tamē eadēq; tpa oībus cōfirmādis dederūt: ut Dioge
nes apolliniates q masculis tpa oībus cōfirmādis dederūt
ait corpus qttuor mēsibus formari & secundinis quinq;: ut
Hippon q diebus. ix. infantē scribit formari & qrtō mēse
carnē fieri cōcretā: quanto unguis capillūue nasci. vii. iam
hominē esse pfectū. Pytagoras at qđ erat credibilius dixit
partus esse genera duo: altere. vii. mēsiū altere. x. sed prio

re aliis dierū numeris conformari. aliis posteriorē eos ue
ro numeros q̄ i uno quoq; p̄tu aliquid ferūt mutatiois dū
aut semē in sanguinē aut sanguis i carnē aut caro i hoīs fi
gurā cōuertit iter se collatos rōnē h̄e eā quā uoces habēt.
quæ i mūsica σ' υ μ. Φωνoi uocat̄: sed h̄ec quo sint itelle,
et̄ aptiora prius aliqua de musicæ regulis. Huic loco ne
cessaria dicent̄ eo qdē magis q̄ ea dicā: quæ ipsis musicis
ignota sunt. Nā sonos sciēter tractauere. & cōgruēti ordi
ne reddidere illos. Ipsis aūt sonis motuū modū mēsurāq;
inuenere geometræ magis q̄ musici.

De musica

Vsica igit̄ ē sciētia bene modulādi. h̄ec aūt i uo
m ce. sed uox alias grauior init̄ alias acutior. Sin
gulæ tñ uoces simplices: & ut cūq; emissæ φθωγ
γοσ uocatur. discrimē uero quo aliter φθωγγοσ acuti
or est alter grauior appellat Διαστημα. Inter ifimam
summāq; uocē multa eē possunt i ordine posita qua diaste
mata alia aliis maiora minoraue: ut ē illud qd̄ Tonon ap
pellat: uel hoc minus semitonion uel duorū triūue ac dei
ceps aliquot tonorū interuallū sed nō pmistæ uoces oēs cū
aliis ut libet iūctæ cōcordabiles i cātu redundunt effectus. ut
litteræ nostræ siiter se passim iungat̄: & nō cōgruēter sa
pe nec uerbis nec syllabis copulādis cōcordabūt: sic i mu
sica certa quædā sunt interualla: quæ symphonias possint
efficere. Est aūt symphonia duarū uocū dispariū iter se iun
cta dulcis cōcētus. symphoniaz simplices ac primæ sunt
tres quibus reliquæ cōstant una duorū tonorū & semitonii
habens Διαστημα: quæ uocat̄ diatesseron alia trium
& semitonii quā uocat̄ diapente. Tertia est diapason cuius
diaistema cōtinet duas priores: ē. n. sex tonorū ut Aristoxe
nus musiciq; aseuerat uel qnq; & duorū hemitoniorū ut Py

thagoras geometræcꝝ demōstrat̄ tria semitonia tonū cōple
re nō posse: quare ēt huiusmodi iteruallū Plato abusivē se
mitonion p̄prie diesis uel lima appellat. Nūc uero ut liq/
de appareat quēadmodū uoces uec sub oculos nec sub ta/
ctū cadētes habere possint mēsuras admirabile Pythago/
ræ referā cōmētū: q̄ secreta naturæ scrutādo reperit phthō
gos musicorꝝ cōuenire ad rationē numeroꝝ: nam chordas
æque crassas pariꝝ lōgitudine diuersis pōderibus tetēdit.
quibus s̄apæ pulsis phthōgis ad ullā symphoniam cōcordā
tibus pondera mutabat īter se collata & idētidē frequēter
exptus postremo deprehendit tūc duas chordas cōcinere:
id qđ est diatesseron cū eaꝝ pōdera īter se collata rōnē ha
berent: quā tria ad quattuor quē phthongon. Arithmeticī
græci epitriton uocant: latini supertertiū ad eam sympho
niā: quæ diapente dicitur ubi inuenitur ponderum di
scrimē ī sesquitercia portiōe: quam duo faciūt ad tria collata
qđ hemiolion appellat. Cū altera chorda duplo maiore pō
dere: q̄ altera tēdereſ & esset displasion locus diapason
sonabat hoc & in tibiis si conueniret tentauit: nec aliud
inuenit. Nā quatuor tibias pari cano parauit: impares lon
gitudine. Primā uerbi causa longā digitos sex. secundam
tertia parte addita idest digitorꝝ octo. tertia digitorꝝ ix. se
scuplo lōgiore q̄ primam quartā uero. vii. digitorꝝ: quæ
primam longitudine duplicaret. His itaq; inflatis & bina
rum facta collatione omnium musicorꝝ auribus approba
uit primā & secundā reddere eā conuenientiā: quā reddit
Diatesseron symphoniam. Ibiꝝ esse portionem super tertiam.
Inter primam uero ac tertiam tibiā: ubi sesculpa portio ē re
sonare diapente. Primæ autem & quarte interualium du
plam portionē diastema facere diapason; sed inter tibiarū

chordæq; naturā hoc interest q; tibiæ incremēto lōgitū
diniſ fiunt grauiores: chordæ aut̄ augumento additi pon̄
deris acutiores. utrobiq; tñ est eadem proportio.

Pythagoræ opinio de partu.

Is expositis forsitan quidē obscure, sed q; potui lu-
cidissime redeo ad propositū: ut doceā quid Py-
thagoras de numero dier̄ ad partus p̄tinētiū sen-
serit. Primū ut supra memorauī: generaliter eē partus oīo
duos dixit: alterū minorē: quē uocant septimestrē qui dec̄
mo &.cc.die post cōceptionē exeat ab utero: alterū maio-
rē decimestrē: qui edatur die. cclxxiiii. quorū prior ac mi-
nor senario maxime cōtinetur numero. Nā quod ex ſemi-
ne cōceptū est: Sex ut ait primis diebus humor est lacte⁹.
Deinde proximis octauo sanguineus: qui octo / cū ad pri-
mos ſex accederūt: faciunt primā symphoniā diatesseron.
Tertio gradu nouē dies accedūt: iā carnē facientes. Hi cū
ſex illis primis collati ſeſcuplā faciūt rōnem: & ſecūdam
symphoniā diapente. Tū deinceps ſequentibus duodecim
diebus fit corpus iā formatū: hor̄ quoq; ad eosdē ſex col-
latio tertīā diapason reddit symphoniā duplīci ratiōe ſub-
iectā. ii. quatuor numeri. vi. viii. viii. xii. cōiūcti faciūt di-
es. xxxv. nec immerito ſenarius fundamentū gignendi ē.
Nā cū Τελιογræci. nos autē perfectū uocamus. q; eius
partes tres: ſexta & tertia & dimidia. i. unus & duo & tres
eundem ipsum perficiunt. Sed ut initia ſeminis & lacteū
illud conceptionis fundamentū primitus hoc numero ab-
ſoluit: Sic hoc initiū formati hominis & uelut alterū ma-
tureſcendi fundamētū: quod est quinq; & triginta dierum
ſexies ductū: cū ad diem. ccx. peruererint: maturū procrea-
tur. Alter autem ille partus qui maior est: maiore numero

continetur. Septemnario scilicet quo rota humana finit: & ut Solon scribit: & iudæi in dierum omnium numeris sequuntur. Et hec rite rituales uidentur indicare. Hippocrates quoq; aliiq; medici in corporū ualitudinibus non aliud ostendunt. nam septimum quenq; diem criesim obseruāt. Itaq; ut alterius partus origo in sex ē diebus: post quos semen in sanguinem uertitur: ita ut huius in septem. & ut ibi quinq; &. xxx. diebus īfans membratur: ita hic pportio ē diebus ferre. xl. Quare in græcia dies habent quadragesimos insignes namq; prægnās ante diē. xl: nō pcedit ī fanū: & post partū. xl. diebus pleræq; fœtæ grauiores sunt: nec sanguinē iterdū cōtinēt: & paruuli fermè p̄hos fere morbidi sine risu nec sine piculo sūt. ob quā causam cū is dies præterit: diē festū solēt agitare: qđ tēpus ap̄pelat Τεσσερακοστον. ii igit̄ dies. xl. p̄ septē illos initiales multiplicati fiūt dies. cclxxx. i. hebdomanes. xl. Sed qm̄ ultimæ illius hebdomadis primo die editur partus sex dies decedunt. &. cclxxiiii, obseruantur. Qui numer⁹ dierum ad tetragonum illum chaldaeorum conspectum subtiliter congruit. Nam cum signifer⁹ orbē dies. ccclxy. & aliquot horis sol circūcat: quarta necesse ē pte dēpta. i. diebus. lxxii. aliquotq; horis tres quadras reliquis diebus. cclxxiiii. nō plenis pcurrat usq; dum pueniat ad id loci unde conceptionis initiū quadratus aspiciat. ûde aut̄ mēs humana dies istos cōmutatiōis speculari & arcana natūræ rimari potuerit: nemo miretur. hec. n. frequēs medicorum experientia præuidet: qui cum multos animaduertent: semen non retinere conceptum compertum habuerunt: id quod intra sex dies septēue eiiciebatur eē lacteū: & uocari ΗΚΡΥΟΥ: qđ postea āt sanguinē. idq; εκ ρομόσ

appellatur: quod uero ambo partus uidentur patibus:
dierum numeris contineri: Pythagoras in partem laudat:
tamen a sesta non discrepat. Duos enim impares. ccviii.
dicit expleri: ad quorum consumationem aliquid ex se/
quentibus accedere: qd tamen die solidū non afferat: cuius
exemplū uidemus tā in anni qd mēsis spacio seruasse nume
ram: cum & anni imparē dier. ccclxv. numer. aliquāto
cumulauerit: & mēsi lunari ad dies unde. xxx. aliquid ad
diderit: nec uero incredibile ē: ad nostros natales musicam
pertinere: Hęc. n. siue in uoce tantūmodo est: ut Socrates
ait: siue ut Aristoxenus. in uoce & corporis motu: siue in
his & præterea i animi motu: ut putat Theophrastus: Cer/
te multū obtinet diuinitatis & aīs permouendis plurimū
ualet. Nā nisi grata esset imortalibus diis: q ex anima con/
stant diuina: profecto ludi scænici placandoꝝ deorꝝ causa
instituti nō essent. nec tibicen oībus supplicationibus i sa/
cris ædibus adhiberet: nō cū tibicine triumphus ageretur
Marti: nō Appollini cithara: non musis tibiæ: cæteraq; id
genus essent attributa nō tibicinibus p quos numina pla/
cantur: esset pmissum: ut ludos publice facere aut uesci in
capitolio: aut qui quatribus minusculis: idest idibꝝ Iuniis
urbes uestitu quo uellēt: psonatis temulēntisq; peruagari:
hoīum quoq; mētes & ipsæ: quis Epicuro reclamāte: diui/
ne suam naturā p catus agnoscūt. Deniq; quo facilius suf/
ferat labore uel in nauis metu: a uestore symphonia adhi/
betur. Legionibus quoq; in acie dimicātibus etiam metus
mortis classico depellit. ob quā rē Pythagoras ut animū
sua semp diuinitate ibueret: priusq; se somno daret: & cū
esset exorrectus cithara: ut ferunt: cantare cōsueuerat: &
Asclepiades medicus freneticoꝝ mētes morbo turbatas/

Sæpe per symphoniam sive naturæ reddidit. Erophilus at
artis eiusdem professor uenarū pulsus rythmis musicis
ait moueri. Itaq; si & in corporis & animi motu ē harmo-
nia: pculdubio/a natalibus nostris musica non est aliena;

De spacio terræ & syder̄ distantia.

D hoc accedit: qd' Pythagoras prodidit: hunc to
a tum mundū musica factū ratiōe. Septēq; stellas
inter cælū & terrā uagas, quæ mortaliū geneses
moderantur, motū habere euρυθμον & īterualla musicis
diastematis motū habere cōgrua: sonitusq; uarios reddefit
pro sua quoq; altitudine ita cōcordes: ut dulcissimā quidē
concinant melodiā, sed nobis inaudibile ppter uocis ma-
gnitudinē quā non caperēt auriū nostrar̄ angustiæ: non
ut Eratosthenes geometrica ratiōe colligit maximū terræ
circuitū esse stadior̄. ccli. millium, ita Pythagoras quot
stadia in terrā & singulas stellas essent: iudicauit. Stadiū
at in hac mudi mēsura id potissimū ītelligendū est: quod
italicū uocat. pedū. cxxv. Nā sunt præterea & alia lōgitu-
dine discrepātia: ut olympicū: qd' ē pedū. dc. itē pythicū:
pedū mille. Igitur, a terra ad lunā pythagoras putauit eē
stadior̄ circiter. cxxvi. millia. Idq; eē toni īteruallū. A lūa
autē ad mercurii stellā: quæ stilbon, uocat: dimidiū eius
uelut semitonio: hīc ad phosphorō/q; ē ueneris stella fere
tantūdem, hoc ē aliud semitonion: Inde porro ad solē ter-
rātum, qsi tonū & dimidiū: qd' uocat diapente. a luna autē
duos & dimidiū: qd' est diatesseron. a sole uero ad stellam
martis: cui nomē est pyrois tantūdē interualli eē: quātū/
a terra ad lunā/ idq; facere tonō. Hinc ad iouis stellā: quæ
phaetō appellat: dimidiū eius qd' facit hemitonion. Tan-
tundē, a Ioue ad Saturni stellā: cui phanon nomē dñadē

aliud semitoniō. Inde ad sūmū cælū ubi signa sūt perīde
semitoniō. Itaq; a cælo sūmo ad solē diastēa eē diatesserō
ā. duorē tonorē & dimidii. Terræ āt sūmitate ab eodē cæ/
lo tonos eē sex. In qb9 sit diapason symphonia. Præterea
multa:q; musici tractāt: retulit. Stellas & hūc oēm mun/
dū enarramoniō eē ostēdit. Quare Dorilaus scripsit: esse
mundū organū dei. Alii addiderūt esse idē azonion q; septē
sint uagæ stellæ: quæ plurimū moueantur. Sed his oibus
subtiliter tractādis hic locus nō ē. Quæ si uelle: in unum
librū separatū cōgerere: tñ in angustiis uersarer: qn poti9/
qm̄ me lōgius dulcedo musicæ abduxit. ad ppositū reuer/
tor. Distinctiōes ætatū hoīs. scdm opiniones multorū.

Gitur expositis his: q; āte diē natalē sūt: n̄ ut clia/
i eterici anni noscāt: qd de gradib9 ætatis hūanæ
sensū sit: dicā. Varro qnq; grad9 ætatis æqbiliter
putat eē diuisos: unūquēq; scilicet præter extremū: i. ānos.
xv. Itaq; prio gradu usq; ad ānū qrtumdecimū pueros di/
ctos: q; sint puri. i. ipubes. Scđo ad. xxx. ānū adulescētes
ab adulescēdo sic nomiatos. In tertio gradu: q; erat usq; v.
&. xl. ānos iuuēes appellatos: eo q; rēp. ī re militari possēt
iuuare: in q̄rto usq; ad. Ix. ānū seniores uocitatos: q; nunc
primū senescē corp9 īcipiat. In usq; ī finē uitæ uniuscuius
q; v. gradū factū: in quo q; eēt. senex appellat: q; ea ætate
corp9 senio laboīt. Hippo. medic9i. vii. grad9 ætatū distri/
buit finē uitæ uniuscuiusq;. Priæ putauit finē eē. vii. ānū:
Scđe. xiii. Tertiæ duodeuigesimū. Quartæ. xxxv. Qui
tæ. duo de. xl. Sextæ. lxi. Septiæ nouissimū ānū uitæ hūa/
næ. Solō āt ptes fecit. x. & Hippo. gradū tertiu & sextū &
septimū singulos bifariā diuisit: & unaq; artas ānos hēret
septēnos. Staseas Peripathetic9 ad has solōis. x. hebdōadas

addidit duas & spaciū plēx uitæ q̄tuor &. lxxx. ānor̄ eē
dixit. Quē terminū uitæ si qs pr̄terit: faceſ idē qđ stadio
dromi ac qđrigæ faciūt: cū extra finē pcurrūt: he trusciſq;
libris fatalē x̄tatē hoīs. xii. hebdōadib⁹ describi Varro cō
mēorat. q ad decies septēnos ānos posset fatalia dprecādo
reb⁹ diuinis pferre: ab āno āt. lxx. nec postulari debeſ nec
posse a diis ipetraſ. Cæter̄ post ānos .lxxxiiii. a mente sua
hoīes abiſ neq; his fieri pdigia: sed ex his hoībus pxie ui/
dēt accessisse naturā: q hebdōadib⁹ hūanā uitā emēſi ſūt.
Fere. n. post. vii. quēq; annū articulos quosdā: & in his ali
qd noui natura oñdit: ut & i elegia ſolōis cognoscere dat.
At. n. tēpor̄ ueter̄ ſi reuoluāt ānales lōge magis īcerto in
ueniet: Pr̄ios. n. ludos ſæculares exactis regib⁹ cū post ro
mā cōditā ānis. ccl. a Valerio publicola iſtitutos eē ad. xl.
uirō cōmētarios āte. cclxxxxix. M. Valerio. Spurio Vit
ginio cōſulib⁹ āno post urbē cōditā. viii. & .xl. ut uero i cō
mētariis. xii. uirō ſcriptū āno. cccc. & .x. M. Valerio co
ruio & .c. Petilio cōſul. tertii ludi fuerūt /ātiate Liuioq; au
ctori⁹. P. claudio pulchro. L. Iunio pullo cōſul. anno. D.
duo deuigesimo. P. Cornelio lētulo. C. Liuio Varro cōſſ.
de q̄rtō ludō āno. triples opio ē Antias. n. & Varro &
Li. relatos eē pdiderūt. L. Martio cēſorio. M. Mālio cōſſ.
post romā cōditā āno. dcv. At Piso cēſori⁹. & .gn. Gelli⁹:
ſed & Cassius hemia: q illo tpe uiuebat: post ānū fcōs ter/
tiū affirmāt. G. Cornelio lētulo. L. mūmio achaico cōſuli
bus. i. dc. anno. iii. In. xv. uirō ſt cōmētariis notant ſub
annis. d. cxxix. Emilio lepido. L. Aurelio Horeſte conſſ.
Quītos ludos furnio. C. Iunio ſillāo cōſulib⁹. dccxxxvii.
Cæſar augustus. & agrippa fecerūt. Sextos autē fecit. T.
claudius cæſar ſe. iii. & .L. uitellio .iii. conſſ. anno .dcc.

Septimios Domitianus se. xiiii. & L. Minutio rufo consul
anno. dcccxli. Octauos i perator septimus: & inde Aurelii
Antoninus cilone & Iubeno consl. anno. ccclxvii. Hic ani-
maduerte licet neq; post. c. annos uti referunt ludi statutū
esse sæculū: neq; post. cx. Quoꝝ et si alterutꝝ retro fuisse
obserutaū: nō tamē satis id argumēti esset: quo quis his lu-
dis sæcula discerni constanter affirmet. Præfertim cum ab
urbis primordio ad reges exactos annos . ccxlivii, factos
esse auctor sit nemo: quod tēpus pculdubio naturali ma-
ius est sæculo: qđ si quis credit ludis sæcularibus sola no-
minis origine inductos sciat sæculares dici potuisse: qꝝ ple-
runq; semel fiant hoīs ætate: ut multa alia: quæ rara sunt/
post sæculū euenire loquētum consuetudo usurpat. Sed
noſtri maiores qđ natura sæculum quantū esset: explorā-
tum non habebant: ad certū annorum modulum: annorū
c. statuere: testis est Piso i cuius annali septimo sic scriptū
est: Roma condita anno: cclviii. sæculū accipit his confu-
libus: qꝝ proximi sunt Cōſules. M. Emilius. M. Filius Le-
pidus. C. Pompilius. ii, absens. sed ut hūc annoꝝ numerū
constituerent noſtri nō nihil causæ fuit. Primū qꝝ multos
suorū ciuiū ad hāc ætatē producere uidebāt. Deinde qꝝ he-
trufcos: quoꝝ prima sæcula centum fuere annoꝝ: et hic &
i aliis plerūq; imitari uoluerunt. Præterea fieri potest: qđ
refert Varro. qđ Diascorides astrolog⁹ scripsit alexādriæ
iter eos: q mortuos solēt cōſeruare. hoīem plus centū aīis
uiuere nō posse. Id cor humanū declarare eoꝝ: q̄ itegri pe-
rierit sine corporis tābe. Ideo qđ multis annis pepēdit cor
hoīs incremēta ætatis & diminutiones cōſeruēt: & aīiculi
pendere duas dragmas. Bimī quattuor: & sic i aīos singu-
los usq; ad. L, accedere binas. ab hiis . c. dragmis atq; aīo

, L. itē decedere ī uno quoq; binas: ex quo p̄spicuū sit ceni/
tessimo āno redire ad anni prīmi pōdus:nec longius posse
producere: qm̄ igitur ciuile romanor̄ s̄eculū centū annis
trāsigitur: scire licet: i.x. s̄eculo & primū natalē tuū fuisse
& hodiernū esse. Q uot aut̄ s̄ecula urbi Romæ debeātur:
dicere meū nō est. Sed qd apud Varronē legerim: nō tace
bo. qui libro /ātiqtatū duode. xx. ait fuisse Veetiū Romæ
in augurio nō ignobilē īgenio: cuius doctori in disceptan
do parē: eū se audiūsse dicentē: si ita esset ut tradebant hi
storici de Romuli urbis cōdendæ auguriis: ac. xii. uultori
bus. quoniam. cxx. ānos in columnis præteriisset po. ro. ad
mille &. cc. peruentur.

De annis maioribus.

Actenus dictū de s̄eculo: nūc de annis maiorib⁹
dicā: quor̄ magnitudo adeo diuersa ēt gentibus
obseruata / q̄ auctoriibus tradita ē: ut alii unū an/
nū magnū eē iānis uertētib⁹ duob⁹: alii ī multis millib⁹
ānor̄ arbitratī sint qđ q̄le sit: iā h̄ic conabor absolueū. uete
res ī græcia ciuitates cū aīaduetterent: dū sol annuo cursu
orbē suū circuit: lunā nouā interdū terdecies exoriri: Idq̄
sæpe alternis fieri: arbitratī sunt: lunares. xii. menses & di/
midiatiū ad annū naturalē cōuenire. Itaq; annos ciuiles sic
statuerūt: ut ītercalando facerēt alternos. xii. mensiū: alter
nos. xiii. utrūq; annū seperatū uertentē: iunctos abo annū
magnū uocātes. Idq; tēmpus trieterida appellabāt: tertio
quoq; āno redibat: pēteterida uero nominabant. q̄ quinto
quoq; āno. Q ui annus magnus ex quadriēnio cōmodior
uisus ē: solis ānū cōstare ex diebus. ccclxv. & diei pte circi
ter quarta quæ ptimū quadriēniū cōficeret. Q uare agon
& in elideloui olympio & Romæ capitolio. v. quoq; anno
redeūte celebrarēt; hoc tēpus pd' ad solis mō cursum nec

ad lunæ cōgruere uidebat: duplicatū ē: & octoteris facta:
q̄ tūc enneateris uocitata: q̄a prim⁹ ei⁹ an⁹ nono quoq; an-
no redibat: hūc circuitū uere anū magnū eē: pleraq; græ-
cia existimauit: q̄ ex annis uertētibus solidis constaret. ut
p̄prie iāno magno fieri par ē. Nā dies sunt solidi uno mi-
nus centū: anniq; uertētes solidi. viii. octoterida uulgo cre-
ditū est. ab eudoxo gnidio institutā. Sed hanc leostratum
tenedium primū ferunt cōposuisse: & postea alii aliter: q̄
mensibus uarie iter calandis suas octoeteridas p̄tulerunt;
ut fecit Harpalus nautes. Mnestratus. Itē alii in qs Do-
xitheus. cui⁹ maxime octoeteris eudoxi iſcribitur ob hoc
maltæ i græcia religiōes hoc iteruallo tēporis summa cer-
timonia colūt Delphis quoq; ludi q̄ uocat̄ pithia post an-
nū octauū oī cōficiēbat̄. pxime ē hāc magnitudinē q̄ uo-
cat̄ dodecaeteris ex anis uertētib⁹. xii. huic āno caldaico
nomē ē. quē genethliaci non ad solis lunæq; cursus sed ad
obseruatiōes alias hñt accōmodatū: q̄ i eo dicūt tēpestates
frugūq; puentus ac sterilitates: item morbosq; circūire
Præterea sunt anni magni cōplures: ut metonticus: quem
meton atheniensis ex annis unū de. xx. cōstituit: eoq; De-
caenneateris appellat̄: & intercalatur septies: i eoq; anno
sunt dierū sex millia &. ccccxl. Est & philolai pythagori-
ci annus ex annis. lix. i quo sunt mēses intercalares. xx. &
unus. Itē Calippi ex anis. lxxvi. ita ut mēses duodetrigīta
itercalarēt & Democriti ex anis. lxxxii. cū itercalares sint
xxviii. sed & Hipparchi ex anis. ccciiii. i quo itercalat̄ cēti
es decies bis. Hæc annorū magnitudo eo discrepat: q̄ inter
astrologos nō cōuenit. quanto uel sol plusq;. ccclxy. dies in
anno conficiat. uel luna minus q̄. xxx. i mense. Ad Aegy-
ptiorū uero magnū annū luna nō p̄tinet: quē græci κυρι

Et latine canicularē uocamus. Propterea q̄ initium illi⁹
summit̄ cū priō die eius mēlis. quē uocāt ægyptii θωθυον
caniculæ sidus exorit̄: nā eorū annus ciuilis solus hēt dies
cccclxv. sine ullo itercalari: itaq; quadrienniū eo fit: ut an-
no. M. ccclxi, ad idē reuoluatur principiū. hic ann⁹ etiam
heliacos a quibusdā dicit̄: & ab aliis οεριανού Τοσ. ē Præte-
rea annas: quē Aristoteles maximū potiusq; magnū appelle-
lat: quē solis & lunæ uagareq; quīq; stellæ & orbes cōficiūt.
Cū ad idē signū ubi quōdam simul fuerūt: una referūtur.
Cui⁹ ani hiems sūma ē cataclysmos: quā nři diluvionem
uocāt. Aestas at̄ Ecphyrosis qđ ē mūdi īcēdiū. nā i his alter-
nis tēporib⁹ mūdus tū exignescere: tū exaque scere uidet̄:
hūc Aristarch⁹ putauit cē anorū uertētiū duū milliū. cccc
lxxxiiii. Aretes dyrrachin⁹ quīq; milliū. d. lii. Herodotus
& Lin⁹. x. milliū. dccc. diē. xiii. dcccclxxxiiii. Orpheus cē
tū. xx. Cassādr⁹ tricies sexies cētū milliū. Alii uero infini-
tū esse: nec in se unq; reuerti existimauerūt. Sed horū oīum
penteteridas maxime notādas tēporib⁹ græci obseruāt. i.
quaterno& anorum circuitus: quos uocāt olympiadas: &
nūc apud eos ducētesima quinquagesima quarta olympi-
adas numeratur: eiusq; annus hīc secūdus. Idē tēpus ani ma-
gni romanis fuit: qđ lust̄ appellabāt. Ita quidem a Ser-
uio Tullo institutū: ut quinto quoq; anno censu ciuiū ha-
bito lustrum conderetur. Sed nō ita a posteris seruatum.
Nā cū inter primū a Seruio Rege conditū lustrum & id
quod ab imperatore Vespasiano. v. & Cæsare. iii. consl. fa-
ctum est: anni interfuerint paulominus. dcl. lustra tamen
per ea tempora non plura q. lxxv. sunt facta & postea pla-
ne fieri desierūt. Rursus tñ anus idē magn⁹ p̄ capitolinos
agonas ceptus ē diligētius seruari. quorū agonū primus a

Domitiano institutus fuit die duodecimo eius: & Sergii
cornelii dolobellæ cōsulatu. Itaq; hoc nūc āno qui celebra-
tus est Agon unus de quadragita numerat'. qđ ad annos
pertinet magnos in præsentia satis dictū est. Nunc de annis
uertentibus dicēdi locus uidet'. De annis uertentibus.

Nnus uertens est:natura/dum sol pcurrent. xii.
Signa eodē unde pfectus est/redit;hoc tempus
quot dies esset:ad certū/nondū astrologi reperi-
re potuerunt. Philolaus annū naturalē dies habere pdidit
ccclxiiii.& dimidiatū. Aphrodius.ccc.sexagintaquinq; &
dies duoz; & uiginti pte:unde sexagesimā. Arpalus autē
.ccclxv.& horas æquinoctiales. xiii. At noster Ennius,ccc/
lxvi. Plæriq; præterea incōprehensibilē qđē & inumerabi-
lem eē existimauerūt:sed pro uero quod pximū putabāt:
amplexi sūt dies scilicet.ccclxv. Igit cū tāta iter uiros do-
ctissimos fuerit dissensio:quid mirū si anni ciuiles/quos
diuersæ ciuitates rudes etiā tū sibi quæq; statuebant:& tā
inter se discrepēt q cū illo naturali nō cōgruāt. Et in ægy/
pro qui tē antiquissimū ferunt annum bimestrē fuisse. Post
deinde a Pisone rege quadrimestrē factū:nouissime annū
al.xii.meases & dies quinq; pduxisse. Item in achaia ar-
cades trimestrē annū primum habuisse dicuntur.& ob id
pro selena appellant:id ut quidā putant:quod ante sint na-
ti/q lunæ astrū cælo esset:sed q prius habuerint annum
is in græcia ad lunæ cursum cōstitueret'. Sunt qui tradūt
hunc trimestrē horon instituisse/eoq; uer. æstati autūnū/
hyemē ωροντ' & annū dici & græcos annales ωροντ'.
Eorum scriptores horographos. Itaq; quattuor annorum
circitu in modū pentacteris annū magnū dicebāt. Cares
autē & acarnanæ semestrem habuerunt gānos inter se dis-

similes: quibus alternis dies augescerent aut senescerent:
eosq; cunctos ueluti trieterida annū magnū sed ut hos an
nos omittā: caligine iā profūdæ uetus tatis obductos / i his
quoq; qui sunt recētores memoria & ad cursum lunæ uel
solis instituti: quanta sit uarietas: facile ē cognoscere: si q̄s
uel in unius Italæ gentibus ne dicā peregrinis uelit inqui
tere. Nā ut aliū ferentini: alium lauinii: item albani / uel
romāi habuerunt annum: ita & aliæ gētes: omnibus tamē
fuit propositum suos ciuiles annos uarie intercalandis mē
sibus ad unū uerū illū naturalemq; corrigere: de quibus
omnibus dissereī quoniā longū est: ad romanorum annū
transfibimus.

De annis romanis.

Nnum uertētem Romæ Licinius quidē Macer:
a & postea Fenestella statim ab initio. xxii. mensiū
scripsierunt: sed magis Junio gracco & fuluio &
uarroni & suetonio alifq; credendū est. q. x. mensiū puta/
uerunt fuisse ut tunc albanis erat: orti unde romani in. x.
mēses dies. ccc. in hoc mō habebāt Martius. xxxi. Aprilis
xxx. Maius. xxxi. Iunius. xxx. Quintilis. xxxi. Sextilis
& Septēber tricēos. October. xxxi. Nouēber & Decēber
xxx. quoq; quattuor maiores pleni: cæteri sex caui uoca/
bātur. postea siue a Numa ut ait Fuluius. siue ut Iunius/
a Tarqñio. xii. facti sunt mēses & dies. ccclxv. quis luna
duodecim suis mēsibus. cccliīi. dies videbat' explere. Sed
ut dies unus abūdaret: aut p̄ iprudētiā accidit: aut q̄ magis
credo ea supstitutione q̄ impar nūerus plenus & magis
faustus hēbat'. Certe ad anū priorē unus & qn̄q; ginta dies
accesserūt / q̄ qa mēses duos nō iplerēt: sex his cauis mēsi/
bus sunt singuli detracti & ad eos additi factiq; dies .lvii.
& ex his duos mēses Ianuarius undetrigīta dier̄. Februa/

rius duo de. xxx. Atq; omnes mēses pleni & impari dicerū
numero eē cāperūt excepto februario: q solus cauus & ob
hoc cāteris infaustior est habitus. Deniq; cū intercalariū
mensem uigesimū secundū uel uigesimū tertīū diez alter
nis annis addi placuisset: ut ciuilis ānus ad naturalē exāeq;
retur in mēse potissimo februario inter terminalia & regi
fugium intercallatū est. Idq; diu factū priusq; sentiret an
nos ciuiles aliquāto naturalibus esse maiores: q d' delictū
ut corrigeret pontificibus datū est negotiū: eorūq; arbi
trio itercallandi ratio permissa. Sed horū pleriq; ob odiū
uel quo quis magistratu citius abiret: diutiusq; fungere:
aut publici redēptores anni magnitudine in lucro damno
ue essent: plus minusue ex libidine intercalandi rē sibi ad
corrigendū mandatā uitiose deprauarūt: adeo aberratum
est: ut C. Cāsar pōtifex maximus suo. iii. &. M. Emilii le
pidi consl. quo retro delictum corrigeret duos menses in
tercalares dierum. Ixviii. in mensem nouembrē & decem
brem interponeret: cum iā mēse februario dies. iii. &. xx.
intercalasset faceretq; eū annū dierū. cccc. xly, simul pui
dens in futurē ne iterū erraret. Nā itercalario mense subla
to annū ciuilē ad solis cursū formauit: itaq; dieb⁹. ccly.
addidit. x. quos p septē mēses qui dies unde tricenos hē
bant: ita distibuit ut ianuario & sextili & decēbri bini ac
cederet cāteris singuli: eosq; dies extremis p̄tibus mensiū
apposuit: scilicet regiones sui cuiusq; mēsis a loco summo
uerterent. Quāpp nunc cū in septē mēsibus dies singuli
& triceni sint: quattuor tamē illi ita primitus instituti eo
dīoscunt: q nonas habent septimanās. Cāteri oēs reliq
quintanas. Præterea pro quadrante diei: q annū uez sup
pleturus uidebat: instituit: ut pacto quadriennii circuitu

dies unus: ubi mensis quondam solebat post terminalia iter calaret: quod nunc bissexturn vocatur. Ex hoc anno ita a Iulio Cæsare ordinato: cæteri ad nostram memoriā iuliani appellantur: eisq; cōsurgunt ex. iiii. Cæsarī consūl. qui etiam si non optimi soli tamen ad annum naturae aptati sunt. Nā & priores alii etiam qui decem menses fuerūt: nec Romæ modo uel per Italiam, sed & apud gentes omnes q̄ tum idem postea fuere correcti. Itaq; cum de aliquo annorū numero hic dicetur: non alios par erit q̄ naturales accipere. & si origo mundi in hominum notitiam uenisset. Inde exordium sumeremus: Nunc uero id interuallum temporis tractabo: quod historicon Varro appellat: hic enim tria discrimina temporum esse tradit. Primum ab hominum prīcipio ad cataclismū priorē: scđm ad olympiadē primā qđ quia in eo multa fabulosa referuntur mythicon nominat. Tertiū a pria olympiade ad nos qđ dicitur historicon: q̄a res eo gestæ ueris historiis continentur. Primū tempus siue habuit initium: seu semp fuit. certe quo anno sit nō potest cōprehēdi. Scđm nō plane quidē scitur: sed tñ ad mille cīciter &. dc. annos eē creditur a priore scilicet cataclysmo: quē dicūt ogygis ad inachi regnum annis circiter, cccc. hinc ad olympiadēm primam pauloplus. cccc, quos solos quāuis mythici temporis postremos n̄ q̄a a memoria scriptorum pximos quidā certius diffinire uoluere: & qđ Sosibius scripsit esse. ccclxxxxv. Erathosthenes autē .vii. & .cccc. Timaeus. ccccxvii. Oretches. clxiiii. Et præterea multi diuersæ: quorū ēt ipsa dissensio īcertū eē declarat. De tertio atque fuit aliq; inter auctores dissensio in sex septēue tātūmc do annis uersata. Sed hoc quodcūq; caliginis Varro discussit & pro cætera sua sagacitate nunc diuersarum ciuitatum

conferens tpa' nūc defectus eorūq; interualla. retro/dinu
merans eruit uerū lucēq; ostendit: per quā numerus cert⁹
non annorū mō: sed & die⁹ pspici possit secundū quā ra/
tionē nisi fallor/hic annus:cuius uelut index & titulus q/
dam est: Vulpii & pontiani cōsulatus: ab olympiade pri/
ma. M. est. & .xiiii. ex diebus dūtaxat æstiuis:qbus Agon
olympiacus celebrat̄: a Roma aut̄ condita .dcccclxxxix.
& quidē ex palilibus: unde urbis anni numerant̄. Eorū ue
ro annorū qbus iulianis nomē ē.cclxxxiii. sed ex die . Kal.
.Iañ. unde Iulius Cæsar anni. a se constituti fecit principi
um . At eorū qui uocātur anni augustani.cclxv. perinde .
Kal.Iañ. quis & ante diē. xvi.Kal. februarii. Iu. Cæsar .di
ui. filius iperator Augustus. snia Numatii planci/a sena
tu cæterisq; ciuibus appellatus est: se septimū. & .M. Vip
sano agrippa cōsul. sed ægyptii q; biennio ante in ptātem
ditionemq;. po. ro. uenerunt: habent augusto annū. cclx
viii. nā ut a nostris ita ab ægyptiis quidā anni i litteras re/
lati sunt: ut quos nabónagarii noīant : q; a primo imperii
eius anno cōsurgūt: quoq; hic.dcccclxxxvi.est Itē Philip
pi/qui ab excessu Alexandri magni numerātur: & adhuc
usq; pducti annos. dlxii. consumant. Sed hoꝝ initia sem
per. a die primo mēsis eius summunt̄: cui apud ægyptios
nomen est thoth: quoq; hic āno fuit ante diē. vii. Kal. iulii.
eū ab hinc annos centū ulpio & brutio præsente Romæ;
confi. Iidē dies fuerūt āte diē. xii. Kal. august. quo tpe so/
let canicula in ægypto facere exortū.Q uare scire ēt licet
āni illius magni q; ut supra dictū est solaris & canicularis
& trieteris uocatur. Nūc agi uertētē annū centesimū Ini/
tia aut̄ istorū annoꝝ propterea notaui:ne quis nesciat uolū
ates/quæ nō minus diuersæ sint:q; opiniones philosopho

rū. Iccirco aliis a nouo sole. i. a brumali: ab a stiuo solsti-
tio plerisq; ab æquinoctio uerno parti ab autūnali æqui-
noctio: qbusdā ab ortu uergiliarū nōnuulis ab eaq; occasu.
multis a canis exortu icipere annus naturalis uidetur.

De mensibus.

Ensiū duo genera: nā alii sunt naturales. alii ciui-
m les/naturalium species duæ q; p̄tim solis p̄tim lu-
næ eē dicunt̄. Secūdū solē fit mensis: dū sol unū
qdq; in zodiaco orbe signū p̄currit. Lunaris est aūt tēpo-
ris quoddā spaciū a noua luna: ciuiles mēses sunt numeri
quidā dier̄: quos unaquæq; ciuitas suo istituto obseruat:
ut nūc Roma a Kal. ī Kal. naturales & antiquores & oīum
gentiū cōmunes sunt. Ciuites & posterius instituti. ad unā
quanq; ptinent ciuitatē: q; sunt cælestes seu solis seu lunæ.
nec pæque inter se pares sunt: nec dies h̄nt totos. Quippe
sol ī aqr̄io morat̄ circiter. ūde. xxx ī pisce fere. xxx. ī ariete
unū &. xxx. ī gēinis ppe. xxxii. & sic ī cæteris īæqbiliter.
sed usq; adeo nō totos dies ī singulis: ut ānū suū. i. dies. ccc
lv. & portionē nescio quā adhuc astrologis in exploratū ī
xii. suos diuidat mēses. Luna aūt singulos suos mēses cō/
ficit diebus. unde trigita circiter & dimidiato. Sed & hos
iter se dispares. alios lōgiores. alios breuiores. At ciuitatū
mēses uel magis nñmero dierum iter se discrepat: sed dies
ubiq; habēt totos: apud albanos martius ē. vi. &. xxx. ma-
ius. xii. fertilis duode. xxx. setēber. xvi. thusculanoꝝ qnti/
lisq; dies h̄t triginta sex. october trigita duos. idē october
apud aricinos triginta nouē: minime uidēt̄ errasse: q; ad lu-
næ cursum menses ciuites accōmodarunt: ut ī græcia ple/
raq; apud quos alterni mēses ad. xxx. dies sunt facti maio-
res quoq; nostri idē sunt æmulati: cū annū dier̄. ccclx. ha-

bent. Sed diuus Iulius cū uideret hac ratiōe nec ad lunam
menses ut oportebat: neq; annū ad solē conuenire: maluit
annū corrigere. Et sic ēt menses uel cū ueris illis solaribus
etsi nō singuli tñ uniuersi ad āni finē necessario cōcurrēt:
noīa decē mēsibus ātiqs romulū fecisse fuluius & Iuli⁹ au-
ctores sunt: & qdē duos primos a parētib⁹ suis nominasse
Mar, a marte patre: Apri. ab aphrodite uenere: unde maio-
res ei⁹ oriūdi dicebāt: pximos duos a populo. Maium a
maiorib⁹ natu: Iuniū a iūiorib⁹. cæteros ab ordie quo sin-
guli erāt. Q uītilē usq; ad Decēbrē perīde a nūero. Varro
aūt romanos a latinis noīa mēsiū accepisse arbitrat⁹. au-
ctores eorū ātiq;ores fuisse: q urbem satis & p̄x̄ docet itaq;
Mar. mensē a marte qdē nominatū credit: nō qa Romuli
fuerit pater: Sed q ḡs latina bellicosa: Aprilē autē nō ab
aphrodite: sed ab apīedo: q tūc fere cūcta gignātur: & na-
scēdi claustra apiat natura. Maiū uero nō a maiorib⁹ sed
a maia nomē accepisse: q eo mēse tā Romæ q antea ī latiō
res diuīa Maiæ fit: & Mercurio. Iuniū quoq; a iunone po-
tiusq; iuniorib⁹: q illo mēse maximi iunoni habēt honores
Q uītilē q loco ap̄d latios fuerit qnto. itē sextilē ac dīceps
ad decēbrē nūeris appellatos: cæterq; Ianu. & Febr. postea
qdē additos: sed noīb⁹ iā ex latio sumptis: Ianu. aiano cui
attributus. nomen traxisse. Feb, a februō. Est febrū quic-
quid expiat: purgatq;: & februamenta purgamēta. Itē fe-
bruare purgare: & purū facere. Febrū aūt non idem usq;
quaq; dicit: nā aliter in aliis sacrīs februatur hoc est purga-
tur. In hoc autē mense lupercalibus cū Roma lustratur/
salē calidū ferunt: qd' febrū appellant. Vnde dies luperca-
liū poprie februatus, & ab eo porro mēsis februarius uo-
catus. Ex his. xii, mensibus duos tantū noīa mutata. nā

Quintilis Iulius cognominat⁹ ē.C. Cæsare.v.&.M. Antonio Cōss.āno.Iuliano secūdo.Q ui āt sextilis fuerat.C. Marco cēsorío.C. Assinio gallo cōss.ī Augusti honorē dictus ē Augustus.anno augustio.xx.quæ noīa ēt nunc ad hāc p̄manent memoriā.Postea uero multi prīcipes nomina quædā mēsiū mutauere:suis nūcupādo noībus:q d'aut ipsi postmodū mutauerunt,aut post obitū eorū:illa nomina pristina suis redditā mēsibus. De diebus.

Vper est pauca de die dicere:q ut mēsis aut ann⁹
f ptim ciuilis est.Naturalis dies tēpus ab exoriēte sole ad solis occasū:cui⁹ cōtrariū ē tps.nox ab occasu solis ad ortū.Ciuilis āt dies uocat⁹ tps: q d' fit uno cæli circūactu:quo.dies uerus:& nox cōtinet:ut cū dicim⁹ aliquē dies triginta tātū uixisse;reliquit⁹ .n.ēt noctes itelli gere:haismodi dies ab astrologis. & ciuitatibus quattuor modis diffinit⁹.Babylonii qdē a solis ex ortu ad exortum eiusdē astridiē statuerūt. At i umbria pleriq; a meridie ad meridiē.Atheni.āt ab occasu solis ad occasū.cæterū roma a media nocte ad mediā noctē diē eē existimauerūt.īditio sunt sacra.pub.& auspicia ēt magistratuū:quorū si qd āte mediū noctis est actū:diei q præteriit ad scribit⁹. Si qd āt post mediā noctē & ante lucē factū ē:eo die gestū dicet⁹:q eā seq̄t̄ noctē. In his horis q̄ttuor & uiginti q nascūt̄ eūdē diē hēnt natalē. In horas.xii.divisū eē diē,noctēq; i totidē uulgo notū ē. Sed hoc credo romæ post repta solaria,obseruatū,quorū ātiq̄ssimū qd fuerit:īq̄ētu difficile ē.alii.n.aquid ædē grini primū statutū dicūt.alii i capitolio:nōnuli ad ædē diāz i auētino.illud satis cōstat nullū i foro pri⁹ fuisse:q id qd.M.V. ex Sicilia aduectū ad rostra i colū na posuit.qd cū a cliae siciliæ descriptū ad horas.Romæ

nō conueniret. L. Philippus Censor aliud iuxta cōstituit:
deinde aliquāto post. P. Cornelius nasica cēsor ex aq̄ fecit
horariū :qd̄ & ipsū ex' cōsuetudine nōscendi a sole horas/
horariū cōceptū uocari. Horarium nomē nō minus annos
ccc. Romæ ignoratū eē credibile est. Nā. xii. tabulis nūsq̄
nominatas horas inuenies: ut in aliis postea legimus. Sed
ante meridiem: eo uidelicet qd̄ pres diei bifariā tū diuisi/
meridies discernebat. alii die quadripartito: sed & noctem
similiter diuidebāt. Id similitudo testat̄ militaris ubi dici/
tur / uigilia prima. Item secūda, & tertia, & quarta. Sunt
etiam plura noctis & diei tēpora sūbnotata: propriisq; dis/
creta nominibus: quæ apud ueteres poetas passim scripta
inueniunt̄: ea oīa ordine suo exponā. Incipio a nocte me/
dia quod tēpus principiū & postremū ē diei Romāi: rem
pus quod huic proximū ē: uocat̄ de media nocte. Sequit̄
Galliciniū : cū galli canere incipiunt: deinde Cōticiniū cū
conticuere: tunc ante lucē & sic Diluculū uocat̄. mane cū
lux uidet̄. sol post hoc ad meridiē tunc meridies quod est
meridiei nomē. Inde/ de meridie. hinc suprema: quis plu/
rimi supremā post occasum solis esse existimat̄: quia est in
xii. tabulis scriptū sic: solis occasus suprema tēpestas esto.
sed postea. M. Plectorius tribunus plebi scitū tulit in quo
scriptū est: Prætor urbāus q̄ nunc ē: quiq; posthac fuerit:
duos lictores apud se habeto. Iisq; supremā ad solem occa/
sum ius inter ciues dicit̄. Post supremā dicit̄ uesper: ante
ortū. s. eius stellæ/ quā Plautus uesperuginē: Ennius uespe/
rum: Virgilius hesperon appellat̄: Inde porro crepusculū
sic fortasse appellatū: q̄ res incertæ creperæ dicunt̄: Idq;
tēpus noctis sit/ an diei incertū est. Post id sequit̄ tempus
quod dicimus luminibus accensis/ antiq̄ prima face dice,

batit. Deinde concubiū cū itū ē cubitū : ex inde intēpesta
idest multa nox: qā nihil agi tēpestiuū tunc cū ad mediā
noctē dicitur: & sic media nox. De naturali institutiōe.

Nitia regē eadē elemēta: & principia dicunt̄: ea
stoici credūt̄ tenorē atq; materiā. Tenorē q̄ rare,
scente materia/a medio tendat ad summū: eadē
cōcrescente rursus a sūmo referat̄/ad mediū: Thales mile
sius aquā principium omniū regē dixit. Et alias opinones
supra rettuli. Stoicor̄ opinio probāda/q̄ cū arte cōpositū
mundi opus cōsiderarēt̄: introduxerūt naturā prouidam/
ac sapientē/ quā ordo impermutabilis ostēderet industria
factum prænunciauerunt. siue ppetuus siue longaeuus est
mūdus: & in flāmas abit: & uicissim ex flāmis renouat̄ ac
restituit̄ durātibus tñ p̄cipiis: nec recidere ad nihil uideti
potest: qđ i se deficit. in se regignit̄. Et cōstat quidē q̄ttuor
elemētis terra:aqua:igne:aere:cuius principalē solem qui
dā putant: ut Cleantes/ut Crysippus: æthera:cuius motu
penni subiecta tenent̄. deformis nota est cuius pars nulla
est: linea lōgitudo sine latitudine: Lineæ at̄ finis notæ Re,
cta linea ē: q̄ sup se positis notis æqbiliter posita & sūmis,
sa ē. Q uod lōgitudinē tātū hēt sūmitatis finis linea super
plana: q̄ dicit̄ epipedos. Sūmitas ē q̄ super se positis rectis
lineis æquabiliter posita est. Planus angulus est i planitat̄
duar̄ linear̄ nō erogione positar̄ ad unū signum contin,
gens curuatio: hæ linea: quæ angulū continent cū rectæ
sint: is angulus rectis lineis contineri dicit̄: si recta linea
supra rectā lineā stās cōtinuos angulos inter se pares facit.
tū uterq; ex paribus angulis rectus dicit̄: & ea linea græce
cathetus latine normalis dicit̄. rectus angulus ē modicus
& sibi congruens. hebes maior recto: acutus minor.

De figuris.

Igura est: quæ aliquo fine aut aliqbus finibus cōtinet: Circulus ē figura plana una linea cōprehēsa: intra quē mediae oēs lineaē īter se pares sunt. Cētrum ē nota circuli medii. Diametrō ē recta linea p centrum īmissa: & i utrāq; ptem secās circulū: hemyclū ē circuli dimidiū. Euthygrāmæ formæ sunt: q̄ rectis lineis cōtinent: Trigonū trilaterū: Tetragonū: qđ q̄ttuor: multilaterū: qđ pluribus. Triāgulū æquilaterū: qđ paribus trinis laterib⁹. Isosceles: quod duo tātū latera paria hēt: Scalenō: qđ tria latera inæq̄lia hēt: Orthogonū: qđ hēt oēs rectos ḡulos: quadrilaterū formaz: quadratū ē: quod oīa q̄ttuor latera hēt ḡulos rectos. Heteromeces q̄drāgulū nec latera paria hēt: nec ḡulos rectos similes scutellæ: cuius cōtraria latera & cōtrarii ḡuli īter se pares sunt. Sed q̄drilaterā oē qđ rectis ḡulis ē: trapezia. cætera noīant palellæ lineaē: q̄ i ea dē planitiepositæ nūq̄ īter se cōtingūt. De postulatis.

Ostulata geometrae sūt qnq̄: ut liceat ab omni signo ad oēm rectā lineaē ducere: & oēm finitā rectā lineaē e regiōe eiicere: & omni mō signo ex interuallo circulū scribere. & oēs rectos ḡulos mōres duos rectis pares eē: & si lineaē recta linea īmissa interiores ḡulos mōres duos rectis pares fecerit: eiectas lineaē cōcurre re: Si parib⁹ paria adiecta fuerūt oīa paria erunt. & si parib⁹ paria dempta reliqua erunt paria: & quæ eisdem paria sunt: & inter se paria sunt. De musica:

Rior ē musica inuentione metrica. Cū sint. n. antiquissimi poetae Homer⁹: Hesiodus: Pisander: hos securi elegiarii Callinus: Mimnermus: Euhererus: mox Arethiloc⁹ & simōides trimetaz iābicū chorū

cum: cathalecticū: tetrametron cōposuere: Archilocus etiā
Comata uersib⁹ applicādo uariauit. Eupolis p plurimas
species secuit. Alcmā numeros ēt minuit in carmen: hinc
poeticæ melicæ & Τελησ. Illa etiā argua minutiores edi
dit nūeros: Quæ spēs cū iā displiceret. & itegra breuior
dicereſ / magnitudine Pindari asserta ē: q etiā libros innu
meris modis edidit. Hos secuti musici Timotheus & Pon
dos: & Hypericles & Follis. & clarissimus tū peritia tum
eloquētia Aristoxenus modulati ptinus cantus: nec tñ an
non putas antiquiores cantus esse numeris: Sed rusticos
& incōditos post quos poetica ualuit / ueluti legitima mu
sica licentior magisq; modulata. De rhythmo,

Hythmus credit dictus / a rhythmōio Orphei fi
lio & Idmōea nymphæ maricæ ut tradit nicera
tus libro quē cōposuit de musico fratre ihythmo
nii: tradit hymenæ Varrithonis āt & choloridis thiresiae fi
liæ Pendemenū & peridemē: q primus cecinerit res gestas
eoꝝ musicis cātib⁹. Musica ē peritia faciēdorꝝ & canēdo
rū modorꝝ: eius ptes harmonica: rhythmica / crusmatica.
Crusmata pulsus decori siue carminis uocat̄ Harmonica
ē cōsonātia organica: Rhythmos græce mod⁹ dicit̄ latīe.
Nominat̄ uersus ab eo q̄ fluat: seq̄ ipse circūeat. Modus
āt ē lex qdā & ordo uocaliū iteruallū & differentia uelut
Aristoxen⁹ diffinit: n̄ utrūq; cōpositū uocaliū téporꝝ inter
uallum. Carmen est modus uocibus iunctus: cuius discri
mina cantus / modus / motus. Tempus est syllabæ spaciū:
huius elementum. Breuis syllabæ diuisio / breuis alia. Ion
ga alia & neutrīs ratio est. De modulatione.

Odulatio ē modorꝝ prudēs dispō: ei⁹ tres spēs To
μος: χρωμα: αρμονια, spēs carminū. xiii.

Ex quibus primū sūt: Doriū: Phrygiū: Lydiū: his accessē
rūt grauissimū hyppodoriū: Mox duo hyppophrygiigra
uior & accutior: deinde dorius medius: tū phrygius gra
uis & alter excelsus: totidē lydii grauis et acut⁹: tū mixoly
diī pari diuersitate. Postreus hypermixolydi⁹ acutissim⁹.
organū quodā habuit tres itētiōes: graue: mediā: & acutā.
Inde musæ quoq; tres olim estimatæ: hyppate: mese: nete.
Nūc in āpliore numero soni cōsiderātur: ut si p̄lambano
menos hyppate/hypaton. Deide paripate hypaton. Deide
lycanos hypaton. Deinde hypate: Deinde hypates meson.
Deide triscelmēnenō netesmon menon. paramese die zeu
menon paranete diegeumenon. trite hyperboleō quas ani
maduertisse cū resonātia suavitatis i arcu sororis Appolli
nē tradūt & intēdisse. potius dytaratiū notasse q; astricto
ria fila neruorū in accūmē excitarētur: grauibus respōde/
rent remissa: idē fecisse tres primos: de qbus supradictū ē:
hāc excepisse intentionē linon: quē qdā appollinis filiū tra
dūt & nymphæ paramelæ chryſthenidi reliqſſe ab ea ad/
iunctū modū: q synenmēas dicit⁹. hūc nume⁹ auxisse ther
pādrū adiectiōe diezeumeno q primus a grauibus i acu
mē auertit. Deide Thimotheus addidit duos parameson/
& hypboleō. Initiū modi dicit⁹ diesis: dimidiū semitoniuū:
totū tonos: Toni duo & dimidiū diatesserō/nominatur:
Tres & dimidiū diapēte: sex dipason. hāc musicæ ūma
sunt,

De metris & pedibus.

Etrū græce latine numerus uocat⁹. Numerus est
m æqualiū pedū legittima ordinatio. hui⁹ artis the
sis p̄ ptes sunt pedū: syllaba: elemēta numerorū:
modorū elemēta: spacia syllabarū ac tempora. Pedes cōpo
nuntur ex syllabis minimū binis ad se pueniunt. Disylla,

ba. iiii. trisyllaba. viii. pluresq; .xii. eē nō possunt. Pyrrichi⁹
ex duabus breuibus / cuius exēplū Deus. chorius ex lōga
& breui / ut Roma. Iambus ex breui & longa / ut salus.
Spōdeus ex duabus longis / ut uates. Duo igitur quātitate
contrarii / spōdeus & pyrrichius duorū alter: alter quattu/
or tēporū. Iambus & chorius: ita nō plures q̄ quattuor pe/
des sunt: nec esse possunt. trinā syllabā: Primus ē Da/
ctylus q̄ cōstat ex lōga & duabus breuibus: cuius exēplū
æolus huic cōtrarius Anapestus ex duabus breuib⁹ & lō/
ga: ut pietas. Amphibrachus ex breui & lōga & breui: cu/
ius exēplū. Auarus brachisyllabus ex tribus breuibus: cu/
ius exēplū Cicero. & contrarius molossus ex tribus lōgis.
cuius exēplū / mecenās. Itē tres quinū tēporū. brachius
ex duabus lōgis & breui: cuius exēplū latona. huic ordi/
ni aduersus Palimbachius ex breui & duabus lōgis ut aq/
nas. Creticus & Amphimacrus ex longa breui & longa:
ut sanitas. duobus / a quantitate cōtrariis brachisyllabo &
molosso. Quorū alter triū tēporū: alter sex: ordine sex in
quaternis: tres i qnis tēporibus. De legittimis numeris.

Rimus est & legittimus maxime numerus hexa
meter heroic⁹. huius pedes & dactyli sūt aut spō
dei: raro & in uersu extremo reperietur troche⁹.
eius exēplū. Auia pieridū peragro loca nullius ante. tot⁹
iste dactylus fuit. & habuit summū trocheū. Sed mixtus
ex spondeis hic erit. Italiam fato pfugus lauinaq; uenit.
Tot⁹ ex spōdeis ciues romāi tūc facti sūt cāpani; hoc gen⁹
numeri. paucissimā. xii. syllabā: plurimā. xviii. tēpo
ra recipit. xxiii. Interea. xxiii. sedibus tribus tantū confi/
cit. forma excipit. xxii. quas enumerare festinantibus lon/
gum est. Pentameter elegiacus habet exēplum. Dum me⁹

assiduo luceat igne focus. recipit dactylū spōdeū anape/
stos duos in fine uersus aliquādo brachisyllabos. fit syllab
arē paucissimārē. xii. plurimārē. xiii. Tertiū pedē spōde/
um semp habet. quartū & qntū aliquando brachisyllabū.
Trimetros iābicus latine senarius dicīf: cuius exemplum:
Phaselus ille: quē uidetis hospites. xii. syllabarē est. Reci/
pit aliquando præter cæteros Iambum extremo pyrrichi/
on: Trimetros tragicus p ueste pīnis mēbra textis conte/
tegit: Et aqlonis stridor gelidas molit' niues. recipit ī parte
prima scāsionis spōdeū & alio loco dactylon & anapestū.
& pro iābo choriū & tribracon. fit syllabarē paucissimārē
. xii. plurimārē. xvii. recipit tpa plurima. xviii. paucissi/
ma. xiii. Comicus trimetros solet magis in breues minui.
Trimetros hippomaticus pedē nouissimū assumēs spōdeū
uel choriū talis est: Calētibusq; lympha fōtibus. semp eos/
dē pedes: quos reliq trimetri: præter nouissimū recipit: &
tetrametros: q latine quadratus uocat: choriacus talis est.
Tela famuli tela ppere scqf me thoas: recipit eosdē pedes
puenit ad septē & semipedē: summū pedē petit aut creti/
cū aut dactylū. Octonarius iābus: pinde & abste regimē
argos. dū ē potestas cōsulēdi. Septenarius. hæc bellicosis:
cui mater paterue minerua. Cōstat ex pedib⁹ iisdē ionicus
septēari. Ibāt mala eluerē uenēa corona. Ionicus maior est
ille: Ictus retrocedit īnate: supin⁹. habet uitiū ī tertia syllab
a minor / metuētis patriæ uerbera liguæ præcipiūt ī sere/
re maxime pyrrichiū & spōdeū: solēt diuisi syllabis lōgis
plurimū syllabarē pedes admittere Aristophanius: anape/
stus. Axena ponti p freta colchos deniq; delatus adhesi. re
cipit pedes quaternorē tempore: oīs implet pedes præter se
mipedem: Anapesto octonarius ore beato lumie uolitās:

qui p cælū cādidus equitas.recipit eosdē pedes præter se/
mipedē: Aristoboli⁹. quædā terribilis tua pectora turbat
terrifico sonitu itulit.is circuitus magisq̄ uersus est:Dacty/
lū crebrū habet.rarū spondeū:pene duodenarium.Q uis
meū nominans nomen excitet:quis tumulū iuocās incola/
rū fidē.Et hic circuitus magisq̄ uersus est.huic suberūt de/
narius:q̄ repens semipulsus onere graui fores strepitū ter/
rēt.recipiunt pedes creticos chorios spondios iābos : bra/
chisyllabos.anapestos undecī syllabar̄:Faleutius. Passer
delitiæ meæ puellæ.recipit pedes spondeū/dactylū creti/
cum palimbachiū, Angelicus numeros & syllabam coar/
Etat hexametro:ut H ectoris Andromehe pyrrhin cōnu/
bia seruas.Anacreuntiū miseri inuidi uiuimus sciētes.recí/
pit pirrichiū choriū spōdeū brachisyllabum anapestum :
Primus est semp pyrrichius numerus saturnus magnū nu/
mer⁹ triūphat hostibus deuictis.Sunt q̄ hunc aristolochiō
uocāt.recipit pedē spōdeum,Iambū pirriehiū,choriū da/
ctylū brachisyllabū anapestum,Priapeius:hunc loco tibi
dedico consecroq̄ priape.Tertiū pedem p dactylo creti/
cū habet:alioquin exametron eēt.De numeris simplicib⁹.
Pirrichius:rapite:agite ruite.celeripedes pedes.Cōtrarius
est huic & duodecasyllabon spōdaicon. olli crateribus sex
auratis hauserūt.dactylicus.Puluerulēta putrē sonitu qua/
tit ungula campū:Amphibrachius nō facit numerū.Anapestus agilis.
Sonipes rapitur.celeri sonitu crepitans.Creticus horridi transferunt ad pedes ex equis.Palimbachius
amicos ad hanc rem si uoles aduoca.Bachius non facit
numerum.Molossus idem est qui spondaicon . Nunc quē
admodum a principali heroico plures numeri transfigu/
rantur : ostēndam : ac primus Trimetrus fit heroicus

Spondaicon. Ciues Româi tûc facti sút cåpani. Syllabâ unâ q̄ è extrema ex lôga cótrahe ut ciues Româi tûc facti apuli. Et eē cæpit trimetrô. elegiacû trâsibit. Bella pema- thios. rursus ad pentametros: ut cōponâ heroicis summo parté posteriorē. Dû meus assiduo luceat igne foc⁹. & cō ponō. luceat igne focus troiæ q̄ prius ab oris. Faleutiū nu merum qui est. altis flumina uallibus tumescunt. Insertis uerbis facio heroicum. Altis flumina pdita uallibus inde tumescût. Ionic⁹. Metuëtis priæ uerbera linguæ: adiiciā trinas uerbis singulis syllabus: nûc metuëtis nûc priæ nûc uerbera linguæ. Verto Italiâ fato pfugus lauinaq; cæpit. Aristophani⁹ fit heroico: Arma uirûq; cano troiæ qui pri mus ab oris. Numerus âgelicû syllaba breuiata eē mōstra ui heroicû. Itē priapeiū si syllabâ surripias fieri heroicû.

Tελοσ

F I N I S.

Censorini Tabula.

De genio & lare.

Variæ opiniones ueteri philosophorū de generatione;

De semine hominis. Quid primâ in infante formatur.

De sæculo. De temporibus ad pariendum aptis.

De circulo zodiaci. Opiniones pythagoricæ de partu,

De musica. Pythagoræ opinio de Partu.

De Spacio terræ: & syderum distantia.

Distictiōes ætatum hominis secundū opiniones multoq;

De annis maioribus. De annis uertentibus.

De annis Romanis. De mensibus.

De naturali Institutione. De figuris.

De postulatis. De musica. De rhythmo;

De modulatione. De metris: & pedibus.

De legitimis numeris.

Cebetis Thebani Tabula: E Græco in Latinum con-
uersa per Ludouicum Odaxium Patauinum.

Asu euenerat: ut i Satumni facello deā, bularemus: Vbi cū plerasq; alias oblationes: tū tabulā qndā pro téplo positā ituebamur: i q pictura quædā erat pegrina: Et quæ peculiares fabulas cōtineret. Quas coniicere non poteramus qnā & qles essent. Neq; n. ciuitas, neq; uallū, pictura illa nobis eē uidebat. Ceterū muri ábitus erat q duos alios ábitus áplectebat: alterū maiorē: minorē alterū. Porta ēt erat in prio ábitu: ubi nobis turba ingēs iſistere uidebat. Intra uero ábitū multitudo quædā mulierū uisebat. Primi at ueſtibuli & ábitus ingressum senex qdā occupabat: q turbæ igrediēti qſi impare aliqd uidebat: cuius fabulæ rōnē nobis inuicē addubitātib⁹ qdā natu grādior assistēt. nequaq; iqt hospites absurde facitis: q de pictura hac addubitatis. Nō multi. n. idigenæ qd huius fabulæ rō ualeat: itelligūt. Quippe quā nō ciuis sed pegrinus qdā dedicarit: qui huc iāpridē aduenerat: uir & magna prudētia & sapia prædictus: q cū sermone: tū ope qdā Pythagoræ aut parmenidis uitā fuerat æmulatus. Iis utiq; facellū & picturā hāc Sa- turno cōsecrauit. Vtrū igit̄ inquā ego nosti ēt uix ipsum: quē uidisti. Immo inquit eū multo tpe sum admiratus: si, quidē adulescēs adhuc & cōplura studiose disputabat. Et ego huiusce fabulæ rōnē ex eo differente s̄epius audierā. Per louē inquā ego nīl quæpiā maior occupatio te detinet: expone nobis. Audire. n. magnope cōcupiscimus: qd, nā hoc fabulæ sit. Perlibēter o hospites inqt. Atq; hoc prius admonendi estis: periculi quippiā inesse huic expositioni:

quodnā inquā ego: qm̄ inqt: si quæ dicunt: attēdetis: itelli
getisq; prudētes atq; fœlices euadetis: si minus / insipiētiā:
ifortuniū: calamitatē: atq; ignoratiā cōsecuti: male uitam
degetis. Hæc. n. expositio sphigis ænigmati: qd illa hoib⁹
præponat: p similis ē. nā qcūq; ipsum intellexerat: salutē: q
nō intellexerat: exitiū consequebat. Eadē ē huius enarra
tionis cōditio. Sphinx est. n. hoibus ipsa insipiētia. Hæc at
præponit: qd bonū: qd malū: qd neq; bonū / neq; malū / in
uita sit. Quæ si qs minus intellexerit: ab ea interimitur.
neq; id semel sicut is qui depastus / a sphinge moriebatur.
Sed p oēm uitā paulatī absumit: quēadmodū hi qui per
petuis suppliciis addicti sūt. Contra uero si qs agnouerit:
occisa demū insipientia salutē ipse consequitur. Et beatus
fœlixq; p oēm uitā euadit. Quāobrē uos attendite: ac di
ligēter audite. O Hercules q magnū nos in desideriū cōie
cisti: si hæc ita se hñt. Atq; ita se hñt īquit. Nequaq; igitur
nos ofo tua præueniet / si quidē nobis attēte audituris. nō
ab re præciū huiusmodi preponit. Sūpta itaq; uirga qdā
& ad picturā ducta / uidetis ne inquit ambitū hunc. Vide
mus. hoc imprimis aīaduertere uos oportet: locum, s. istū
uitā uocari. Turba porro illa ingens / quæ portæ insistit. hi
sunt omnes in uitam aliquādo ingressuri. Senex autē ille
superior: qui manu altera paginam quādam tenet. altera
nescio quid demonstrat: Genius appellat: hic imperat: in
troeūtib⁹: qd eos ageī oporteat: ut ad uitā īgrediāt: & qlē
uiā precuti sint: oñdit: ut salutē i uita cōsequant. Quālē
igic̄ eos iubet uitā carpe: aut quo pacto inquā ego. Vides
ne īqt iuxta portā soliū quoddā eo loco cōstitutū: ubi tur
ba īgredit. ī quo sedet suauib⁹ morib⁹ & formosa indole
mulier: q poculū māu tenet. uideo: sed qnā hæc ē: Suadela

inquit uocatur. Quæ mortales omnes seducit. Quid tū
postea hæc agit? Ingredientes ad uitam quoad per eam fie-
ri potest, bibetur compellit. Quænam uero hæc ē potio?
Error inquit atq; ignorantia. Quid tum postea? ubi hanc
ebiberunt uitam ingrediuntur: nunquid omnes eum erro-
rem bibunt? necne omnes inquit bibunt: sed plus alii: alii
minus. Non uides præterea intra portam mulierum mere-
tricu[m] multitudinem quandam diuersos aspectus multi-
fariosc; præferentiū. Video, iste igitur opiniones & concu-
piscentiæ & uoluptates uocantur. Quæ turba ingredien-
te statim proſiliunt, & unumquenq; amplectūtur: ac dein
de abducunt. Et quoniam eos abducunt, aliæ inquit ut fal-
uent. Aliæ ut per deceptionem interimant. O inquam ad-
mirandus uir q; acerbam ac tristem potionem dicis Atqui
omnes inquit optima pollicētur: sæcq; eos ad fœlicem atq;
conducibilem uitam esse perducturas. illi uero per igno-
rantiam: & errorem: quem ab ipsa suadela combiberunt:
quænam uera uia sit: in uita non inueniunt. Sed inconsul-
to errant: ut uidere licet ex hiis: qui prius ingredientes eo
circūuagāt quo ip[s]æ commonstrauerint. Video inquam
hoc. sed mulier illa quænam est: que ueluti cæca atq; insa-
na super lapide quodam rotundo consistere uidetur. For-
tuna inquit uocatur. Ea uero non solum cæca sed insana
etiam & surda est. Quænam huius sunt partes. obâbulat
inquit quocunq; gentium: & aliis quidem facultates eri-
pit. Aliis tradit. Ab eisdēq; rursus aufert illico, q; tradide-
rat: atq; aliis temere instabiliterq; concedit. Quapropter
ex eo argumēto ipsius ingeniu[m] facile indicatur. Quale nā
hoc est inquam ego? quoniam in rotundo lapide consistit.
quid tunc ex re significatur? quod parū certa atq; instabi-

lia sunt illius munera. Calamitates. n. magnæ ac difficiles
oriuntur; ubi q̄s in ea fidē collocarit. Turba uero hæc in/
gens: quæ eā circūstat: qd sibi uult. & quinā uocant̄. uocā/
tur h̄i quidē incōsulti: quoꝝ nemo nō petit: quæ proiici/
at: ac dilapidet. Cur uero aspectu haud quaꝝ simili sunt:
sed eoꝝ alii gaudere: Alii sublatis manibus tristari uidēt̄.
Quicūq̄ iquit eoꝝ gaudere ac ridere uidēt̄. Hi sunt: q. a
fortuna quippiā acceperūt. a qbus ēt bona fortuna nūcu/
pat̄. Qui uero flere: ac manus p̄tēdere uidētur: Hi sunt:
a quib⁹ abstulit. quæ tradiderat antea. A quibus fortuna
mala nominatur: Et quænā sunt: quæ illis elargit̄. p quæ
tantope cū accipiūt: latātur. quū amitūt: lugent: hæc inqt̄
ea sunt: quæ a plerisq; hoībus bona existimant̄. Et quænā
sunt ea: Diuitiae. s. & gloria: & nobilitas & liberi: & tyrrā/
nides: & regna: & alia quæcūq; id genus. Hæc aut̄ nnn/
qd bona nō sunt: De hiis inquit alias disputabimus. Nūc
circa fabulæ narrationē uersemur. ita inqt̄ sit. Vides igit̄
ubi portā hāc præterieris ambitū alterꝝ superiorē: mulie/
resq; extra ambitū collocatas meretricio ornatu insignes.
& ualde inquā. Ex hiis hæc icontinētia: hæc luxuria: hæc
auaritia: hæc assentatio nuncupat̄. Quid hic potissimum
astat̄: Eos inqt̄ obseruāt̄: q. a. fortuna quippiā acceperunt̄.
Quid tū deides: exiliūt atq; amplexāt̄ eos: & adulātūr: &
ut penes maneāt: obtestant̄. nitā iucundā. atq; labore' om/
ni & incōmodo uacuā. illis affore promittētes. Si quis ita
q; persuasus eaꝝ blandiciis eo se cōtulerit: tantisp illi sua/
uis uideſ ea cōuersatio: quoad hoīem titillauerit: deliniue/
ritq;. postea secus: Vbi. n. resipiscere cœperit. Tū demū ab
ea se nō tā oblectatū: q̄ absūptū. & cōtumeliis affectū in/
telligit. Quo fit: ut cū oia p̄degerit: quæ a fortuna fuerat

cōsecutus: tūc illis mulieribus iſeruire atq; iſhonestā oīa ſu
ſtinere: & turpia quæq; ac pernitioſa illar; gratia cogat ad
mittere. Veluti furtū: ſacrilegiū: piuriū: pditionē depræ
dationē, & quæcunq; hiis ſimilia. Vbi uero eos defecerit:
punitioni addicunt. Et quænā hæc eſt: Vides ne retro eas
qđam ueluti bestiolā: locūq; pariter angustum & tenebro
ſum, Vbi ēt turpes ac ſordidæ pānosæq; mulieres uersari
uident? Et ualde inq: Ex his igitur inq; quæ flagellū tenet
punitio nuncupat. Quæ caput itra genua habet: tristitia.
Qui uero capillos ſuos euelli: dolor. Hic aliis uero q; de
formitatē: macilentiā: & nuditatē præferēs iusta cas accu
bat. ac deinde ſimilis illi turpis et macilēta quædā: qnā ſunt?
Hūc ſane iquit luſtū appellat. illa uero ipſius ſorore mœ
ſtitia. his itaq; tradit: & eorū cōtubernio cruciat. Post de
nuo i aliud iſcelicitatis domiciliū trudit: atq; reliq; uitā in
oī miseria traducit: niſi forte illi poenitētia obuiā pdierit,
Quid tū poſtea cōtigit: ſi poenitētia illi obuiā fuerit: eri
pit eū ex iſfortuniis: & alterā illi opinionē alterq; deside
riū iprimit. p q d' ad uerā disciplinā perducit: & ad eam
quæ falsa disciplina nuncupat. Quid tū poſtea: ſi inquit
eam opinionē uſcepit: quæ ad uerā disciplinā perueat: ab
ea mundatus: expiatusq; ſalutē: beatitudinē: ſcelicitatē in
uniuersa uita lucratu;. Si ſecus denuo: a. falsa illa opinio
ne ſeducit. O Hercules q magnū eſt hoc aliud diſcrimē!
Hæc aut inq; ego: falsa disciplina quænā eſt. Vides ne alte
rū illū ambitū. Video inq; ego: atq; extra ambitum in ueli
bulo mulier quædā affiſtit. quæ mūditiā cōſtatiāq; nō me
diocē prætēdit. Apprime inq. Hac igit inq; pleriq; hoīes
& uulgū uocat disciplinā. Cū falsa poti⁹ disciplina ſit. huc
ſane prius applicat q ſalui fiunt. Vbi ad uerā disciplinā p

uenire uoluerit. Numq; alius ad uerā disciplinā aditus nō patet. Patet inq;. Hi uero intra ambitū declinantes: quinā sunt hoīes? Falsæ inquit disciplinæ sunt amatores decepti: seq; opinātes ueræ disciplinæ contubernio frui. Et quinam uocantur hīi? Alii inquit poetæ: alii oratores: alii dialectici: alii musici: alii arithmeticæ: alii geometræ: alii astrologi: alii uoluptuarii: alii peripathetici: alii critici. & qcūq; eiusmodi sunt. Ille aut̄ mulieres quæ uidētur circūcurrere prioribus illis similes: i quibus incōtinētiā: & reliquas una esse affirmabas: quænā sunt: illæ ipsæ sunt inquit. Nūqd̄ ēt huc ingrediunt̄. ita p̄ iouē in hīis simulq; ēt insipientia: neq; ab opinione ac reliq; malis euadēt: priusq; repudiata falsa disciplina ueracē uia ingressi fuerint: & purgatoriā eorū uirtutē admiserint. & mala oīa: quib⁹ inuoluūt̄: & opiniones & ignorantia & reliquā oēm prauitatē sequestrauerint: tū demū ita salui: & incolumes erūt. Neq; ullo unq; falsæ disciplinæ cōmertio labefactari poterūt: neq; horū studiorū ḡfa mali qppiā adipiscēt̄. Et quænam hæc uia est: quæ ad uerā disciplinā ferat. Vides inq; locū illū superiorē: ubi nullus inhabitat: Sed solitudo īgens esse uidet̄? Video præterea ianuā quādā pusillā: ante quā uia quædā est: quæ nō multū admodū frequēt̄. Quippe quā pauci admodū terūt: q; acclivis & aspera: & saxosa uideat̄. & ualde īquā. Collis præterea qdā excelsus appetet: ad eūq; angustus admodū ascēsus: & q multa pfūda hinc īde præcipitia offerat. Video. hæc igit̄ inq; uia ē: quæ ad uerā disciplinā dicit. Aspectu īprimis formidolosa. Porro circa collis superiorē p̄tē: saxū īgens & præaltū usq; quaq; præputū uides. Video īquā. Vides præterea mulieres duas supra saxū cōstitutas/ pulcritudine atq; habitudine corporis

excellentes: ac manus p̄ quā alacriter p̄tēdentes? Vido:
sed quænā inquā uocantur? Altera inqt cōtinentia, altera
cōstantia nūcupat. Sunt aut̄ germanæ: cur nā igit̄ man-
tā alacriter p̄tendūt? Hortat̄ inquit eos q̄ ad id loci ueni-
unt: ut bono aio atq; intrepido sint: admonētq; paululum
quippiā adhuc esse tolerandū. Se. n. eos paulopost ad pul-
cherrimā uiā p̄ducturas. Vbi uero ad saxū puenerit, quo-
nā mō ascendūt: nullam. n. eo ferētē uiā aīaduerto. Ipsæ a-
præcipitio illo descendūt: eosq; sursum ad se trahūt. Dein
de recreari & q̄escere iubent. ac paulopost fortitudinē: au-
daciāq; cōtribuūt. eosq; ad uerā disciplinā deducere se pro-
fitēt. & uiā ostēdūt: q̄ sit elegans q̄ plana: q̄ puia, q̄ nullis
malis obnoxia: ut uides. ita p̄ Iouē uidet̄. Videsne inqt an
te illud nemus locū quēdā q̄ pulchritudinē amēnitatēq;
prator̄ præfert: multoq; lumine illustrat̄. Et ualde īquā.
aīaduertis igit̄ in prati meditullio ambitū alium & por-
tā aliā. ita sane: sed quonā pacto locus hic nūcupat̄. For-
tunator̄ inqt domiciliū. hic, n. uirtutes oēs & fœlicitas ip-
sa uersat̄. Esto, inquā ego, eā eē loci pulchritudinē. Q uī
inquit aspicis: p̄pe portā q̄ formosa, & cōstanti facie mul-
ter existat: mediā indiscretā iā ætatē, habitū uero & orna-
tum simplicē præferēs. Eaq; non in rotundo sed in qua-
drato lapide secura & mūitia cōsistit. Duæ præterea aliæ:
quas tanq̄ filias una secum habere uidetur: ita prorsus ap-
paret. Harum igitur quæ mediū locū tenet: disciplina est:
eā ueritas & persuasio comitat̄. Cur aut̄ hæc quadrato la-
pidi potissimū insistit? Ex eo inqt arguit̄. q̄ ad eā puenien-
tes securō & certo tramite proficisciūt. Donationesq; tradi-
tas tuto suscipiūt. Et quænā illis ab ea dono dāt̄? Cōfiden-
tia iqt atq; aīus īpterit⁹: hæc uero alia quænā sunt: sciētia

inqt: per quā graue nihil in uita ppeti, unq posse se intelli-
gunt. Quā præclara inquā Hercule munera. Sed qobrē
extra ambitū ita moratur: Ut inquit adueniētes excipiat
accurate. ac uī illā purgatoriā istillet. purgatosq; ac pror-
sus emēdatos ita eos ad uirtutes introducat: quonā pacto/
inq ego:nō.n. itelligo. At itelliges inqt: quēadmodū si qs
grauiter ægrotās medicū accersiuerit. purgatoriis statī me
dicamētis oēs ægritudinis cās eximere conat'. Atq; ita de
mū a medico repatus i sanitatē restituit'. Qui si medici
præceptis minus obtēpauerit merito repudiatq; ab ea ægri-
tudie cōficiet'. Hæc itelligo iquā ego; eodē itaq; pacto ubi
qs ad disciplinā puenerit: pbe curat'; & uirtute illius irro-
rat'. Ut qprimū mala oīa expurget: eiiciatq; qb; aducniēs
iplicabat'. Quænā hæc: Ignoratiā: errorē: quē af d Sua-
delā ebiberat. Arrogatiā: cōcupiscētiā: intēpantiā: furorē:
auaritiā: & reliq oīa: qbus in prio ambitu fuerat repletus.
Vbi uero satis emūdatfuerit: quonā eū mittit: itro iqt ad
sciam: aliasq; uirtutes. Quaſnā & qles: Vides ne itra por-
tā cōtū mulier q bonæ indolis atq; institutiōis uident'; q
iculō ac simplici habitu præditæ: nihil i se aut fictū. aut
accurati ornatū more aliaꝝ prætēdētes. uideo iquā. Sed
quænā hæ uocat'. Prīa inqt scia nūcupat'. Aliæ uero huiꝝ
germanæ sunt: fortitudo: iustitia: pbitas: tēpantia: mode-
stia: libertas: cōtinētia: Māsuetudo: heus iquā optie ergo/
q magna in spe sumus. Modo inqt itelligatis: & q auditis:
studiose peipiatis. Atq; inquā ego accurate ac diligenter
attēdemus. Salui igīt iquit eritis. Vbi ergo eū ipsæ susce-
pint: quonā adducūt: Ad matrē inquit. Ea uero quænā ē:
Ecclitas inquit. Cuiusmodi at hæc ē: Vides ne uiā illā ad
subliūne illū uerticē ferētē, Quē oēs ambitus ueluti arcē

suā aplectūtur. Videō mulier præcellēs i uestibulo cōsti-
tuta sup soliū excelsū sedet cultu nō tā curioso q̄ liberali:
Corona florētissima eleganter admodū capiti i posita. Ita
prorsus uidetur: hæc igit̄ inquit ē fœlicitas: ubi igit̄ ad eā
quippiā accesserit: qd rerū gerit: Ipsa i quit fœlicitas cum
potētiæ suæ corona circūdat. Itidē reliquæ oēs uirtutes: p
inde ac maximorū certaminū uictores coronari solent. Et
quænā i quā ego certamina deuicit. Maxia inqt: & maxia
ēt mōstra. q̄ prius ipsū absumebāt: affligeabant: atq; i serui-
tutē redigebāt. Omnia hæc deuicit: ac lōge/a se sequestra-
uit. Seq; ipsū adeo supauit: ut huic illa nūc seruant. Q ui
bus ipse antea i seruitutē redact⁹ fuerat. Quænā hæc mō-
stra dicis: audire. n. admodū cupio. Imprimis i quit igno-
ratiā & errorē. An tibi mōstra hæc eē nō uidēt? Tetra &
laboriosa i quā ego. Deiñ tristitiā: luctū: & auaritiā & icō-
tinētiā: & reliquā oēm iprobitatē. His oībus non ut antea
paret: sed i perat. O præclara i quā ego faciora: & pulcher-
rimā uictoriā. Illud at mihi ēt expones: cuiusmodi sit eius
potētia: q̄ eū coronari dixisti. Beatifica i quit o/ adolescēs:
q. n. fuerit ea potētia corōatus: & fœlix & beatus euadit:
neq; alibi q̄ i se ipso spē fœlicitatis repōit. Quā præclarā
uictoriā dicis. Cæter⁹ coronatus qd agit: aut quo uadit?
Suscipiētes eū uirtutes ad id loci ducūt: unde primū ad/
uenerat. eiq; cōmostrāt studia iprobōr: q̄ male degant: &
miseræ uiuant: quāta i uita naufragia patiant: quātū aber-
rant: quā ueluti hostiū captiuitatē præferāt. Alii icōtinen-
tiæ. Alii arrogatiæ. Alii auariciæ. Alii inani gloriæ: Alii
aliis malis iseruientes: p q̄ a/ calamitatib⁹: qb⁹ irretiti sūt:
exoluere se nequeūt: ut saluēt: & eo pueniāt. Sed i oī uita
pturbant: atq; hoc ppetiunt: q̄ huiusmodi uiā iuenire nō

possunt. Mādatū. n. a. Genio / ac numine suo traditū: obli-
uioni mandauerūt. Recte inquā dicere mihi uideris: tāetsi
hoc ēt insuper ambigo. Cur nā ei uirtutes locū illū cōmon-
strent? Vnde pri⁹ aduenerat: nihil certi nouerat. neq; ullā
eoz: quæ ibi agerent: sciētiā tenebat: sed ignoratiā atq; er-
rorē: quē ebiberat: abiguus: quæ bōa nō erāt: bona: q mala
nō fuerāt: mala existimabat. Quo circa male ēt uiuebat:
sicut alii pleriq; ibi diuersantes. Nūc uero pcepta utiliū &
cōducibiliū reꝝ scia & ipsꝝ optimā uitā traducit. Et eos q
pessime agūt: cōtéplat. Vbi igit̄ oīa fuerit cōtéplatus qd
agit: aut quo tēdit? Quo iqt ei collibitū fuerit. Vbi. n. eū
securitas hēt pinde ac antrū corytium possideret: & quo/
cunq; puenerit: ibi tutissimus rectā uiuēdi rōnē assequit̄:
oēs. n. eū tāq; ægroti medicū libēter & gratāter excipient.
Nunqd igit̄ illas mulieres: quæ monstra abs te dicebant:
āplius n̄ ueref̄: ne quid ab eis detrimēti patiat̄. Nihil peni-
tus: q neq; dolore: neq; tristitia: neq; ītempantia: neq; auar-
itia: neq; paupertate: neq; ullo alio īcōmodo uexef̄. Oibus
, n. iperat: ac præst: a. quib⁹ ātea præmebat̄: eoz iſtar: q
a. uipa morsi aliqñ fuerit. Feræ. n. q aliis oīb⁹ pernitiē ac
mortē afferūt: illis dūtaxat īnocuæ sūt: qd cā uim ueneno
cōtrariā possidēt. Ita ne huic qdē quippiā nocet: qd uirtu-
tē uitiis ac malis oppositā uelut Antipharmacū nat⁹ est:
Recte dicere mihi uideris. sed hæc ēt insup expone: qnam
sunt illi: q illic a. colle aduenire uident̄: quoꝝ alii corona-
ti læticia quādā p se ferunt. Alii īcoronati desperatiōe reꝝ
tibias & capita lacerare uidēt̄. Cū alioq; a qbusdā mulie-
ribus detineant̄. Coronati sūt iquit q sospites ad disciplinā
puenerūt: eāq; cōsecuti sūmope lætāt̄. Incoronati uero alii
despatione / a. disciplina reuertūt̄: male ac misere degētes.

Alii metu pculsi ac pteriti atq; ad cōstātiā refugiētes rur-
sus errāt:& p uias iuias uagāt. Quā uero mulieres eū se-
quunt: quænā sūt. Tristitiae inqt:& molestiae:& anxietates
& ignoīæ & ignoratiæ. Oia igit̄ eos mala sequunt̄. Oia in-
qt p Iouē subsequunt̄: ubi uero in primū abitū ad uolup-
tate & icōtinētiā puenerint: neqq; se ipsos accusant: sed &
statim disciplinā & sectatores illius maledictis incessunt.
Adeo miseri & calamitosi. & ifœllices hi sūt: q ab eaꝝ cō-
tubernio defecerūt. Male. n. ūiuūt:& nullis eaꝝ bonis p-
fruunt̄. Et quæ ēt bona autumāt. Luxuriā & ut breui cō-
plectar īterperatiā. Cōuiuari. n. & pecudū more scortari
maximorꝝ bonorꝝ fruitionē eē arbitrant̄. Aliæ uero muli-
eres: quæ illīc cū risu & hilaritate aduēiūt. quænā uocāt̄?
Opiniones inqt eos ad disciplinā ducētes. q uirtutes īgre-
diunt̄. De uia. n. deflectūt aliquis per ut alios adducāt: ad
moneātq; illos eē fœlicitatē iā cōsecutos: quos iāpridē ad-
duxerāt. Vtrꝝ igit̄ inq ego ipsæ itus ad uirtutes īgrediunt̄?
Neqq; inqt: opioni. n. ad sciam ītroire nō licet. Sed disci-
plinæ dūtaxat eos tradūt. Quibꝝ a disciplina suceptis ipsæ
post hac dēuo alios adducturæ reuertūt: eaꝝ iſtar nauīū:
quæ depositis oneribꝝ denuo reuertūt: ut aliis mercibꝝ i-
pleant̄. Hæc sane inq mihi recte uideris differuisse. Illud
aut̄ nobis nōdū patefecisti. Quidnā Genius uitā īgressu-
ris īperet faciēdū? Bono īqt & cōstāti aio eē: quapp uos ēt
confidite. Oia. n. edissertabo. nihilq; prætermittā: recte inq
ego loq̄ris. Protēsa itaq; īteꝝ māu / aspicite īqt mulierē illā
q cæca eē: & rotundo lapide īſistere uī. Quā pauloāte nū
cupari fortūā asserui. Aspicim⁹. Huic īqt ipat nō eē credē
dū: nec qcq; aut stabile aut securꝝ / aut ppriū existiādū. qd
ab ea suscepit. nihil. n. phibet: qn oia hæc auferat: atq; alte

ri tribuat. Quippe quae s̄epius id agere cōsueuerit. Quia
propter illius ēt munera parui eē pendēda denūciat. neq;
gaudendū: ubi dederit: neq; dolendū: ubi abstulerit. Eāq;
postremo nec uituperādā neq; laudādā. Nihil. n. cū rōne:
sed temere oīa facit: ac fortuito: ut ātea uob̄ exposui. Quo
circa Genius ille īperat: ut nulla eius facinora demiremur.
neue malos nūmularios imitemur. Illi. n. ubi argentū ab
hoībus accepint: gaudēt: & suū eē arbitrāt. Vbi uero re
petit: moleste ferūt: & pessime secum actū putāt. neq; me
minerūt ea se cōditiōe depositū suscepisse: p quam liceret
ei: q deposuerat: iteꝝ recipe. Eandē itaq; ī illius muneribꝫ
habēdā eē rōnē Genius īpat: recordādūq; eiusmodi ingeni
um eā fortunæ: ut quæ dedit auferat. statimq; multiplicia
rūrsus accumulet. Aliquādo autē nō his mō quæ dederat: &
sed his ēt: quæ prius extabāt: facultatibꝫ spoliet. quæcūq;
igit̄ dederit: suscipe iubet. atq; ita ad stabilē securāq; mu
nificētiā diuerti. Qualē hāc īq; ego: quā a disciplia suscipi
ent. Si salutē ibi fuerit cōsecuti. Hæc ergo quænā est. Ve
ra īqt scia / utiliū reꝝ: securaq; & stabilis & īmutabilis mu
nificētia. Quo circa statī ad hāc cōfugere iubet. Cū uero
ad illas mulieres accesserint: quas antea dixi uoluptatē &
īneōtinētiā nūcupari: Illic quoq; ac tutū eē discedēdū īpe
rat. ac ne his qdē fidē eē adhibēdā. Quoad ad falsā disci
plinā puenerit. Ibi igit̄ aliquātisp īmorari: & qcqd libue
rit: ab ea tāq; uiaticū accipe iubet. Ac demū postea illīc ab
scedere, rectaꝝ ad uerā disciplinā puenire. Hoc illud ē qd
a genio præcipit. Qui si qs aut cōtrarius aut minus obe
diēs fuerit: miser miserrime morit̄. Istius modi sane fabu
la ē: quæ ī tabula cōtinet̄. Vobis āt nihil īuideo: si qd ulte
rius īterrogare ac pscrutari uultis: ego uobis exponā. Re

Cte dicis i^q ego. Cæteræ qd eos cape/a falsa disciplia geni⁹
impat: quæ bona & cōducibilia eē uideātur. Hæc igitur
quænā sūt: Litteræ inqt: atq; alia mathematū studia: quæ
a Platone tradūt. Veluti uim freni cuiuspiā i cohercendis
adolescētibus obtinere: ut ne ad alia peiora distrahantur.
Vtq; uero ea cape oīo necesse est si qs ad uerā disciplinā sit
puenturū, necne? Nihil inqt necesse est: sed alioqui utilia
sunt: tāetsi ad reddēdos hoīes meliores nihil cōferūt. Ni-
hil ergo affirmas hæc eē utilia ad meliores uiros efficien-
dos? Licet. n. pfecto sine his ēt meliores fieri: illa tñ ēt nō
inutilia sunt. Q uēadmodū. n. quæ aliquādo punciāt: p
interpretē cōiicimus: cū alioqn nō inutile sit: nos ēt ipsos
si qd pcepim⁹: uoce ac līgua disertiore pseq. Ita sine his ēt
studiis fieri meliořs nihil phibebit. Nūqd hi:q mathemati-
ci uocāt: ac meliores q alii sint hoīes efficiēdos nihil exces-
sūt: Et quonā pacto excelleſ poterūt: q nihilomin⁹ q alii ī
bonor⁸ & malor⁸ cognitiōe decepti ēt oībus uitiis iplicati
uideātur. Nihil. n. phibet eū q litteris eruditus ac discipli-
nis oībus fuerit institutus/ itidē ebrium & intēperantē &
auar⁸: & iniustū: & pditorē: ac postremo iſipiētē/ eē: mul-
tos pfecto eiūsmodi uidere licet. Q uare fieri nō pōt iqt: ut
hi p has disciplinas uiri meliores euadāt. Nequaq appet-
ex hac rōne: Sed quænā ē cā inquā ego? Q uia in secundo
ambitu uersant: tāq ueræ disciplinæ appropinqntes. Et qd
hoc inqt emolumēti affert: cū plerūq; liceat aīaduertere de
primo ābitu in tertiu/ ab incōtinentia & reliq; uitiis ad ue-
racē disciplinam pueniētes. Q ui hos mathematicos præ-
tergrediūt. Q uare quonāmodo pficiūt: nisi forte pro-
sus indociles & durioris ingenii sunt: Cur hoc inquā ego?
Q uoniā in primo ambitu hoc plus hñt: q; quæ nesciunt:

nescire se nō dissimulat. In secundo uero illud certe nesciunt: quod scire se profitet. Cuius sententiae quoad fuerit ad ueracē disciplinā percipiēdā nihil oīo promoueri necē se est. Illud præterea nō ignoras: q̄ opiniones etiā de primo ambitu ad eos similiter īgrediunt. Quo fit: ut illis hī nihilo meliores existant: nisi hos itidē pœnitētia subsequatur: sibiq; persuadeat: se nō disciplinā sed falsam disciplinā attigisse: p̄ quā decipiuntur. Atq; ita salui eē nō possunt: Quo circa uos ēt īq̄t hospites ita facite: & quæ dicūtur: quoad profeceritis: diligēter attēdite. Quinimo de his ipsiis s̄æpenumero considerādū est. Et nihil intermittēdū: sed reliqua præter rē existimāda: alioq; nulla eoꝝ: quæ nūc auditis: utilitas erit: ita faciemus. Illud aut̄ explica: cur bona nō sint ea: quæ hoīes a fortuna præcipiunt. Sicuti uita: sanitas: diuitiæ gloria: liberi: uictoriæ: & reliqua his similia: Rursumq; his opposita cur mala non sint: Valde ,n. absurdū & incredibile hoc nobis uidet. Age itaq; īq̄t enitere ut qđ sentias de qbus interrogaris: respōdeas. Atq; hoc īquā ego faciā facile. Vtr̄ igitur si male quispiam uiuat: Viuere illi bonū cēses? Non bonū sed malū īquā ego: mihi uidetur. Quonā igitur pacto uiuere bonū est īq̄t? Si quidē hoc per se malū est: q̄a male uiuētibus malū: bene aut̄ bonū esse mihi uidet. Ipsum igitur uiuere & malū & bonū esse cōtendis: Ego īquā: absit itaq; ut tā absurde loq̄ris. Necq; n. fieri potest: ut idē malū pariter ac bonū sit. ita ,n. & utile: & pñitiosum, & eligēdū & fugiēdū simul idē semp: quo / quid absurdius? Sed quonā pacto: si cui male uiuere cōtingat: eidē quoq; malū contingat. Ipsum uiuere malū nō est: Atq; uiuere & male uiuere sub eodē nō censem̄. Nūquid nō ita tibi uidetur? Profecto idē esse ne mihi

quidē uidet'. Itaq; uiuere nō malū est:nā si malū existeret:
malū utiq; uiuētibus esset:quia qđ per se malū est:ipsum
uiuere illis adesset. Vera mihi dicere uideris? Q uoniā igi
tur & male & bene uiuētib⁹ uiuere ipsum cōtigit:neq; bo
num neq; malū eē ipsum uiuere cōfirmat'. Sicuti ne secaſ
quidē atq; urere i ægrotātibus morbosum aut salubre dī:
nihilominus in ipso ēt uiuere cōprobat'. Ita res ē. Tu itaq;
sic aduerte:ut& male uiuere:an potius honeste ac genero/
se mori cupias: honeste inquā ego potius mori. Q uo cir/
ca ne mori qđē est malū. siquidē emori q̄ uiuere plerūq; ē
eligibilius. ita se res habet. eadē est rō de sanitate & ifirmi/
tate. Sæpius.n.sanū esse nō cōfert. Verū e cōtra: cū ita ca
sus tulerit. Vera dicis. Age uero de diuitiis ita cōsiderem⁹.
Sigdē plerosq; intueri sæpenumero licet aplissimis diuiti/
is affluētes: pessime tñ ac miserrīe uiuētes. plerosq; p iouē.
Q uapp ad bene uiuēdū nihil illis diuitiæ p̄sunt. nō uide
tur. Improbī. n. sūnt. Nō diuitiæ igitur sed disciplia p̄bos
ac studiosos efficit. ita sane cōprobatum ē. Vbi aut̄ bonæ
sunt ipsæ diuitiæ si ad meliores efficiēdos possessores suos
nihil adiuuat: ita p̄sus apparet. Q uibusdā ergo diuītias
h̄c nō cōfert: ubi diuitiis uti nesciūt. Mihi ita uideſ'. Q uo
iḡ bonū eē id aliq; iudicabit. Q uod plerūq; nō possidere
satius ē: Nullaten⁹. Si q; iḡ recte ac prudēter diuitiis uti
nouerit: bñ ac fœliciter uiuet. Si secus: male atq; infœlici/
ter. Verissime dicere hoc mihi uideris. Sūma uero toti⁹ ē
rei:dū hæc aut tāq; bona expetunt': aut tāq; mala despiciū/
tur. neq; aliud ē: qđ æque hoībus aut pturbationē aut de
trimētū afferat: q̄ cū honorib⁹ afficiūt'. Et in solis diuitiis
cōsistere fœlicitatē arbitrātur. Consequētei q; nullū ea& re
tū gratia q̄uis ipiū & flagitosum facin⁹ eē recusādū. hæc

uero pp ipsā ueri boni ignoratiā patiūtur. Illud. n. igno-
rānt: bonū ex malo fieri nequaquā. Multos autem uidere
licet in diuitiarū possessionem ex pessimis ac turpissimis
facinoribus deuenisse. Veluti proditionibus: deprecationi-
bus: homicidiis: calumniis: rapinis: aliisq; compluribus
& prauis operibus. Ita res est. Si igitur ut par est: ex malo
bonū nullū puenit. Diuitiae uero ex malis facinorib; pro-
ueniunt: Diuitias nequaq; bonū esse necesse est. Sic ex isto
sermone contingit. Cæteræ ne sapientia qdē & iustitia ex
malis opib; acqri pōt: neq; itidē iusticia & iisipiētia ex bo-
nis. Siquidē ipsa eadē simul cōsistere n̄ possūt. Diuitias ue-
ro & gloriā: & uictorias & reliq; id gēus multa cū prauita-
te cuiq; contingere nihil prohibet. Quapropter hæc neq;
bona neq; mala censeantur. Cæterum sapientia duntaxat
bonum. Insipientia uero malum. Recte inquam & suffi-
cienter mihi dicere uideris.

Plutarchi Libellus de differētia Inter Odiū & Inuidiā.

Ihil fere ab odio differre iuidia sed idē
esse plane uidet'. Vitia. n. multitudini
hamoꝝ similia sunt: q̄ si cū pendētibus
ex ipsis affectib; huc atq; illuc moueā-
tur: plurib; inter se nodis atq; implica-
tionibus connectuntur. Ipsæ uero quē
admodū in ægritudinib; accidit aliæ ob aliaꝝ dolorē cru-
ciantur. Fc̄elix. n. tā eū qui odia gerit: q̄ iuidū torquet. Ic,
circo beniuolētiā utriq; oppositā putamus. Nihil enim est
aliud: q̄ honorꝝ erga pximū uoluntas. Odiū uero atq; in-
uidiā eosdē animi affectus eē quippe qui cōtrariā beniuo-
lentia optionē hñt. Sed quādo nō æque idē similitudines:
ut differentiae diuersum faciunt: p̄ has pscrutemur indage

musq; ab ipso hoc affectuū genere exordium sūmentes.
Nascit̄ itaq; odium ex opinione: q̄ habemus: qd̄ is: quem
odimus: malus sit: aut in uniuersū aut q̄tū ad nos attinet.
Cū. n. fieri sibi iniuriā nōnulli putat̄: ad gerēda odia pm/
ptiores reddunt̄. Afferentes igit̄ iiuriā & malos homines
oderūt̄ & iniquo aio ferunt. Inuidēt uero his dūtaxat qui
fœliciter uiuere uident̄. Quapp inuidia qdē indetermi/
nata est pinde atq; ægritudo oculor̄: quæ ad omnē splen/
dorē turbat̄. Odiū uero certis claudic terminis: cū semp i
aliqb⁹ subiectis p̄maneat. Præ erea odiū est et̄ erga aialia
rōe carētia. Feles. n. cātaridesq; nōnulli oderūt̄ & rubetas
& serpētes. Germanicus uero neq; gallū aspicere poterat.
At psarū magi mures interficiebāt tū qa illos oderāt. tū
qd̄ diis imortalibus eius generis animal molestū eē arbit/
rabant̄: qd̄ arabes quoq; & ætiopes faciūt. Inuidia uero
dūtaxat hominis & erga hominē est. Neq; n. inuidere iter
se feræ possūt cū nullū de fœlicitate alterius iudiciū ha/
beant̄ neq; gloria aut dedecore moueāt̄: qbus rebus inui/
dia augeri maxime solet. Odiū uero & inimicicias inuicē
exercent̄ pugnantq; inter se se q̄si aduersus quosdā iſidos.
Aquilæ. n. dracōesq; iter se pugnant: Cornices & noctuæ.
Egithali & acantilides: quoq; nec cruor qdē cū intersecti
fuerūt cōmiseri pót. q̄ si forte miscueris rursus fluit sepa/
raturq;. Credibile uero est & maximū illud tā leonis i gal/
lū: q̄ elephanti in aprū odiū ex timore natū esse. Q d̄. n.
timet̄: facile oderūt omnes. Hoc igit̄ inter odiū inuidiāq;
uideat̄ interesse: q̄ illud in brutor̄ et̄ natura cōperiat̄: hæc
humanū genus nō excedat. Ad id accedit q̄ iuste inuidet̄
nemo q̄sq; pót. Neq; n. ad fœlicitatē suā q̄spīā iniurius &
tñ inuidiosus est. Odio uero complures iuste habent̄: sicut

hi quos odio dignos appellamus: q̄ neq̄ malor̄ consuetu-
dinem fugiunt / neq̄ abominantur neq̄ iniquo aio ferūt.
Magnū uero huius rei argumētū est: q̄ nonnulli odio se
h̄c q̄ plurimos fatent̄. inuidere se alicui negant. Odiū.n.
malor̄ laudabile est. iccirco fratriis Lycurgi filiū charilaū
spartæ præfectū pbū & clemētē uirū laudātibus qbusdā
collega eius & quomodo inqt̄ pbū est charilaus: cū ne in
malos qdē sit acerbus. Therlitæ qdē turpitudinē corporis
uarie ac multifariā poeta d̄scripsit: Peruersitatē uero mor̄
breuiter & fere uno uerbo conclusit. Odit & hūc magnus
pelides odit Vlyxes. Maximus enī peruersitatis cumulus
est optimis uiris inimicum esse. Atqui inuidere se oēs ne-
gāt: q d̄ si qs id eis ostendere conet̄: mille excusationes af-
ferūt iratos se esse aut metuere hominē aut odiſſe dicētes/
aut alia quauis rōne huius affectionis nomē obūbrātes ac
tegētes: q̄ si h̄c sola animi ægritudo celāda sit. Necesse est
igit̄ huiusmodi ægritudines: sicuti plātas hisdē & nutriti
& coalescere: & aliæ q̄ppe aliis facillime accedūt. Oderūt
itaq̄ quēq̄ maxie: ut maxie pficere ī uitiis cernūt. His ue-
ro magis iuidēt: quos ad uirtutē rectiore tramite pdeūtes
ītuent̄. Quo circa Themistocles cū adhuc adolescēs eēt:
nihil splēdidū a se fieri dicebat. Nemine. n. adhuc se inui-
dū h̄c. Et. n. quēadmodū cantarides lætioribus frumētis
& uiridiorib⁹rosis maxie innascunt̄: ita inuidia eos præci-
pue tāgit: q̄ boni sunt / q̄q̄ ad uirtutē gloriāq̄ grassari ui-
dent̄. Rursus ecōtrario magnitudo uitior̄ odiū auget. ic-
circo calumniatores socratis utpote qui ad uitior̄ culmē
puenerāt adeo oderūt uiri Atheniēses aduersatiq̄ sunt: ut
neq̄ eis ignē accendere / nec quærentibus rñdere / nec qua-
illi se se abluissent / aqua uti uoluuerint; sed eā perinde ac

sceleratam effundi iusserint: donec illi cū ppeti odiū am-
plius nō possent: suspēdio uitā amiserūt. Fœlicitatis uero
magnitudo ac splēdor sæpenūero iuidiā extinguit. Neq;
enī credibile est Alexādro aut cyro iuidere quēpiā impi-
tātibus & cūctorū iam dominis. Sed quēadmodū sol eius
umbrā: supra cuius caput astiterit suis aspgens radiis aut
prorsus extinguit aut lōge minorē reddit: ita & fœlicitas:
cū magnā nacta altitudinē fuerit & supra inuidiæ caput
splendorē suū sparserit: eam attenuat expellitq; inimicorū
autē amplitudo ac potentia / odiū haud q̄q minait. ideoq;
Alexander inuidum quod habuit neminem: Exosos uero
complures: a qubus tandem per insidias imperfectus est.
Simili modo infœlicitas inuidos quidē cōpescit. inimi-
citias uero nō tollit. Oderunt enim etiam hostes ad extre-
mam redactos calamitatem. At nemo est: qui miseris in-
uideat. iēcirco illud a quodam e nostris sophistis non sine
ratione dictum: inuidos homines libenter commisererit.
Quapropter hanc quoq; non paruam horum affectuum
differentiā esse arbitramur. q; odiū neq; fœlices neq; for-
tunatos deserit. inuidia ob utruncq; excessum facile cōmi-
nuit. iā uero ex contrariis potius id ipsum cōsideremus:
Dissoluūt pfecto inimicitias odiūq;: si aut sibi p̄suaserint
nulla sese iniuria affectos esse: aut quos uti malos oderāt
bonos compererint: aut tertio beneficiis placati fuerint.
Extrema. n. grā ut Thucidides inqt & si minor sit: opor-
tunū tamen nacta tempus maiore interdū iniuriā dissol-
uit. Horū uero primū inuidiā certe non minuit. Quāli-
bet enim a principio sibi persuadeant nullam sibi iniuriā
inferrī: non tamē a liuore abstinent. Nā reliqua duo au-
gent potius inuidiam. His enim inuidēt magis: qui boni

uidetur tāq summū bonū uirtutē cōsecutis. Q uod si qua
a fœlicibus beneficia accipiāt: dolēt illis tum ob uolūtatē
tū ob potētiā inuidentes. Illud. n. uirtutis est, hoc fœlicita
tis utrūq; bonū. Q uapp odiū & inuidia oīo diuersi affe
ctus sunt. Si qd his rebus illud qd cessat. hæc aut̄ torque
tur & crescit iā uero ipsam utriusq; affectus electionē con
sideremus. Habētis. n. odiū est obesse uelle. &. n. potētiām
ei⁹ ita diffiniūt dispositionē quādā ac curiosā male agēdi
uoluntatē. Ab iuidia uero hoc abest. Necq; n. inuidi mul
tos e p̄tinquis & domesticis suis perire uellēt neq; ad ex
tremā miseriā redigi, sed fœlicitatē eoꝝ graui aio ferūt p̄
hibentq; si possunt eoꝝ gloriā ac splēdorē: extremam uero
calamitatē nō optāt sed si perinde ac ex altissimis ædib⁹ eā
partē: quæ suas obscuriores reddit; deposituerint bene secū
agi existimant.

Plutarchi de differentia inter odium & inuidiā. Finis à
Basilii Oratio De Inuidia E. Græco In Latinum
Conuersa Per Nicolaum perotum.

Onus est deus: & bonoꝝ merētib⁹ lae
gitor. Malus diabolus: & omnium ma
lorum auctor. At sicuti bonus nemini
unq; inuidet: ita diabolus cōtinuo liuo
re uexatur. Fugiamus igitur fratres af
fectum inuidiæ: ne operꝝ aduersarii no
stri participes fiamus: neue eiusdē criminis rei pagamur
Etenim si elatus superbia in diaboli iudiciū icidit: quo pa
eto inuidus præparatā diabolo pœnā euitare poterit? Inui
dia. n. nullū pernitiosius crimē humanis est ingenitū men
tibus. Q uod licet inuidioso nullā afferat molestiā: Præci
puū tamen & intestinū inuidi malū ē. Nā sicut rubigo fer

rum: ita inuidia animū hominis ubi insita est: consumit.
Vel potius quemadmodū uiperas tradunt uentre/in quo
genitæ sunt corroso nasci: eodē mō liuor oppressum exas-
dit animū. Inuidia. n. est dolor ex proximi cōmodo proue-
niens. Quapropter neq; curæ neq; solicitudes inuidū ul-
lo tempore deserūt. Fertilis est uicini ager. Affluit omni-
bus ad uictum necessariis domus. Honos uiro non deest:
Hæc oīa alimētū morbo ministrat: & solicitudinis quædā
additamēta sunt inuido. Quapropter nihil differt ab ho-
mine nudo: qui ab hominibus cædat. Fortis est quispiā:
inoffensa ualitudine. Hoc inuidū macerat. Alius ob pūl-
chritudinē est iucūdior. Hæc alia inuido plaga. Hic uirtu-
te: prudētia/dicendi viribus multis antecellit conspicitur
ab omnibus. In admiratione habetur. Alius diues: hono-
ratus: in dandis munib; splēdidus: inferendo indigen-
tibus subsidio liberalis. Ideoq; maximā apud eos: quos si
bi beneficis deuinxit: laudē cōsecutus fuit. Hæc quoq; q̄ si
quædā uulnera mediū liuidi hominis inficiūt pectus. Est
& illud in hac ægritudine molestissimū: q̄ dolorē suū de-
tegere nemini pōt. Sed defixos ī terrā tenēs oculos dirun-
pit dolore: & ægritudie cruciat. Interrogat uero quo mor-
bo tantope perturbetur: pudet eū diuulgare calamitatem
suam: q̄ inuidus sit: q̄ sollicitus: q̄ ob fortunas amici cō-
cipiat animo dolorē: q̄ fratriis fœlicitatē quærat. Deniq;
q̄ bonor; alterius aspectū pati nō possit: Sed proximi sui
cōmoda suā faciat calamitatē. Hæc: n. diceret inuidus. Si
uera loqui uellet: At quando hanc nemini æqualiū dete-
gere potest. in pſundo pectoris ægritudinē fouet: quæ ui-
scera eius æxedit: cōsumitq;. Quapropter nec medicū ei⁹
ægritudinis inuenit: nec medicinā ad id genus morbi con-

ducibile reperit. q̄q nōnulla de huiusmodi medicamentis
scripta extent. Sed semp unū eius ægritudinis remediū ex-
pectat: Ut aliquē ex his: qbus inuidet: ruentē cernat. Hic
odii terminus est. iuidiosū aspicere e fortunato ifcelicē fa-
ctū: Et eū q̄ antea oībus erat cōspicu⁹: calamitosū uidet.
Tūc lātāt: cū illū lachrymantē cernit: cū r̄tientē ituet: &
fortunato qdē nequaq̄ gratulat. Infelici uero socias iūgit
lachrymas. & mutationē uitæ e qbus i q̄ redactus sit: una
q̄rif nō ob hūanitatē misericordiāq̄ præterita uerbis ex-
tollēs. sed ut grauiorē illi faciat calamitatē suā. Filiū post
obitū laudat: & īnumeris ornat præconiis: q̄ bona indolis
fuerit: q̄ igeniosus: q̄ i oīb⁹ reb⁹ agēdis idone⁹. Cuius lau-
des dū uiuebat: nunq̄ sūmis labiis attigisset. Q d̄ si cōplu-
res ei rei assentiētes cernat: mutata snia rursus iuidet mor-
tuo. Diuitē post occasū eius admirat: pulchritudinē cor-
poris robur/ bonā ualitudinē. Postq̄ i ægritudinē qs icide-
rit: laudat extollitq̄. In summa pñtiū quidē hostis: pditō
amicus ē. Q uid iḡr hoc morbo pnitiosius: corruptio uitæ
pditio naturæ: inimicus ear̄ rea⁹: quæ nobis a deo cōcessæ
sūt. Ipsi deo cōtrarius ē. Q uid pricipiū illud malor̄ oīum
dæmonē in inimicicias cū hūano gñe ipulit. Et nēpe inui-
dia: ob quā dei hostis manifeste deprehēsus ē. Deo qdē ira-
tus ob bñficētiā eius erga hūanū genus. Ipsū uero hoīem/
qñ deū non poterat infestans. Hæc cadem fecisse uidetur
Cayn quōq̄ primus dæmonis discipulus. & inuidia atq̄
homicidiū ab ipso edoc⁹ germanas iniqtates. Q uas pau-
lus quoq̄ cōiūxit: cū diceret repletos inuidia homicidio.
Q uid iḡr fecit: uidit illū a deo honoratū: atq̄ peremit:
ut honoratē offenderet. Cū. n. ad oppugnādū deū minus
idoneus eēt: ad perimēndū fratrē cōuersus est. Fugiamus

quæ so fratres hanc ægritudinē magistrā inimiciciar̄ cum
deo. homicidii matrē; cōfusionē naturæ: affinitatis ignorā
tionē: irrōnabilē calamitatē. Quid doles hō: cū nihil mo
lesti passus sis? Quid si cui bōi qdpiā sors cōcesserit graui
feres aīo? cū nihil tuis detrahat̄ bōis. Quid si eū q de te be
nemeritus ē: odisti. Nōne tuæ ipsius iuides utilitati? Q ua
lis erat Saul: q multitudinē illā acceptor̄ beneficiō cām
uoluit eē inimiciciā cōtra Dauid. Et. n. principio qdem
suauissima illa harmonia & diuina musicæ furiis libera
tus, hasta liberatorē suū traiicere conatus est. Deinde uero
una cū uniuerso exercitu a manibus hostiū redēptus: & si
igentē illū pp Goliath pudorē euitasset: Tñ quādo decu
plū laudis a cātantibus saltatriculis Dauid tribuebat̄, di
centibus pcussit Saul mille, & Dauid decē milia. Ob hāc
unā uocē & ipsa ueritate cōprobat̄ testimoniu; Prio ho
micida fieri: ac p insidias illū īterficerē conatus ē. Deinde
cū pfugū fecisset nō tñ iccirco inimiciciā finē fecit. Sed
tādē coacto exercitu cū tribus millibus elector̄ aduersus
illū pfectus oēm puinciæ solitudinē lustrauit. Q d̄ si qs
inimiciciā cām pcūctatus fuisset: rñdisset pfecto eius se
uirī meritis ad id cōpulsū esse, q quo tpe illū psequebat̄ in
sōno cōprehēsus parat̄ morti, obiect̄ hosti; rursusq; a ui
to iusto ac ei man̄iferre uolēti liberatus: neq; hoc bñficio
ad misericordiā iclinatus est. Sed rursus cōpauit exercitū:
rursus illū psecut̄ fuit: donec iter̄ ītra spelūcā captus illi⁹
qdē uirtutē splendidiorē reddidit. Suā uero peruersitatē
fecit aptiorē. Intractabilis inimiciciā species iuidia est.
Qui enim alia causa dissidet: mitiores interdū beneficiis
fiūt. Inuidi uero & male morati hoīes magis excādescūt.
Quo, n. maiora i inuidū merita cōserūt: eo magis dolet:

turbat ægro fert aio. Plus nāq; doloris ob facultatē bñsi
cii suscipit q; ob collacta i eū beneficia uolptatis. Q uā se
rā moꝝ pueritate nō superāt. Q uod adeo agreste animal
imāitate nō uincūt. Canes apud nos nutriti mitissimi sūt.
Leones a nobis educati mansuefiunt. Inuidi uero bñficiis
importuniores reddunt. Q uid generosū illū Ioseph i ser-
uitutē redigit. Nēpe iuidia fratrū. ubi admirari licet: q; ra-
tionis expers hæc ægritudo sit. Cū.n. exitū somniorū ti-
merēt: seruū fecerūt fratrē suū/pinde ac si seruus nullo tē-
pore adorari posset. Atqui si uera erāt somnia/quo pacto
exitus illoꝝ ppulsari poterant. Sin fallæ uisiones q; obrē
decepto inuidebāt. Iā uero illoꝝ sapiētia i se ipsos recidit.
Quibꝝ.n. artibus uitare futura posse rati fuerāt; his aper-
tū futuris iter præbuere. Nisi.n. uenisset: nunq; in uincula
coniectus fuisset: nunquā cū ministris pharaonis familia-
ritatē inuisset: nunq; somnia rimatus eēt. Quibꝝ rebꝝ ægy-
pti principatū obtinuit:& a fratribꝝ q; ad eū ob penuriā
frumēti uenerāt: adoratꝝ ē. Verte cogitationē tuā ad ma-
ximā omniū inuidiā. & quæ in maximis cōtingit. Hæc p-
fecto contra saluatorē e iudæorē insanía pgressa est. At q;
obrē illi inuiderūt. Nēpe ob miracula eius: quæ miracula
erāt. Indigentiū salus: nutriebant esurientes:& nutrientē
psequabant. Resurgebat mortui:& uiuificanti inuidebāt
Expellebat dæmones:& expulsoi insidiabant: mūdabāt
leprosi: claudi abulabāt: audiebat. surdi.& cæci uidebant.
At bñficus ipse fugabat: tandemq; eū/q uitam mortalibus
gratificatꝝ fuit: neci tradiderūt/redēptorē hoīem uerberā-
tes:& iudicē orbis pagētes reū. Ita ad oēs iuidiæ mala pue-
nere. Et hoc uno telo a principio orbis usq; ad finē seculi
humanæ uitæ hostis diabolus uulneratos pstratosq; pder

nitit. hic nostris calamitatibus gaudet. hic ob inuidiam de-
cidit. & ut nos quoque eodem crimen ruam⁹ oēs adhibet ma-
chinas. Quapropter sapiētissimus vir merito nos hortabat: ut
inuidiorum cōuiuia fūgeremus: p̄ ea quæ in cōuiuis haberi
solet: familiaritatē oēm uitæ cōsuetudinē intelligēs. Quē-
admodū sūmā adhibemus curā: ut aridos surculos lōgius
ab igne amoueamus: ita pro virib⁹ admitedū ē: ut inuidore
amiciciā cōsuetudinēq; fugiamus extra inuidiæ tela sistē-
tes. Neq; n. aliter inuido uti possamus: nisi ipsius similes
fiam⁹, qñqdē iuxta Salomonē viro æmulatio a socio ei⁹.
Et pfecto ita se habet. Non. n. ægyptio inuidet scytha: sed
gētilis sui unusq; æmulus ē. Et ex gētilib⁹ qdē ignotis ne-
mo inuidet. sed notis & his qdē uicinis aut eodem quæstu
aliaue similitudine secū coniunctis. ex his uero coætaneis
maxime & ppingis & frībus. at sicuti ærugo præcipua est
frumenti calamitas: ita inuidia itestinus amiciæ morb⁹. cæ-
teræ illud i hac ægritudine laudaret qspiā. Q d' quo uehe-
mētius inuidia afficit alijs: eo maiore suscipit molestiā. Et
quēadmodū sagittæ: quæ uelotius emittunt si firmū aliquid
durūq; inuenierūt obstaculū: i eū a quo emissæ sūt: repel-
lūt: ita inuidiæ tela cū nihil inuidioso obesse possint inuidio
plagas inferūt. Nā q̄s unq; quātūlibet se crutiās tātillū p-
ximi sui bonis detraxit. Et q̄q; se ipsum q̄si liquefactus do-
lore consumpserit: iā uero & ipsiis serpentibus pniciosiores
habēt inuidi. Si qdē serpētes p plegas emittūt virus. Q d'
putrescentia uulnera paulatim exædit. Inuidos uero sunt:
q putent etiā ipso aspectu nocere. Et iccirco bonæ interdū
habitudinis corpora: qbus illi inuideant: extingui: & eorum
splendorē elanguescere: ac si pniciosa aliqua grauedo ex in-
uidorū oculis flueret, q mortaliū corpora infecta corruptaq;

redderent. Ego uero hāc opīnionē tāq uulgarē p̄transeo?
Talēq; qualem uetulæ mulierculis narrare solent. Illud
affirmo infestū pbis hominibꝫ dæmonē. Si quādo optio
nes hominū suarꝫ similes reperit: ipsas ad libidinem suam
tractare. itaq; oculis mortaliū quasi suæ uoluntatis mīni
stris uti. Ad hæc nō horres te ipsum seruū facere pernicio
sissimi dæmonis. Sed uitiis inquinari te pateris: qbus ho
stis fias eorꝫ: qui nullam tibi iniuriā intulerūt. Hostis dei
boni & nullo liuore perturbati. Agite fugiamus hoc adeo
intolerabile malū. serpētis admonitio est inuētio dæmo
nis. satio inimici: Arrabo pœnæ ipedimentū pietatis. Via
ad ignē æternū. priuatio regni. Quid q; & ipso aspectu
inuidi discernunt? Oculi eorꝫ atri sunt: atq; obscuri: Genæ
pallidæ: Turbida supcilia: animus pturbatione diruptus
ueritatis iudiciū de rebus nullum habens. nō uirtus apud
illos laudabilis est. nō dicendi copia honestate ac grā per
fulgens: nō aliud quidpiā eaꝫ reꝫ: quas seq admirariq;
solemus. sed quēadmodū uultures solent ad putrescentia
cadauera i pastus discurrere cōplura prata. cōpluris amœ
nos atq; odoriferos agros superuolantes: & ueluti muscæ
insueuerūt integras corporis partes prætermittētes ad ul
cera sese cōferre: eodē modo inuidi splendorē uitæ. & reꝫ
gestaꝫ magnitudinē prætermittentes hoīum dūtaxat ui
tiis imorant. Quod si arecto nōnūq; qd s̄aþe mortalibus
accidit deflectere uideantur: hoc diuulgant. & per eas res
illoꝫ uitā esse in apto uolunt: ignaris pictoribus similes.
Qui p obtortū nasū aliāue hmōi cicatricē aut naturalē
aliquāe defectū aut casu supuenientē eorꝫ: quos effingere
conant: formā oñdūt. Ad id accedit: q; qbusdā transmuta
tionibus ad malū laudabile subuertunt. Et p uicia uicina

uirtutibus calūniant. Forte uirū temerariū uocat. Tem-
perantē asperg: iustū imanē. Prudentē uersutū. Magni-
ficū uentosū noiant. Liberalē pdigalitatis parcū auati-
tiæ accusant. In sūma oībus uirtutis spēbus noia iponūt
ab oppositis uitiis mutuata. Quid igit' an in accusatione
huius mali orationē terminabimus. Hæc uero medicinæ
quasi media pars est. Neq; n. inutile uidet: si quis ægrotō
morbi sui magnitudinē ante oculos ponat: quo diligētio-
rem eius rei suscipe curā possit. At si qs eū hoc in loco nō
dum pristinæ incolumitati restitutū relinquat: nihil aliud
agit: q̄ si ægrotatē in morbo missūm faceret. Quid igit'
Quo pacto hanc ægritudinē aut principio evitabimus:
aut deinceps in eam prolapsi propellemus. Si a primor-
dio nihil magnum nihil excellens in rebus humanis esse
nobis persuaserimus. non hominū diuitias: non fragilem
gloriam: non bonā corporis habitudinē. Neq; enim in re-
bus adeo momētaneis fœlicitatē cōsistere definimus. Sed
ad æterni ueriq; boni participationē uocamur. Quapro-
pter nō diues ob diuitias admirandus: nō potens ob splé-
dorem & amplitudinē suā: non fortis ob robur corporis:
non sapiēs ob copiā uerbor̄. Hæc enim instrumenta uir-
tutis sunt. Si qui ipsis bene utatur. At nullā in se beatitu-
dinem cōtinent. Quidcunq; igit' his male utitur: non secus
miser iudicādus est: q̄ qui gladio quē in tutelam corporis
sui acceperat: ultro seipsum uulnerauit. Qui uero bene &
secūdū rectā rōnē præsentia tractat. Quiq; dispēsator est
ear̄ reḡ: quæ sibi a deo collatæ sunt: neq; in p̄priū solū/
modo usum thesauros cumulat: Is laude beniuolētiaq; di-
gnus est: & ob amorē eius erga pximū & ob mores sua/
uissimos. Quo circa si prudētia præstat quispiam. Si di-

uino sermone clarus habetur: noli illi cōtinuo iuidere: no
li unq̄ tacere sacraꝝ litteraꝝ interpretē: Si q̄s spiritus san
cti grā acceptus est: laudēq; ab audiētibus cōsequit̄. Tuū
.n. bonū est. Et tu pp̄ donū doctrinæ missus es. Si suscipe
aliqd uelis. Præterea scaturiētē fontē nullus ē q̄ tegat: ob/
radiantē solē: nemo sibi oculos obnubit: nemo iuidet. Sed
ad uoluptatē suā unusq; illis fruiſ. Spirituali uero ser
mone i ecclesia dei. scaturiēte & pio corde e spiritus sancti
donis effluēte nequaq̄ lātas adhibes aures. Sed audientiū
plausus tibi molesti sunt. Velleſq; nec q̄ fructū perciperet
adesse quēq;: nec q̄ laudaret. At qualē hæc apud iudicē ani
marꝝ nīarꝝ excusationē habere poterūt: Igitur naturæ bo
nū fateri oportet/ aī bonū eē. Q ui uero diuitiis floret: po
tentia. ualitudine corporis recteq; his utiſ: eū amare tueriq;
debemus tāq̄ cōia habētē uitæ instrumēta. Ea .n. secundū
rectā rationē partit̄ diuitiarꝝ copia: abunde subministrās/
& corporis obſeq̄o laborātibūs præſidiū ferēs. Cæterā ue
ro oēm substantiā non magis suā q̄ cuiuslibet egeni iudi
cās. Q ui uero i huiusmodi rebus aliter se habet: is miser
potius q̄ iuidia dignus existimādus est: utpote maiorē ad
male agēdū oportunitatē nactus. Nāq; id nihil aliud est:
q̄ ob maiorē copiā abūdantiāq; perire. Si igit̄ ad iūsticiā
quasi quoddā uiaticū diuitiæ sunt: Profecto miser ē diues.
Si uero ad uirtutē cōducibiles: nullū apud diuites iuidia
locū habet. Cū i cōmunē oīum usūm diuitias pferat: nisi
qs forte ita pfidus ē: ut sibi quoq; ipsi bonorꝝ grā iuideat.
Q uod si paulisp̄ humanas res cogitatione reliquas: & ad
uerꝝ illud ac laudabile bonū mētē erigas: longe magis ue
reberis aliq; e terrenis istis & corruptibilibus rebus fœlicē
aut admiratione dignā iudicare. Q uisquis igit̄ ita uiuit:

ut uagis istis ac mūdanis rebus minime sit īplicitus; Is ut
in iuidiā icidat:fieri nō pōt. Si uero oīo gloriæ audus es:
& q̄ plurimis præstare cupis:ac iccirco q̄ secūd⁹ sis:æquo
aīo ferre nō potes. Est.n.hæc quoq̄ præcipua inuidiæ cā:
ad exercitationē uirtutū ambitionē tuā tanq̄ ad profluen
tem quendā riuū conuertito.neq̄ prorsus quacunq̄ uia di
ues fieri optato.neq̄ mundanis duntaxat opibus illustris:
Hæc.n.in tua potestate nō suat. Sed iustus esto. sed tēpe/
rans:prudēs:fortis:& in his quæ ad diuinā religionē perti
nent:patiens.Sic.n.& te ipsum saluū feceris: & in maiori
bus rebus maiorē gloriā cōsequeris.Virtus.n.i nobis ipsis
est:& a studiosis eius possideri facile potest. Abūdātia ue/
ro pecuniar̄:pulchritudo corporis dignitatū splēdores in
nostra potestate nō sunt. Quapp si uirtus q̄ præstabilius
bonū est:& æternius:ac oīum cōfessione principatū tenēs
ipsa nobis ipsa quærenda est: Hæc uero aīo nīo insita esse
nullo mō pōt:nisi cū ab omni alia labetū uel,maxime ab
inuidiæ pturbatione purus sit. Nō uides q̄ grāde malū sit
hipocrisis. At hæc inuidiæ fructus est. Mor̄.n.duplicitas
iuidiæ præcipuae grā inter mortales repiri solet. Si qd est
odiū in pfundo pectoris substinētes caritate coloratā sup/
ficiē præ se ferūt:scopulis pfecto similes.q̄ breui unda te/
cti malū puidis nautis inspatū obiiciūt. Quapp si mors
illinc aduersus nos uelut ex fronte profluit/bonor̄ omniū
priuatio:alienatio dei.cōfusio diuinæ legis:& oīum:quæ
in hac uita sunt;bonor̄ euersio.Credamus apostolo:neq̄
efficiamur inanis gloriæ cupidi:inuicē p̄uocātes:inuicem
inuidentes. Sed potius benigni:misericordes:donātes in/
uicem:sicut & deus donauit nobis.

Finis;

Basilii Epistola de uita Solitaria ad Gregoriū Nazan/
zenum per Franciscum Filelphum e Græco traducta.

Vm te uir optime diebus superioribꝫ præclara
multa atqꝫ putilia: tū de uita solitaria: tū de
eiꝫ officiis eloquēter: eruditeqꝫ docēte i popu
lū audirē: se se mihi iter audiēdū illa magni
Basilii epistola memoriæ obtulit: quā ad Gregoriū Nazā
zenū de solitariæ uitæ officiis & pite scripsisset & graui
ter. q̄re cū primū domū rediisse: eo quæsito reptoqꝫ opu
sculo: quæ uir ille sanctissim⁹ de re hmōi l̄ris mādarat: le
gi grate oīa diligēter. Mirus sane ordo uisus est & præce
ptor⁹ & rex: qbus fieri uideo: ut cū maxie soli uideamur:
nullis tñ familiaribꝫ egeamus: nullis comitibꝫ; nullis so
ciis. Nā q ea seq: ā plectiqꝫ studuerit: quæ in hac epistola a
sapiētissimo Basilio sūt scripta: is certe: & domi & foris &
urbanus & pegrin⁹: & i loco celebri & obscuero secū hēbit
Christū maximū: cuius frætus exultāsqꝫ pñtia neqꝫ sit ne
glectur⁹: si quos apud se hēat: nec itē reqsitus qbus ca
reat. qd. n. ei deesse queat ad bene beateqꝫ uiuendū: q deo
abūdet sine quo boni esse nihil oīno possit. Nō. n. iter hos
urbiū ciuitatūqꝫ tumultus satis mihi aut qeta virtus aut
tuta uideri solet: quæ quo maior est: eo in se maiore cōflat
inuidiā. qd si ea uis est naturaqꝫ uirtutis: ut nō solū agēdū
nos ducat: sed etiā cōtēplādo pducat ad deū. Certe oī ope
atqꝫ opa studere: ā nitiqꝫ debem⁹ ut dei magisqꝫ hoīum cō
suetudie delectemur. Nō. n. is solus ē: q hēt i solitudie deū
cōtubernalē: sed q sit iter hoīes solus. V̄ez quo me mea uo
cat oīo! Nū adeo sim stultus: ut ei uelim Christi doctrinā
ullā oīdefī: q uniuersæ Italizæ quotidianie christū prædicat̄
Itaqꝫ Philelpho tādē omisso Alberte piissime Basiliū nīm

Audi: cui⁹ sanctā & sapiētē aīam te ueluti indutū tāq̄ py-
thagorā euphorbi ex suis hisce scriptis liquido intelliges.

Basilius Gregorio Nazanzeno Salutem.

Gnoui tuā epistolā: quēadmodū ami-
coꝝ filios ex ea parētū quæ i illis appa-
ret similitudine agnoscunt. Nā qđ aīs
haud eē rē magnā loci extruptionē ad
iducēdū aīo tuo appetitū quēdā uiuē-
di nobiscū: ni pri⁹ & de mō & de uitæ
actiōe aliqd didiceris: iste sane cogitat⁹ & tu⁹ ē: & tuo di-
gnus aīo: q res oīs hūanas nihili faciat ad eā: q nobis bea-
titudo in pmissiōib⁹ ē pposita. Me uero scribere certe pu-
det: q ipse noctu dieq; faciā in hac solitudine. Reliq. n. ur-
banas cōstuetudes pinde atq; inūerabiliū malorꝝ occasio-
nes. Sed me ipsū relinqre nōdū potui. At illoꝝ sum simi-
lis: q ob ipitiā nauigādi i mari turbati: atq; nauſeātes ma-
gnitudie nauigii offēdūt: tāq id i agitādo sit multū: & in-
de in lembū cymbāue trāſeūtes ubiq; nauſeāt ac turbant.
Eos. n. pauor bilisq; comitat̄. Hmōi qddā ēt ipsi patimur.
Res. n. domesticas cōuehētes ubiq; sumus cū similib⁹ tu-
multib⁹. Itaq; nullū magnū ex hac solitudie fructū sum⁹
cōsecuti: q qdē facere oportebat: & uñ nobis Iesū christū
seq: q salutē nob̄ præcep̄at (Ait. n. Si q̄s uult post me uenir
abneget semetipsum: & tollat crucē suā ac seq̄t̄ me) Ea. l.
hæc sūt. In ocio conādū ē uti mēte. Nā quēadmodū ocu-
lus circūact⁹ assidue qꝝ nūc feraſ obliqu⁹: nūc sursū: de-
orsūq; frequēti⁹ ueritat̄: rē subicctā liqdo uideī nō pōt: sed
ei qđ aspicīt uisū affigat: oportet: si plane cernere illud ue-
lit. sic ēt mēs hūana ubi sit tracta inūerabilib⁹ mūdi curis
clare ueritatē itueri negt. Verꝝ q nuptiaꝝ uiclis nōdū ē cō

iugatus; hūc rabidæ cupiditates; & effrenati appetitus; &
amores qdā imanes pturbant. Quē uero cōiugiū iā coer-
cer: hūc alter curaꝝ tumultus excipit: in filiorꝝ caritudine
cupiditas filiorꝝ. At i filiorꝝ possessiōe eorūdē alēdorꝝ soli
citudo: uxoris custodia: dom⁹ diligētia: seruorꝝ gubernatio:
tabulaꝝ detrimēta: cōtentioes aduersus uicinos: iudicioꝝ
cōplicatōes: mercaturæ picula: agriculturæ lassitudies: di-
ces oīs affert ppriā tenebrositatē aīæ: & noctes diurnas cu-
ras accipiētes i eisdē imagiatiōib⁹ mētē decipiūt. Horꝝ āt
una ē fuga: segregatio ab uniuerso mūdo. Sed mūdi sepa-
tio nō ē ab ipso corporaliter secedere: sed auellere aīam ne si-
mul cū corpore patiat̄: & carere urbe: carere domo: carere
pprio: carere argēto: carere posselliōe: carere opibus: fieri
ociosū icōmutabilē: hūanarꝝ discipliarꝝ idoctū: paratū ad
corde suscipiēdas iclytas diuiꝝ doctriꝝ ipressiōes. Præpa-
tio āt cordis ē dedisceſ eas malæ cōsuetudis doctriās: qb⁹
cor ipsū præoccupatū sit. Nā neq; scribere i cæra is q̄at q
nō pri⁹ deleuerit i positas notas: nec i aio dina præcepta de-
pōere: q̄ min⁹ ide ea exemerit: qb⁹ ille sit aī ex cōsuetudie
occupat⁹. Ad hoc iḡ maximā nob̄ utilitatē præstat solitu-
do: q̄ tū nīas cōcīnat pturbatiōes: tū rōni ad eas oīo ex aio
excidēdas ociū dat. Nā ueluti feræ: q̄ ad decertādū ualent
demulcēdæ sūt. Ita cupiditates: & iras: & met⁹: & ægritu-
dines: q̄ uenenosæ sūt aī feræ: sopiri oportet p̄ q̄etē: ne cōti-
nua irritatiōe efferat̄ alacri⁹ decertēt aduersus ui & ipiū
rōnis. Esto iḡ secessus talis: qlis est ēt nī: liber hoīum cō/
mercio quo exercitatiōis cōtinuatio a nemine iterpoleſ ex-
trinsecus. Exercitatio āt sit pietatis: quæ diuinis cogitati-
bus alat aīum. Quid nā iḡ beatius: quā angelorꝝ tripu-
diū i terra imitari? Ut cōtinuo qdē icipiēte die oīones ag-

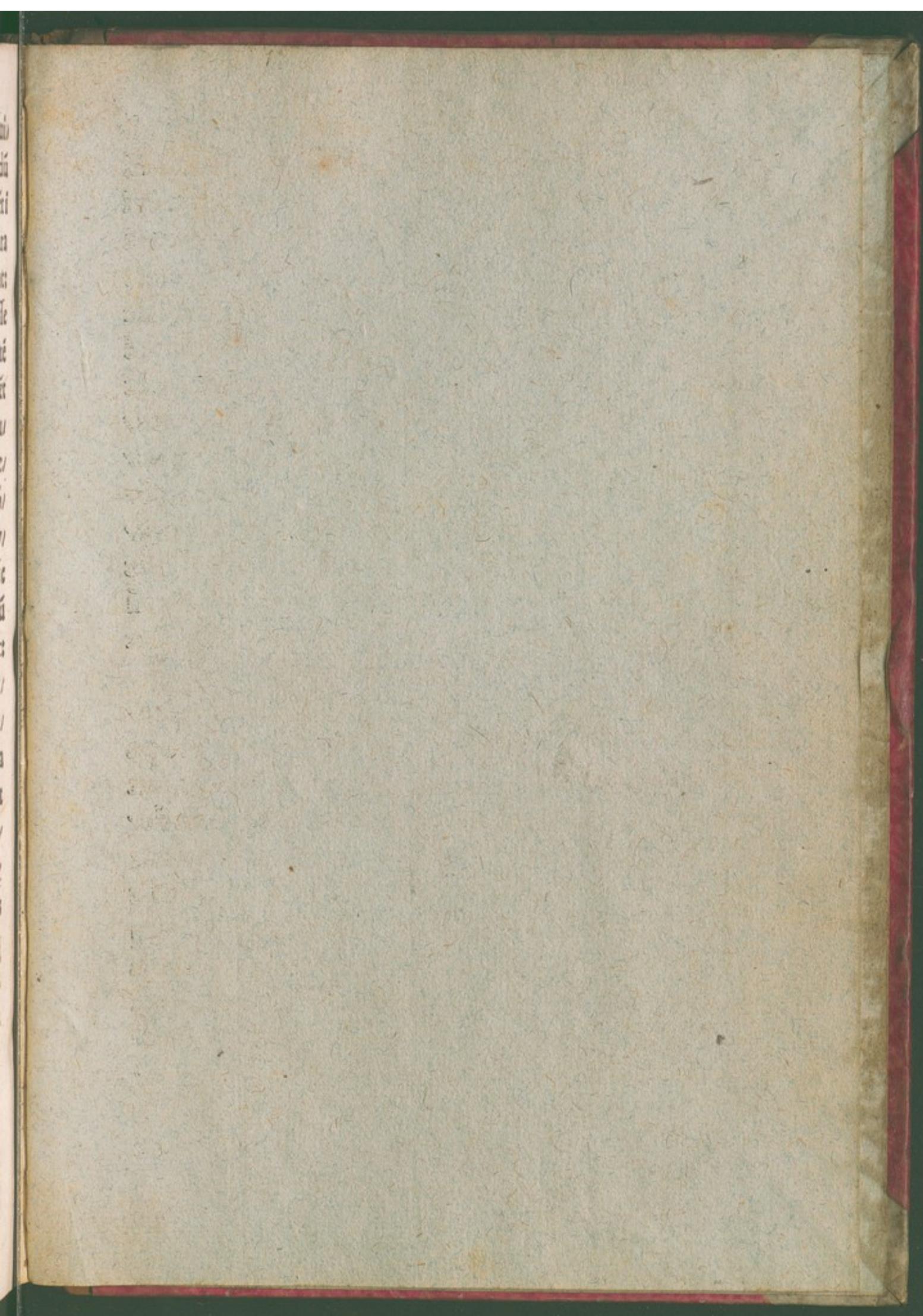
gressus & hymnis: & cātibus cōditorē efferat: Deinde ubi
sol pura luce splēduerit ad opera se conuertēs ubiq̄ simul
p̄nīe oīone hymnis opas cōdiat ut sale. Hymnor̄. n. cōso/
latiōes & hylarē statū aīæ ac dolore uacuū muneū suo red
dunt. Quies igī p̄cipiū est purgatiōis: necq̄ ligua hoīum
loquēte: nec oculis qualitatē corporis: & quātitatē specu/
lātibus: nec auditu aīæ tonū excludēte i auditionibus mo
dulor̄: q̄ sint ad uoluptatē cōditi: nec i uerbis facetosor̄ et
ridiculor̄ hoīum: id qđ maxīe soluit natura cōtētionē aī.
Mens. n. quā nō sit disp̄sa i res exteriores: nec in mundū a
sēsibilib⁹ delata: tū ad seipsā redit: tū p̄ semetipsā ad dei
notionē ascēdit: cuius pulchritudie circūlustrata illustra/
taq; ipsius ēt naturæ obliuioē capit: necq; ad cibi curā: nec
ad amictuū solicitudinē aīum detrahit. Sed a curis terre/
stribus uacationē agēs oē suū studiū ad æternor̄ bonorū
acqlitionē trāffert. Quonā pacto tépātia sibi fortitudoq;
pariat: quomodo ēt & iusticia: & prudētia: ac reliquæ uir
tutes quæcūq; hisce generibus diuidūt: singula uiuēdi iu/
ra p̄ officio subiiciūt uiro bono. Verū maxima uia est ad
iuētionē officii meditatio & ipsa diuinaz̄ & spiritualium
scripturar̄. In his. n. & actionū obligationes iueniūt & ui
ror̄ beator̄ uitæ litteris traditæ uelut imagines quædā s̄ni
matæ diuinæ rei publice ad imitationē bonor̄ oper̄ ppo
sitæ sunt. Itaq; cuius rei se q̄sq; iopē senserit: ubi ei iſistat:
tāq; a cōi quadā taberna medicinaria medicamētū inuenit
ægrotatōi accōmodatū. Et amator qđē téperātiæ circa eā:
quæ de Ioseph historia est: assidue reuoluit: & ab ipso acti
ones téperātiæ edocēt: eū repiēs nō mō cōtinēter se habe/
re aduersus uoluptates: sed ēt secūdū habitū dispositū ad
uirtutē. Fortitudinē uero discit a Iob: q̄ nō solū ad cōtra

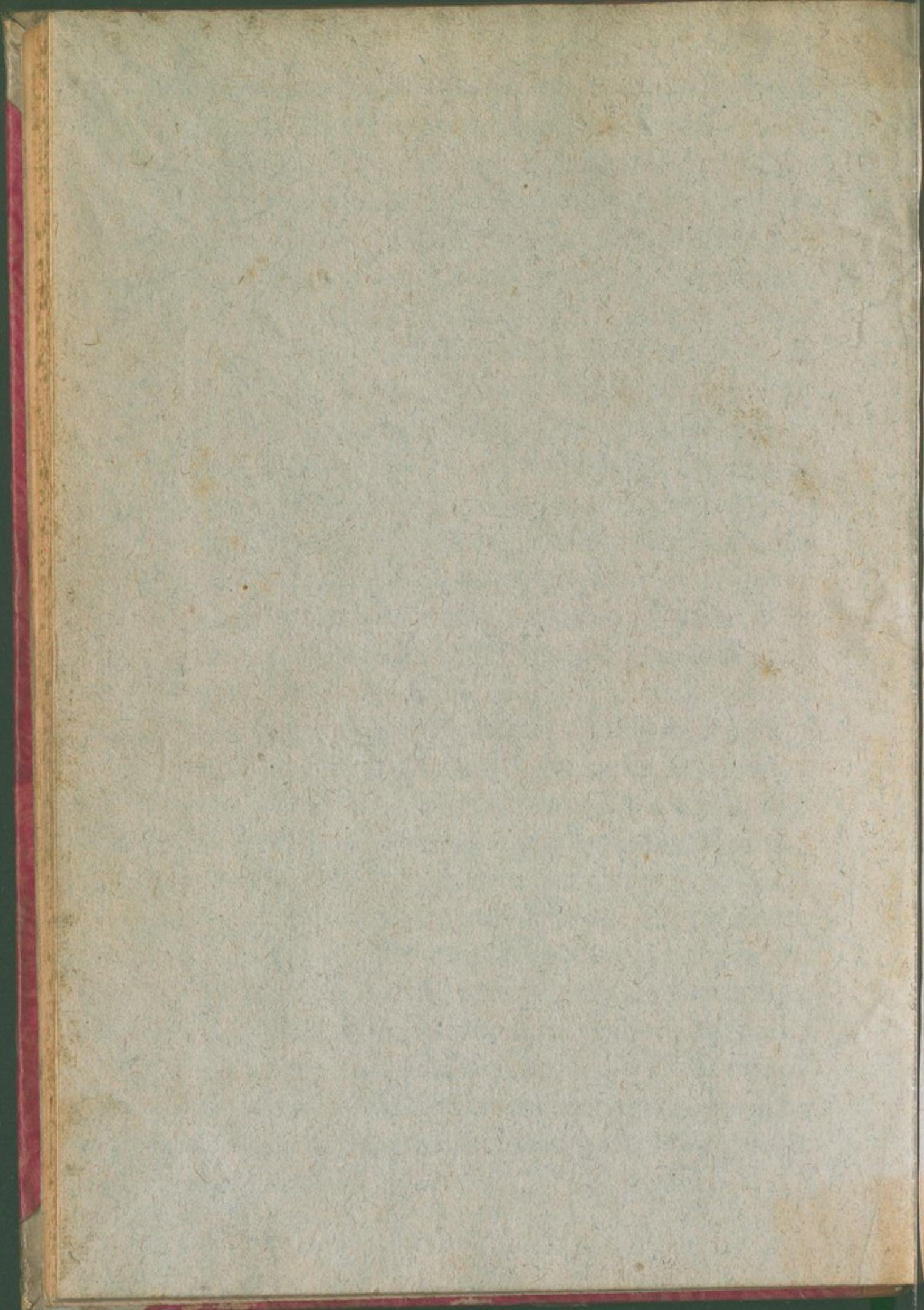
ria uitæ recidés: cū paup e diuite: & orbūs filiis a pulchra
filiorū ple redditus eēt: i uno téporis momēto idē pmāsit:
iuictā ubiq̄ seruās aī magitudinem: sed neq; amicis ad se
cōsolādū ueniētibus: cū eius res tristis īcreparent: simulq;
augerēt exaspatus ē. Q uod si rursum cōsyderarit qu o pā
eto eadē i re sit aio & leni & feroci: quo ferocitate utat' ad
uersus peccatū: Lenitate aut̄ erga hoīes: rep̄iet dauid bellī
cis qdē uirtutibus generosū: lenē uero atq; īpermotū i re
tributiōibꝫ inimicorꝫ. Talis ēt Moses. Nā i illos aiosius
insurrexit: q i deū deliqſſent. Sed aduersus se calūnias le
niter ptulit. Et ubiq; sicuti pictores cū ab imaginibꝫ ima
gines pingāt: s̄epi⁹ ad exēplū aspiciētes liniamētū īde as
sumptū ad suæ trāſferūt artis studiū: sic ēt q se studet oibꝫ
uirtutis ptibus pfectū reddere: huic ad uitas sanctorꝫ uelu
ti ad quādā signa: quā & motu utat': & actione respicien
dū est: efficiēdūq; illorꝫ bonū: p imitationē sibi peculiare.
Orōnes rursū lectionibꝫ succedētes recētiorē aīum ac ma
iore i deū desyderio uigētē suscipiunt. Honesta aut̄ oratio
ea ē: quā manifestā i aio dei notionē īducit: et hoc ē dei ha
bitatio qd' p memoriā in sese deū collocatū habet. Sic ef
ficimur dei tēplū: cū neq; terrestribus curis memoriā cōti
nuatio īterpolet': nec pturbationibus īprouisis mēs tumul
tuet'. Sed effugiēs oīa uir dei amator recedit ad deū passi
ones illas expellēs: a qbus ad īcōtinētiā iuitat': & hisce stu
diis itendit: a qbus ducit' ad uirtutē. Ac primū oīum stu
dēdū est: ne circa dicēdi usum īdoct⁹ sit: sed īterroget sine
ptinatia: respōdeat sine abitiōe. Neq; illū q secū disputat:
īterpollet ubi utile qcq; dicat. Nec ēt cupiat sermonē cum
ostētatione īgerere mēsuras diffiniēs rōne & auditu. Discē
dū sine uerecūdia: & docēdū sine iuidia. Ac siqd ab altero

est edoct⁹: nequaq⁹ abscondat: quēadmodū iprobæ mulie-
res spurious: quos supponūt: sed patrē rei: quā loq⁹ prædi-
cet. Vocis aut̄ tonus q̄ medius sit præferat: ut neq; pp par-
uit itē diffugiat auditū: nec pp itē siōis magnitudinē ipo-
rūnitatē afferat. Et ita ædat orationē: ut ante i seipso qd̄ dicē
dū sit exq̄sierit. Salutet obuiā factos. Se i hoīum cōsuetu-
dine dulcē præstet. Necq; suauitatē p facetositatē uenetur:
sed p benignā exortationē sit gratiosus. Asperitatē i crepa-
re: et si oporteat extrudere debet. Sed si ipsū anticipatis p
mentalē humilitatē ita facile accurationis idigēte admitte-
ris: Sæpenumero quoq; ille prophetæ castigatiōis modus
utilis nobis ē: q peccatori dauid nō induxit a seipso dāna-
tionis modū: sed psonæ subiectione usus illū ipsum p̄prii
criminis iudicē cōstituit: quo cū ipse met aduersus seipsū
sententiā ferret: nihil aplius de aduersario quæreret. Seq̄
aut̄ humilē atq; abiectū aī sensū: uisus tristis & i terrā itu-
ens: habitus neglectus: coma squalida: uestis sordida. Ut
quæ luctuosi de idustria faciūt: hæc ultro i nobis appare-
ant. Tunica præcīcta sit corpori. Sed neq; cīgēdū ē supra
ilia q̄ppe qd̄ muliebre sit: nec itē cīgendū laxius: adeo ut
diffluat tunica: hoc. n. fastuosū est & molle. Incessū opor-
tet esse neq; lāguidū: ne dissolutionē aī accuset: nec rursus
uehementem ac tumultuarium: ne inconstantis attonitiq;
animi impetus ostēdat. Vestis intentio esse debet: ad suffi-
ciens uelamentū carnis: & hyeme & æstate. Præterea neq;
floriditatem in colore conuenit persequi: nec i confectione
tenuitatem ac molliciam. Nam circumspicere in uestibus
oculor̄ pulchritudinem: simile est ei fœminarū ornatui:
quo illæ utētes alieno flore genas capilloſq; suos inficiūt.
Quin etiā ita crassa tunica esse debet: ut ei non sit opus ad

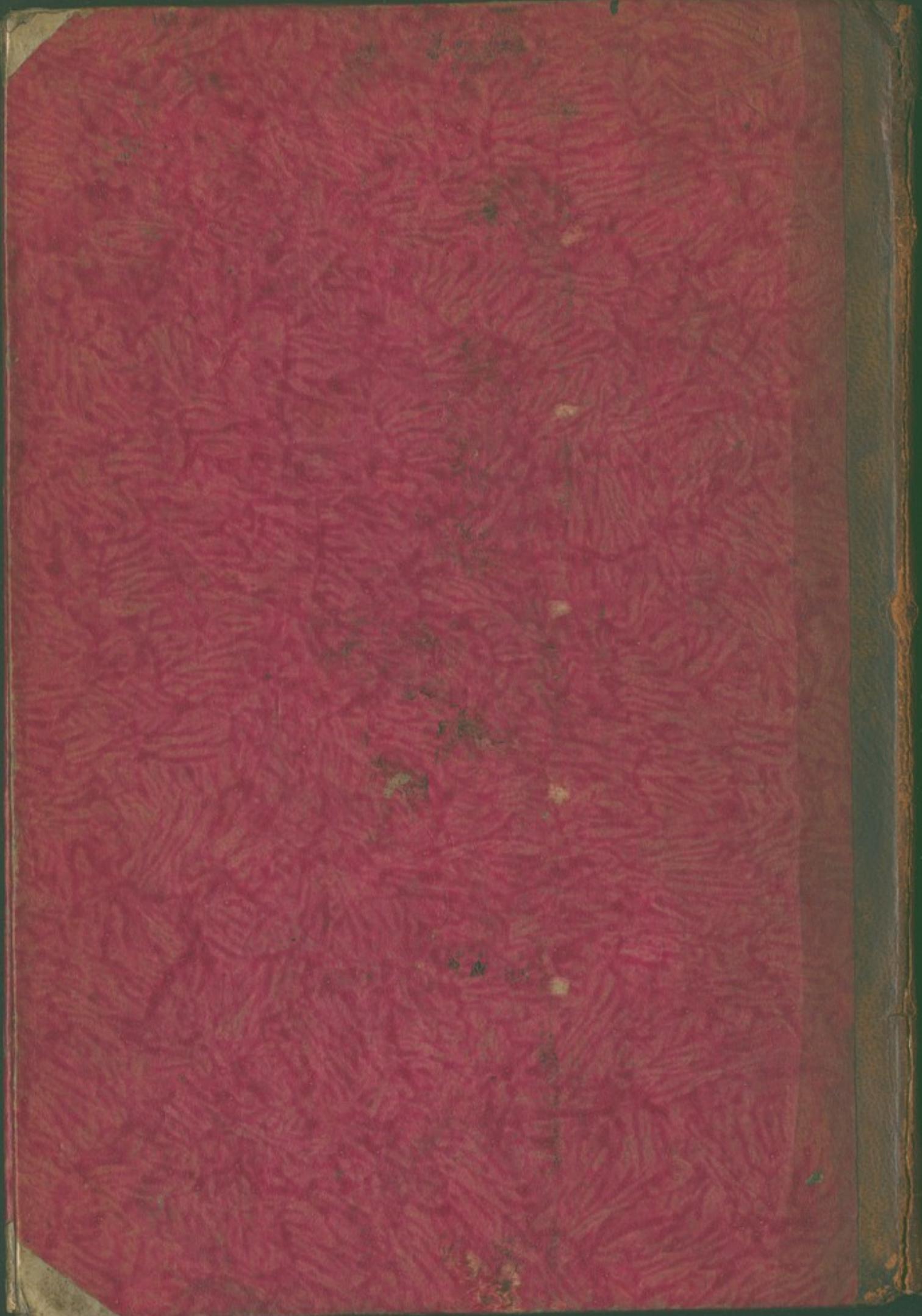
souēdū hoīem idutū. Calciamētū uero p dignitate sit ui-
le; abūdeq; necessitatē expleat. Et ut ita dicā quēadmodū
in uestimēto id debet præesse: qđ sit ad necessitatē; sic ēt i
cybo panis necessitatē explebit: & aq; homī bñ ualēti cura
bit sitī. Quæcūq; at obsonia ex seminib; & olerib; fiant;
possūt ad necessarias idigētias robur corpori cōseruare. Esse
uero ita debet: ne rabidā i faciē oñdat: sed ubiq; stabilitatē
& māsuetudinē & continētiā i uoluptatib; seruet. Nec ēt
tūc mētē i dei notiōe habeat otiosā. Sed ipsā epularū natu-
rā & suscipiētis corporis molē occasionē faciat gloriæ præ-
dicādæ: quō uarias cyborū species corporū pprietati accō-
modatas rērū oīum dispēlator excogitauit. Oñones āte cy-
bū faciēdæ sūt p eoꝝ dignitate: quæ de⁹ præbitor; & nūc
dat & i futurū seruauit. Oñones itē fiāt post cybos: quæ tū
p his: quæ nobis sunt data: ḡfas agāt: tū quæ pmissa sūt:
petāt. Hora una sepati sit constituta cybo: quæ ipsa p cir-
cuitū occurrat: ita ut e uiginti & q̄ttuor horis dici & no-
ctis uix hæc sit una: q̄ corpus absumit. Relique uero i opa-
tione mentis occupē uirꝝ industriū. At somni & leues sint
& abitioni faciles: q̄ natura sequentes tenuitatē uīctus de-
dit a opa interpolent a reꝝ magnarū sollicitudine. Profun-
do. n. sopore detineri solutis mēbris adeo ut otium absurdis
imaginationib; præbeat quottidiana eos afficit morte: q̄
sic dormiant. Sed qđ aliis ē tēpus matutinū: hoc pietatis
studiosis sit nox itēpesta: cū præserti quies nocturna uaca-
tionē aīz largiat. Nec oculi nec aures pnitiosū aut audi-
tū aut uisum i cor trāsmittat: sed mēs sola p seipsā cōiun-
gaē deo; ac sese in delictorū memoria corrigens: terminos
sibi ponat ad excludēdū malū diuinūq; auxiliū imploret
ad desyderataꝝ reꝝ pfectionē

FINIS

Baer
505

BREV
SYMP
ART

